

BURMISTRZ LUBIENIA KUJAWSKIEGO

**STUDIUM
UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW
ZAGOSPODAROWANIA
PRZESTRZENNEGO GMINY LUBIEŃ
KUJAWSKI**

*Załącznik Nr 1 do
Uchwały Nr XVII/166/2016
Rady Miejskiej w Lubieniu Kujawskim
z dnia 7 października 2016 r.*

LUBIEŃ KUJAWSKI 2016r

Spis treści:

I. WPROWADZENIE	4
1. Podstawa opracowania.....	4
2. Cel i zakres opracowania	4
3. Metoda opracowania	4
4. Wykaz opracowań i materiałów wykonanych na potrzeby studium lub wykorzystanych dla potrzeb studium.....	5
5. Ogólna charakterystyka gminy	5
II. UWARUNKOWANIA ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY	5
1. Uwarunkowania wynikające z ustaleń decyzyjnych ponadlokalnych	5
2. Uwarunkowania wynikające z dotychczasowego przeznaczenia i zagospodarowania terenu	7
2.1. Uwarunkowania formalno – prawne	7
2.2. Tereny posiadające zgodę na zmianę przeznaczenia gruntów	8
2.3. Stan prawny gruntów	9
2.4. Tereny chronione na podstawie przepisów odrębnych	9
2.5. Analiza dotychczasowego przeznaczenia, zagospodarowania i uzbrojenia terenu.....	9
2.6. Stan ładu przestrzennego i wymogi ochrony.....	9
3. Stan środowiska, w tym stanu rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej, wielkości i jakości zasobów wodnych oraz wymogów ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu, w tym krajobrazu kulturowego.....	10
3.1. Stan środowiska, wielkość i jakość zasobów wodnych oraz wymogi ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu kulturowego.....	10
3.1.1. Wielkość i jakość zasobów wodnych	10
3.1.2. Występowanie obszarów naturalnych zagrożeń geologicznych.....	12
3.1.3. Występowanie udokumentowanych złóż kopalin oraz zasobów wód podziemnych oraz udokumentowanych kompleksów podziemnego składowania dwutlenku węgla.....	12
3.1.4. Występowanie terenów górniczych wyznaczonych na podstawie odrębnych przepisów	13
3.1.6. Wymogi ochrony przyrody	14
3.1.7. Wymogi ochrony krajobrazu kulturowego.....	14
3.1.8. Pozostałe elementy środowiska abiotycznego i biotycznego	15
3.1.9. Przekształcenia i zagrożenia środowiska	19
3.2. Uwarunkowania wynikające ze stanu turystyki	24
3.3. Uwarunkowania wynikające ze stanu rolniczej przestrzeni produkcyjnej.....	25
3.4. Uwarunkowania wynikające ze stanu leśnej przestrzeni produkcyjnej	26
4. Warunki i jakość życia mieszkańców	26
4.1. Uwarunkowania demograficzno – społeczne	26
4.2. Uwarunkowania gospodarcze	31
5. Uwarunkowania wynikające ze stanu dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej.....	33
5.1. Zarys historyczny gminy.....	33
5.2. Zasoby zabytkowe gminy.....	34
5.3. Obszary obiekty i zasady ochrony dóbr kultury współczesnej i krajobrazu kulturowego.....	41
5.4. Obszary pomników zagłady i ich stref ochronnych	41
5.5. Progi, ograniczenia, preferencje	42
6. Uwarunkowania wynikające ze stanu komunikacji.....	42
6.1. Uwarunkowania zewnętrzne.....	42
6.2. Uwarunkowania wewnętrzne	43
6.3. Progi, ograniczenia, preferencje rozwoju	47
7. Uwarunkowania wynikające ze stanu infrastruktury technicznej w tym stopnia uporządkowania gospodarki wodno – ściekowej, energetycznej oraz gospodarki odpadami.....	48
7.1. Uwarunkowania zewnętrzne.....	48
7.2. Uwarunkowania wewnętrzne	48
7.3. Progi, ograniczenia, preferencje rozwoju	53
8. Uwarunkowania wynikające ze stanu bezpieczeństwa ludności jej mienia	53
8.1. Instytucje, jednostki ratownictwa i szybkiego reagowania	52
8.2. Wymagania dotyczące ochrony przeciwpowodziowej.....	53
9. Potrzeby i możliwości rozwoju gminy.....	53
III. KIERUNKI I ROZWOJU PRZESTRZENNEGO GMINY	56
1. Cele rozwoju gminy.....	56
1.1. Cele wynikające z uchwalonej „Strategii rozwoju gminy Lubień Kujawski”	56
2. Kierunki zagospodarowania przestrzennego gminy wynikające z planu zagospodarowania przestrzennego województwa kujawsko pomorskiego	57
3. Kierunki zagospodarowania przestrzennego.....	59
3.1. Strefy przestrzenne	59
3.2. Kierunki zmian w strukturze przestrzennej gminy oraz w przeznaczeniu terenów w tym wynikające z audytu krajobrazowego.....	61

3.3. Kierunki i wskaźniki dotyczące zagospodarowania oraz użytkowania terenów, ...w tym tereny przeznaczone pod zabudowę oraz wyłączone z zabudowy	70
3.4. Obszary wymagające przekształceń, rehabilitacji, rekultywacji lub remediacji.....	71
3.5. Tereny zamknięte i ich strefy ochronne	71
3.6. Obszary szczególnego zagrożenia powodzią oraz osuwania się mas ziemnych	72
3.7. Obiekty lub obszary dla których wyznacza się w złożu kopaliny filar ochronny	72
3.8. Obszary, dla których sporządzenie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego jest obowiązkowe na podstawie przepisów odrębnych w tym obszary wymagające przeprowadzenia scaleń i podziału nieruchomości, a także obszary przestrzeni publicznej	72
3.9. Obszary, dla których gmina zamierza sporządzić mpzp, w tym obszary wymagające zmiany przeznaczenia gruntów rolnych i leśnych na cele nierolnicze i nie leśne	73
3.10. Obszary wymagające zmiany przeznaczenia gruntów rolnych i leśnych na cele nierolnicze i nieleśne	74
3.11. Obszary pomników zagłady i ich stref ochronnych oraz obowiązujące na nich ograniczenia.....	74
3.12. Obszary zdegradowane.....	
3.13. Obszary funkcjonalne o znaczeniu lokalnym, w zależności od uwarunkowań i potrzeb zagospodarowania występujących w gminie.....	74
3.14. Obszary, na których rozmieszczone będą inwestycje celu publicznego o znaczeniu lokalnym.....	74
3.15. Obszary inwestycji celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym – zgodnie z ustaleniami planu zagospodarowania przestrzennego województwa.....	74
4. Obszary i zasady ochrony środowiska i jego zasobów, ochrony przyrody, krajobrazu w tym krajobrazu kulturowego i uzdrowisk.....	74
4.1. Przyrodnicze kierunki rozwoju miasta i gminy	75
4.2. Kierunki rozwoju turystyki, rekreacji i wypoczynku	75
4.3. Obszary, obiekty i zasady ochrony krajobrazu kulturowego	76
4.4. Obszary, obiekty i zasady ochrony uzdrowisk	76
5. Obszary i zasady ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej	76
5.1. Kierunki kształtowania polityki przestrzennej w zakresie dziedzictwa kulturowego	76
5.2. Obszary, obiekty i zasady ochrony dóbr kultury współczesnej	77
6. Zasady kształtowania rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej.....	77
6.1. Kierunki rozwoju i zasady kształtowania leśnej przestrzeni produkcyjnej	77
6.2. Kierunki rozwoju i zasady kształtowania rolniczej przestrzeni produkcyjnej	78
7. Kierunki rozwoju systemów komunikacji	80
7.1. Komunikacja drogowa	80
7.2. Elementy układu komunikacji drogowej wymagające rozbudowy i przebudowy oraz usprawnienia.....	80
7.3. Komunikacja kolejowa	81
7.4. Komunikacja zbiorowa	81
8. Kierunki rozwoju infrastruktury technicznej.....	82
8.1. Zaopatrzenie w wodę	82
8.2. Odprowadzenie i unieszkodliwianie ścieków	82
8.3. Gospodarka energetyczna	83
8.4. Telekomunikacja	83
8.5. Gospodarka odpadami	84
8.6. Planowane rurociągi	84

Wykaz tabel:

Tab. 1 Gmina Lubień Kujawski- typy hydrokompleksów.....	11
Tab.2. Gmina Lubień Kujawski – kompleksy łąkowo – bagienne.....	17
Tab.3. Gmina Lubień Kujawski – powierzchnie biologicznie czynne.....	19
Tab. 4. Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru REGON (stan w dniu 31 XII 2012r.)... ..	32
Tab. 5. Wykaz zabytków znajdujących się na terenie miasta Lubień Kujawski.....	34
Tab. 6. Wykaz zabytków znajdujących się na terenie gminy Lubień Kujawski.....	35
Tab.7. Wykaz stanowisk archeologicznych na obszarze gminy Lubień kujawski, zlokalizowanych w trakcie badań powierzchniowych w ramach Archeologicznego Zdjęcia Polski (AZP).....	37
Tab. 8 Wykaz dróg powiatowych w gminie miejsko – wiejskiej Lubień Kujawski.....	42
Tab.9. Wykaz dróg gminnych	43
Tab.10 Wykaz ulic w mieście Lubień Kujawski.....	45
Tab. 11. Sieć wodociągowa w latach 2006 – 2013.....	48
Tab. 12. Stopień zwodociągowania miast i gmin województwa kujawsko – pomorskiego w 2009, 2010 i 2013.....	49
Tab.13 Sieć kanalizacyjna w latach 2006 – 2010.....	50
Tab.14 Stopień skanalizowania miast i gmin województwa kujawsko- pomorskiego w latach 2009- 2013	51
Tab. 15. Strefy przestrzenne.....	60
Tab. 16. Wskaźniki dotyczące zagospodarowania oraz użytkowania terenów.....	68
Tab.17. Wykaz terenów zamkniętych w Gminie Lubień Kujawski.....	71

I. WPROWADZENIE

1. Podstawa opracowania

Niniejsze Studium stanowi drugą edycję „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Lubień Kujawski. Pierwszą edycję zatwierdzono Uchwałą Nr XXIX/157/2002 Rady Miasta i Gminy w Lubieniu Kujawskim z dnia 21 lutego 2002 roku sporządzonego na podstawie ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. o zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 1999 r. Nr 15 poz. 139 z późn. zm.). Niniejsze Studium zostało sporządzone zgodnie z ustawą z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz.U.2012.647 j.t. z późn. zm.) na podstawie Uchwały Nr XXXIX/186/2010 Rady Miejskiej w Lubieniu Kujawskim z dnia 24 marca 2010 roku.

2. Cel i zakres opracowania

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego opracowane zostało dla całego obszaru gminy miejsko – wiejskiej Lubień Kujawski, która w granicach administracyjnych zajmuje powierzchnię 148 km², w celu określenia polityki przestrzennej samorządu lokalnego. Określa ono politykę przestrzenną gminy, w tym lokalne zasady zagospodarowania przestrzennego, stanowi podstawowe narzędzie umożliwiające spełnianie zadań własnych gminy w zakresie ładu przestrzennego, komunikacji i infrastruktury technicznej. W okresie obowiązywania dotychczasowego dokumentu uległo zmianie szereg ustaw związanych z tematyką kształtowania przestrzeni oraz wpłynęło od mieszkańców wiele wniosków i postulatów inwestycyjnych, wymagających innego podejścia do ich lokalizacji i realizacji. Ustawa z 7 lipca 1994 r. o zagospodarowaniu przestrzennym w bardzo ograniczonym zakresie określała formę studium oraz tok prac nad jego sporządzeniem. Obowiązująca od 11 lipca 2003 r. ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2015r., poz. 199 z późn. zm.) wprowadziła zasadnicze zmiany dotyczące toku formalno – prawnego nad sporządzeniem studium, określiła jego formę, a także zmieniła zakres jego problematyki. Wymagany zakres projektu studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy w części tekstowej i graficznej określony został w Rozporządzeniu Ministra Infrastruktury z dnia 28 kwietnia 2004 r. w sprawie zakresu projektu studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy (Dz. U. Nr 118 poz. 1233).

Studium uchwalone przez radę gminy nie jest aktem prawa miejscowego. Jest natomiast „aktem kierownictwa wewnętrznego” gminy wykorzystywanym przy podejmowaniu decyzji w zakresie działań dotyczących polityki przestrzennej gminy oraz stanowi podstawę do koordynacji planów miejscowych. Ustalenia studium realizowane są poprzez plany miejscowe i są wiążące dla organów gminy przy sporządzaniu tych planów.

3. Metoda opracowania

Pierwszy etap prac nad studium obejmował wstępną analizę zapisów obowiązującego studium oraz ocenę aktualności posiadanych materiałów planistycznych. Drugi etap to sporządzenie diagnozy stanu obejmującej wieloaspektowe rozpoznanie i ocenę uwarunkowań rozwoju gminy miejsko – wiejskiej Lubień Kujawski na podstawie aktualnie wykonywanych dostępnych opracowań i materiałów. Trzeci etap obejmował ocenę kierunków i zasad rozwoju przestrzennego gminy przyjętych w obowiązującym studium. Czwarty etap związany był z opracowaniem celów, zasad rozwoju, kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy oraz formułowaniem zapisu ustaleń studium. W toku prac nad studium, w kwestii najbardziej trudnych i kontrowersyjnych tematów, odbyły się spotkania z przedstawicielami władz samorządowych i mieszkańcami gminy, na których zaprezentowane i przedyskutowane zostały poszczególne grupy zagadnień. Uwarunkowania rozwoju i szczegółowe ustalenia dotyczące kierunków i zasad rozwoju przestrzennego gminy zapisane zostały w tekście studium oraz na mapach w skali:

1 :10 000 – uwarunkowania rozwoju oraz kierunki rozwoju przestrzennego gminy Lubień Kujawski, 1 :5 000 – uwarunkowania rozwoju oraz kierunki rozwoju przestrzennego miasta Lubień Kujawski, stanowiące obok tekstu załączniki do uchwały o uchwaleniu studium.

4. Wykaz opracowań i materiałów wykonanych na potrzeby studium lub wykorzystanych dla potrzeb studium

- a) Opracowanie ekofizjograficzne wykonane na potrzeby Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Lubień Kujawski, maj 2012r.;
- b) „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Lubień Kujawski”, przyjęte przez Radę Miasta i Gminy w Lubieniu Kujawskim Uchwałą Nr XXIX/157/2002 z dnia 21 lutego 2002 roku;
- c) „Strategia Rozwoju miasta i gminy Lubień Kujawski”;
- d) Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Kujawsko – Pomorskiego, Kujawsko - Pomorskie Biuro Planowania Przestrzennego i Regionalnego we Włocławku, czerwiec 2003;
- e) Strategia rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do roku 2020 – Plan modernizacji 2020+ (Uchwała nr XLI/693/13 Sejmiku Województwa Kujawsko-Pomorskiego z dnia 21 października 2013 r.;
- f) „Program ochrony środowiska dla miasta i gminy Lubień Kujawski”;
- g) „Plan gospodarki odpadami dla gminy miasta i gminy Lubień Kujawski”;
- h) „Raport o stanie środowiska województwa kujawsko-pomorskiego w 2012r.” - Inspekcja Ochrony Środowiska, Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Bydgoszczy, Bydgoszcz 2013r. oraz „Raporty...” z lat wcześniejszych;
- i) Studium zagospodarowania przestrzennego obszaru funkcjonalnego Włocławka, Kierunki rozwoju funkcji miasta, Kujawsko-Pomorskie Biuro Planowania Przestrzennego i Regionalnego we Włocławku, 2006r.;

5. Ogólna charakterystyka gminy

Gmina Lubień Kujawski położona jest w południowo-wschodniej części województwa kujawsko-pomorskiego. Pod względem administracyjnym należy do powiatu ziemskiego włocławskiego. Gmina Lubień Kujawski należy do gmin o statusie miejsko-wiejskim. Administracyjnie podzielona jest 28 sołectw z 60 miejscowościami wraz z Lubieniem Kujawskim. Obszar miasta i gminy Lubień Kujawski zamieszkuje ogółem 7538 osób.(stan na 31.12.2013r.)

Siedziba gminy – miasto Lubień Kujawski położone jest centralnie w stosunku do obszaru gminy, nad jeziorem Lubieńskim i rzeką Lubieńką.

Graniczy od północy z gminami Choceń, Kowal, Baruchowo, od wschodu z województwem mazowieckim, od południa z województwem łódzkim, od zachodu z gminą Chodecz.

Gmina Lubień Kujawski należy do gmin o statusie miejsko-wiejskim. Administracyjnie podzielona jest na 27 sołectw z 59 miejscowościami. Ogólna powierzchnia obszaru miasta i gminy wynosi 15.085 ha, co stanowi 10,2% powierzchni powiatu włocławskiego. Użytki rolne stanowią 87,0% (13.126 ha) ogólnej powierzchni gminy, a lasy i grunty leśne zajmują 5% (756 ha) powierzchni. Pod względem fizyczno-geograficznym miasto i gmina Lubień Kujawski położona jest na obszarze Wysoczyzny Kujawskiej.

II. UWARUNKOWANIA ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY

1.UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z USTALEŃ DECYZYJNYCH PONADLOKALNYCH **Uwarunkowania krajowe i regionalne o charakterze decyzyjnym oraz postulatywnym** **wynikające ze stanu zagospodarowania. Decyzje i uchwały**

Uwarunkowania wynikające z ustaleń decyzyjnych szczebla krajowego dla miasta i gminy Lubień Kujawski dotyczą realizacji autostrady A-1. Autostradę zrealizowano w oparciu o decyzję w sprawie ustalenia lokalizacji autostrady płatnej A-1 Nr GP-1-531-10b/A-1/20/2001/EM - JC/521 z dnia 2001.09.05. wydanej przez Prezesa Urzędu Mieszkalnictwa i Rozwoju Miast.

Wynikające z ustaw szczególnych

Na obszarze miasta i gminy występują następujące obiekty ustanowione na poziomie województwa i kraju na podstawie przepisów szczególnych:

- a) zabytkowe obiekty i zespoły – Rejestr Zabytków dawnego województwa wrocławskiego;
- b) droga krajowa wg wykazu dróg krajowych;
- c) Zarządzenia Nr 190 Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa z dnia 10 sierpnia 19995 roku w sprawie uznania za ochronne lasy stanowiące własność Skarbu Państwa, będące w zarządzie Państwowego Gospodarstwa Leśnego;
- d) Zarządzenia Nr 28 Dyrektora Generalnych Lasów Państwowych z dnia 11.08.1995r. Leśny Kompleks Promocyjny „Lasy Gostynińsko-Wrocławskie”;
- e) Decyzja nr KZK/012/S/4014/79 Prezesa Centralnego Urzędu Geologii w Warszawie w sprawie zatwierdzenia zasobów soli kamiennej;
- f) Główne Zbiorniki Wód Podziemnych:
  - „Subniecka Warszawska” o nr 215, nie wymaga tworzenia obszaru ochrony;
  - „Zbiornik Chodecz – Łanięta” o nr 225 wymaga utworzenia obszaru najwyższej ochrony (ONO);
  - „Zbiornik Krośniewice – Kutno” o nr 226 wymaga utworzenia obszaru najwyższej i wysokiej ochrony (ONO, OWO).

Wynikające ze stanu zagospodarowania:

- Droga krajowa:
  - Nr 91 Gdańsk - Świecie - Toruń - Łódź - Piotrków Trybunalski - Częstochowa - Katowice - Cieszyn - granica państwa.
- Przez teren gminny przebiegają linie energetyczne wysokich napięć:
  - 220 kV GPZ Pątnów - GPZ Podolszyce (we wschodu przez środek gminy na południe),
  - 110 kV GPZ Włocławek Wschód - GPZ Lubień (w kierunku północnym),
  - 110 kV GPZ Babiak - GPZ Lubień (w kierunku zachodnim).
- Przez teren gminny przebiega Rurociąg ropy naftowej „Przyjaźń” wraz ze strefą ograniczonego użytkowania.

Dla linii napowietrznych wynikają konsekwencje przestrzenne w postaci zajęcia terenu:

- 40 m (po 20 m od osi linii w obu kierunkach) dla linii 110 kV
- 70,0 m (po 35,0 m od osi linii w obu kierunkach) dla linii 220 kV

□ Rurociąg ropy naftowej „Przyjaźń”

Zgodnie z § 136 rozporządzenia Ministra Gospodarki z dnia 21 listopada 2005r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać bazy i stacje paliw płynnych, rurociągi przesyłowe dalekosiężne służące do transportu ropy naftowej i produktów naftowych i ich usytuowanie (Dz. U. z 2014r., poz. 1853), minimalna szerokość strefy bezpieczeństwa dla jednego rurociągu przesyłowego dalekosiężnego wynosi (środek stanowi oś rurociągu) – co najmniej 20,0 m (dla rurociągu o średnicy nominalnej powyżej 600 mm).

Zgodnie z § 137 w/w rozporządzenia strefa bezpieczeństwa może być użytkowana zgodnie z pierwotnym jej przeznaczeniem. Wewnątrz strefy bezpieczeństwa niedopuszczalne jest wznoszenie budowli, urządzenie stałych składów i magazynów oraz zalesianie. Dopuszcza się w strefie bezpieczeństwa usytuowanie innej infrastruktury sieci uzbrojenia terenu pod warunkiem uzgodnienia jej z właścicielem rurociągu przesyłowego dalekosiężnego. Na terenach otwartych dopuszcza się w strefie bezpieczeństwa sadzenie pojedynczych drzew w odległości co najmniej 5,0 m od rurociągu przesyłowego dalekosiężnego.

Tereny działek budowlanych powinny znajdować się poza strefą bezpieczeństwa rurociągu naftowego. Powyższa strefa przez ograniczenia w jej użytkowaniu i wykonywaniu robót budowlanych ma zapewnić nienaruszalność, a więc bezpieczeństwo dla rurociągu i kabla oraz umożliwić do nich dostęp w celach kontroli, konserwacji i naprawy. Wszelkie planowane inwestycje liniowe podziemne i nadziemne przechodzące przez strefę bezpieczeństwa oraz roboty z nimi związane muszą być uzgodnione i wykonane pod nadzorem gestora sieci.

2. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z DOTYCHCZASOWEGO PRZEZNACZENIA I ZAGOSPODAROWANIA TERENU

2.1. Uwarunkowania formalno – prawne

Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego

1. Uchwała XLII/178/98 z dnia 18.06.1998r. w sprawie projektu zmian miejscowego ogólnego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Lubień Kujawski i miasta Lubień Kujawski dotyczących:
  - 1) Wprowadzenia budownictwa mieszkalno-usługowego na terenach:
    - a. w mieście Lubień Kujawski ul. 1-go Maja, Świerczewskiego;
    - b. w gminie Lubień Kuj. we wsiach: Bagno, Gagowy Nowe, Kaczawka, Stępka, Gole, Kaliska;
  - 1) Wprowadzenia budownictwa rekreacyjnego na terenach rolnych w sąsiedztwie jeziora Lubieńskiego w następujących wsiach: Stępka, Czaple Nowe, Narty, oraz na terenie gminy we wsi Kłóbka.
  - 2) Wprowadzenie budownictwa rekreacyjno – wypoczynkowego – ośrodka konferencyjnego na terenach rolnych we wsi : Chojny posiadłość Sosnowo 1.
  - 3) Wprowadzenia budownictwa produkcyjno – usługowego na terenach: w gminie Lubień Kujawski we wsi: Narty, Gagowy Nowe.
  - 4) Zmiany funkcji dla terenu dla przepompowni ścieków pod stacją redukcyjną gazu: miasto Lubień Kujawski – 100NO na 100EG.
2. Uchwała V/27/99 z dnia 29.01.1999 w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego osiedla domków jednorodzinnych w mieście Lubieniu Kujawskim przy ul. Ogrodowej w zakresie art. 10 ust. 1;2;5 i 6.
3. Uchwała V/28/99 z dnia 29.01.1999 w sprawie zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Lubień Kujawski. dotyczące: wprowadzenia funkcji administracji (posterunek policji) na część dz. o symbolu planu 32 MN i nr ewid. 376/12 w mieście Lubień Kuj. przy ul. Świerczewskiego rozszerzenia funkcji mieszkalno – usługowej o symbolu planu 32 MN na dz. o Nr ewid. 396/10 w mieście Lubień Kuj. przy ul. Świerczewskiego aktualizację istniejącej oczyszczalni ścieków o obecnym symbolu planu 33 NO.
4. Uchwała IX/52/99 (Dz.U. Nr 93, poz. 1036) z dnia 10.08.1999 w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego osiedla domków jednorodzinnych w mieście Lubieniu Kujawskim przy ul. Ogrodowej w zakresie art. 10 ust. 1; 2; 5 i 6.
5. Uchwała IX/53/99 z dnia 10.08.1999 w sprawie zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Lubień Kujawski dotyczącej:
  - 1) wprowadzenia funkcji administracji (posterunek policji) na część o dz. o symbolu planu 32 MN i nr ewid. 376/12 w mieście Lubieniu Kujawski przy ul. Świerczewskiego;
  - 2) rozszerzenia funkcji mieszkalno – usługowej o symbolu planu 32 MN na dz. o Nr ewid. 3) aktualizację istniejącej oczyszczalni ścieków o obecnym symbolu planu 33 NO.
6. Uchwała XXIX/159/2002 z dnia 21.02.2002 w sprawie zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Lubień Kujawski dotyczące wprowadzenia na terenach rolnych:
  - 1) funkcji mieszkalno – usługowej o niskiej intensywności zabudowy w miejscowościach: Wiktorowo, Gagowy Nowe, Bagno, Modlibórz;

- 2) funkcji rekreacyjnej i turystycznej w miejscowości Wiktorowo.
7. Uchwała XXIX/160/2002 z dnia 21.02.2002 w sprawie zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Lubień Kujawski dotyczące wprowadzenia na terenach rolnych :
  - 1) funkcji usługowo – handlowej (skład węgla i materiałów budowlanych) w miejscowości Modlibórz na działce o nr ewidencyjny 42;
  - 2) funkcji urządzeń technicznej obsługi komunikacji samochodowej (stacja paliw) w miejscowości Gagowy Nowe na części działki o nr ewidencyjnym 78.
8. Uchwała w sprawie zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Miasta i Gminy Lubień Kujawski VII/42/2003 zmiana uchwałą IX/55/2003 z dnia 08.04.2003 dotyczące:
  - 1) wprowadzenia funkcji rekreacyjnej i turystycznej dla wybranego obszaru obejmującego tereny rolne we wsi Błędowo;
  - 2) wprowadzenia funkcji handlowo – usługowej dla wybranego obszaru obejmującego tereny rolne we wsi Narty;
  - 3) zmiany z funkcji mieszkaniowo – usługowej na funkcję urządzeń technicznej obsługi komunikacji samochodowej (auto – handel i złomowanie) dla wybranych obszarów obejmujących tereny rolne we wsi Gagowy Nowe i we wsi Bagno.
9. Uchwała w sprawie zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Miasta i Gminy Lubień Kujawski VII/43/2003 z dnia 08.04.2003 dotycząca wprowadzenia na wybrane obszary rolne i inne:
  - 1) funkcji rekreacyjnej i turystycznej we wsi Błędowo;
  - 2) funkcji handlowo – usługowej we wsi Narty;
  - 3) zmiany funkcji z mieszkaniowo – usługowej na funkcję urządzeń technicznej obsługi komunikacji samochodowej (auto – handel i złomowania) we wsi Gagowy Nowe i we wsi Bagno.
10. Uchwała X/56/2003 (Dz.U. Nr 110, poz. 1534 z 02.10.2003) z dnia 30.07.2003 w sprawie zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Miasta i Gminy Lubień Kujawski dotyczące przeznaczenia na cele budowlane pod różne funkcje dla wybranego obszaru obejmującego tereny rolne położone we wsi Kaliska; obowiązującym miejscowym planie przeznaczonym pod lotnisko symbol 12 KL.
11. Uchwała w sprawie zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Miasta i Gminy Lubień Kujawski dotyczących ustalenia indywidualnej linii zabudowy i dostępności inwestycyjnej przy jeziorze Lubieńskim na odcinku w granicach administracyjnych Miasta Lubienia Kujawskiego dla obszaru zawartego pomiędzy drogą krajową nr 1 Gdańska (Włocławek) – Cieszyn (Łódź) a jeziorem i zmiany funkcji rekreacyjnej i turystycznej (letniskowej) na mieszkaniowo – usługową dla wybranego terenu położonego w Mieście Lubień Kujawski przy ulicy 19-ego Stycznia. X/57/2003 (Dz.U. Nr 110, poz. 1535 z 02.10.2003) z dnia 30.07.2003.
12. Uchwała w sprawie miejscowego zagospodarowania przestrzennego Gminy Lubień Kujawski dla obszaru obejmującego część wsi Kaliska oznaczonego działkami geodezyjnymi o numerach ewidencyjnych: 232/6, 232/24-232/54 oraz fragment działki 232/61. XXXII/146/2009 (Dz.U. Nr 82, poz. 1452 z 06.08.2009) z dnia 26.06.2009.

Decyzje o warunkach zabudowy i ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego

Decyzje o warunkach zabudowy dotyczyły przede wszystkim rozbudowy i przebudowy istniejącej zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej i zagrodowej oraz budowy nowych budynków mieszkalnych i gospodarczych w ramach istniejącej i projektowanej zabudowy oraz w mniejszym stopniu zabudowy usługowej i produkcyjnej i zmiany sposobu użytkowania istniejących obiektów.

2.2. Tereny posiadające zgodę na zmianę przeznaczenia gruntów

Znaczny procent gruntów objętych zmianą przeznaczenia gruntów rolnych i leśnych na cele nierolnicze i nieleśne dotyczy okresu przed 1975r. Wzmożony okres urbanizacji jaki nastąpił

po roku 1979. wiązał się dodatkowo z uzyskaniem zgody na zmianę przeznaczenia gruntów rolnych i leśnych na cele nierolnicze i nieleśne, związane z intensywną gospodarką. Zmiany w tym zakresie odzwierciedlone zostały w miejscowych planach:

2.3. Stan prawny gruntów

Do gminnego zasobu nieruchomości (na podstawie art. 24 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997r. o gospodarce nieruchomościami), należą grunty:

- 1) - stanowiące własność gminy 373,3 ha
- 2) - zajęte pod drogi; - 105,00 ha;
- 3) - oddane w trwały zarząd – 2,00 ha
- 4) - oddane w użytkowanie – 10,00 ha

Łączna powierzchnia gruntów gminnych w rozumieniu w/w ustawy o gospodarce nieruchomościami wynosi 373,3 ha, co stanowi ok. 2,48 % powierzchni gminy.

2.4. Tereny chronione na podstawie przepisów odrębnych

Tereny lasów, należące do grupy I lasów o charakterze ochronnym

2.5. Analiza dotychczasowego przeznaczenia, zagospodarowania i uzbrojenia terenu

2.5.1 Istniejące tereny mieszkaniowe

Zabudowa mieszkaniowa na terenie gminy w małym stopniu ma charakter skoncentrowany (zwarty). Wyjątek stanowi miasto Lubień Kujawski. Na terenie gminy wiejskiej w większości jest to zabudowa rozproszona z brakami w uzbrojeniu technicznym i obsłudze komunikacyjnej oraz ubogiej obsłudze usługowej.

2.5.2. Tereny przeznaczone pod nową zabudowę mieszkaniową

Zabezpieczenie terenów mieszkaniowych jest jednym z priorytetów planowania przestrzennego. Dla realizacji tych celów niezbędne jest stworzenie określonych warunków nierozzerwalnie związanych z rozwojem terenów mieszkaniowych, m.in. infrastruktura techniczna, zabezpieczenie odpowiedniej obsługi z zakresu szeroko pojętych usług handlu, gastronomii, oświaty, sportu, służby zdrowia, rekreacji oraz obsługi komunikacji. Na terenie gminy wyznaczone są miejscowymi planami tzw. rezerwy terenowe pod budownictwo mieszkaniowe.

2.6. Stan ładu przestrzennego i wymogi jego ochrony

Stan ładu przestrzennego

Ład przestrzenny to harmonijne ukształtowanie przestrzeni, uwzględniające w uporządkowanych relacjach wszelkie uwarunkowania i wymagania funkcjonalne, społeczno-gospodarcze, środowiskowe, kulturowe oraz kompozycyjno-estetyczne (art.2 pkt 1 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym).

Uwarunkowania funkcjonalne:

Funkcjami wiodącymi gminy są:

- Funkcja rolnicza
- Funkcja mieszkaniowa realizowana we wszystkich formach mieszkalnictwa.

Funkcjami uzupełniającymi są:

- Funkcja produkcyjna, magazynowo – składowa i usług technicznych.
- Funkcja usług w postaci działalności gospodarczej prowadzonej w połączeniu z zabudową mieszkaniową.
- Funkcja rekreacyjna,

W gminie Lubień Kujawski, ze względu na ład przestrzenny, można wyodrębnić następujące strefy:

1. tereny, na których ład przestrzenny jest zachowany,
2. tereny, na których ład przestrzenny jeszcze się nie ukształtował - tereny dotychczas użytkowane rolniczo bądź leżące odłogiem,
3. tereny, które wymagają działań, w celu uzyskania ład przestrzenny, to znaczy tereny zainwestowane w sposób chaotyczny, na których dla uzyskania ład przestrzenny niezbędne są działania w postaci odpowiedniego zagospodarowania, uzupełnienia i uporządkowania zabudowy.
5. tereny, na których ład przestrzenny jest znacznie zaburzony to znaczy tereny, na których dla uzyskania ład przestrzenny niezbędna jest, oprócz odpowiedniego zagospodarowania, wymiana zabudowy istniejącej lub całkowita zmiana przeznaczenia.

Wymogi ochrony ład przestrzenny

1. utrzymanie dotychczasowych funkcji gminy,
2. lokowanie produkcji głównie w terenach , na których znajdują się zakłady istniejące,
3. dopuszczenie rzemiosła i drobnej wytwórczości głównie w strefach istniejących uciążliwości
4. powiększenie ilości i powierzchni terenów rekreacyjno – wypoczynkowych,
5. ograniczenie zabudowy wielorodzinnej do stref dotychczas przeznaczonych pod ten rodzaj zabudowy,

3. Stan środowiska, w tym stan rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej, wielkość i jakość zasobów wodnych oraz wymogi ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu w tym krajobrazu kulturowego

3.1. Stan środowiska, wielkość i jakość zasobów wodnych oraz wymogi ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu kulturowego

3.1.1. Wielkość i jakość zasobów wodnych

Wody powierzchniowe, krążenia wody

Głównym elementem hydrograficznym gminy jest rzeka Lubieńka, która wraz z Jeziorem Lubieńskim leży w obszarze zlewni Zgłowiączki. Południowe fragmenty gminy odwadnia rzeka Ochnia będąca dopływem Bzury.

Znajomość procesów hydrologicznych związanych z krążeniem wody w warstwie przy i podpowierzchniowej gruntu, jest bardzo istotna dla określenia uwarunkowań stosunków wodnych występujących na danym obszarze. Jest to ważne dla gospodarki rolnej, a zwłaszcza produkcji roślinnej oraz szeroko rozumianej ochrony środowiska. Pozwala również w sposób optymalny gospodarować zasobami przyrody.

O lokalnym obiegu wody decydują miejscowe warunki cyrkulacji zależne od ewapotranspiracji, infiltracji i odpływu. Podstawową jednostką strukturalną środowiska przyrodniczego o jednakowych warunkach obiegu wody jest hydrotop. Jest to elementarna jednostka obejmująca powierzchnię o homogenicznym gospodarowaniu wodą w obrębie wydzielonego obszaru. O lokalnym obiegu wody decydują przede wszystkim dwa komponenty środowiska geograficznego tj.: rodzaj podłoża i rzeźba terenu. W zależności od budowy geologicznej oraz spadków różnie będą kształtować się warunki infiltracji, retencji i odpływu, a tym samym odmiennie będą wydzielone hydrotopy.

Zespół hydrotopów tworzy hydrokompleksy. Stanowią je obszary charakteryzujące się przewagą określonego sposobu obiegu wody. Mimo pewnego zróżnicowania wewnętrznego cechują się wyrazistością funkcjonalną i są możliwe do jednoznacznej identyfikacji przestrzennej.

Na obszarze gminy wyodrębnione zostały cztery zasadnicze typy hydrokompleksów, charakteryzujące się odmiennymi warunkami obiegu wody. W ujęciu syntetycznym zagadnienie to przedstawia tabela 1.

Tabela 1. Gmina Lubień Kujawski - typy hydrokompleksów

Lp.	Typ hydrokompleksu	Obszar występowania	Pow w ha	% pow. gminy	Uwagi
1	Ewapotranspiracyjny	Płaskie i lekko faliste fragmenty moreny dennej zbudowane z glin .	5000	33,7	obejmuje grunty orne oraz tereny zabudowane
2	Ewapotranspiracyjno infiltracyjno - odpływowy	Płaskie i faliste fragmenty moreny dennej, zbudowane z utworów piaszczysto - gliniastych.	7000	47,3	obejmuje grunty orne oraz tereny zabudowane
3	Infiltracyjno – odpływowy	Fragmenty moreny dennej zbudowane z piasków oraz pagórki morenowe	1950	13,1	łącznie z obszarami leśnymi
4	Retencyjno – odpływowy	Dno doliny Lubieńki oraz większych cieków. Zagłębienia moreny dennej wypełnione osadami organogenicznymi.	849	5,9	łącznie z wodami powierzchniowymi
Razem			ca 14800	100,0	

Jak wynika z danych zawartych w tabeli 1, na obszarze gminy dominują tereny wchodzące w skład hydrokompleksu ewapotranspiracyjnego. Oznacza to, że składowa parowania determinuje warunki obiegu wody. Wynika to przede wszystkim z uwarunkowań geologicznych oraz rzeźby terenu. W podłożu zalegają gliny morenowe, charakteryzujące się niskim współczynnikiem przepuszczalności, wynoszącym od 0,1 – 0,001 darcy. Oznacza to, że proces wsiąkania (infiltracji) jest bardzo powolny. Bardzo ograniczony jest również spływ powierzchniowy ze względu na minimalne spadki (0÷2%). W rezultacie obydwa te czynniki, w połączeniu z intensywną produkcją roślinną powodują, że większość wód opadowych odprowadzana jest do atmosfery. Jedynie niewielka część opadu dostaje się w procesie infiltracji w głąb profilu glebowego, zasilając wody gruntowe. Przestrzennie omawiany typ hydrokompleksu dominuje w północnej i centralnej części gminy.

Duży jest również udział terenów wchodzących w skład hydrokompleksu ewapotranspiracyjno – infiltracyjno – odpływowego. Kolejność składowych obiegu wody oznacza, że dominuje tutaj również parowanie, podobnie jak w przypadku hydrokompleksu wcześniej przedstawionego. Jest to uwarunkowane przede wszystkim budową geologiczną podłoża, na które składają się głównie gliny morenowe. Trzeba jednak zaznaczyć, że występują tutaj również utwory zawierające większą ilość frakcji piaszczystych. Ten fakt decyduje o większej na ogół przepuszczalności podłoża, dzięki czemu proces infiltracji jest tutaj intensywniejszy. Zwiększone spadki terenu sprzyjają także, w obrębie niektórych fragmentów, zwiększonemu odpływowi powierzchniowemu i podziemnemu. Przedstawiony typ hydrokompleksu występuje głównie w centralnej części gminy oraz płatami o różnej powierzchni na pozostałym obszarze.

Trzeci typ hydrokompleksu obejmuje tereny, których podłoże budują utwory piaszczyste lub piaszczysto – żwirowe. Wysoka przepuszczalność tych utworów powoduje, że infiltracja wód opadowych w głąb profilu glebowego nie napotyka większych przeszkód. Umożliwia to zasilanie wód gruntowych i odbudowę ich zasobów, zubożonych odpływem, bądź eksploatacją. Omawiany typ hydrokompleksu występuje głównie w części południowej i zachodniej.

Bardzo ważne znaczenie, zwłaszcza z ekologicznego punktu widzenia, mają tereny wchodzące w skład hydrokompleksu retencyjno – odpływowego. Kolejność składowych obiegu wody wyznacza dominującą funkcję retencji. Są to „zbiorniki” wodne, zasilane dopływem podziemnym i powierzchniowym oraz bezpośrednio opadami. Głównym elementem przestrzennym tego hydrokompleksu jest dolina rzeki Lubieńki. Uzupełnienie stanowią duże zagłębienia moreny dennej, wypełnione silnie nawodnionymi osadami

organogenicznymi. Tereny te tworzą system węzłów hydrologicznych, regulujących stosunki wodne na obszarze gminy. Do najważniejszych węzłów można zaliczyć:

- kompleks Jeziora Lubieńskiego
- kompleks łąkowo - bagienny Kanibród
- kompleks bagienny – łąkowy Lubieńka
- kompleks łąkowo – bagienny Bilno

Najważniejszy jest hydrowęzeł Jeziora Lubieńskiego z uwagi na dużą powierzchnię wodną oraz wielkość zlewni bezpośredniej. Istotne znaczenie odgrywa również hydrowęzeł Kanibród ze względu na znaczną retencję wody oraz Bilno (W₄).

W świetle powyższych rozważań należy uznać, że ważnym składnikiem omawianego hydrokompleksu są również wszystkie drobne zbiorniki wodne i podmokłości. Pełnią one taką samą rolę jak obszary węzłowe z tym tylko, że ich oddziaływanie ma charakter lokalny. Składają się one zatem na ogólną retencję gminy, zwiększając potencjalne możliwości magazynowania wód roztopowych i opadowych

3.1.2. Występowanie obszarów naturalnych zagrożeń geologicznych

Na obszarze gminy Lubień Kujawski nie występują udokumentowane obszary naturalnych zagrożeń geologicznych.

3.1.3. Występowanie udokumentowanych złóż kopalin oraz zasobów wód podziemnych oraz udokumentowanych kompleksów podziemnego składowania dwutlenku węgla

surowce naturalne

Złóża kopalin użytecznych są ważnym składnikiem środowiska abiotycznego. Na obszarze gminy Lubień Kujawski najważniejszym surowcem jest sól. Złoże tego surowca tworzy wysad w formie kominu o średnicy około 1 km. Zasoby bilansowe w kat C₁ wynoszą 2419775 tys. Ton. Do powszechnie występujących surowców należy glina zwalowa. Jest to na ogół glina piaszczysta z różnym udziałem bruku morenowego. Nie posiada ona cech wskazujących na możliwość jej wykorzystania jako surowca do produkcji ceramiki budowlanej. Wyjątek stanowiła eksploatacja tego surowca w cegielni Gole. Drugim rodzajem surowca naturalnego powszechnie występującego należą piaski i żwiry. Są to na ogół piaski różnofrakcyjne z dodatkiem żwiru. Surowce te eksploatuje się je jedynie na potrzeby lokalne. Jednak jak wynika z rozpoznania wstępnego zasoby prognostyczne tego surowca są nieopłacalne dla szerszej eksploatacji.

Na obszarze gminy znajduje się kilka torfowisk. Do rozpoznanych należą:

- torfowisko „Rzeka Lubieńka”, obejmujące 4 oddzielne pola. Zbudowane jest z torfu trzcinowego i drzewnego o miąższości 0,83 do 2,21 m,
- torfowisko „Rzeka Ochnia” składające się z jednego pola, w których występują torfy trzcinowo - drzewne. Miąższość złoża wynosi od 1,45,
- torfowisko „Grodno” składające się z 24 pól, wypełnionych torfami mszysto - turzycowymi miąższości 0,47 m – do 1,94 m. Torfom towarzyszą gytie,
- torfowisko „Czaple”, obejmujące osiem pól wypełnionych torfem drzewno – turzycowym o miąższości 0,60 – 1,42 m.

Ogólne zasoby torfu w rozpoznanych obiektach wynoszą:

bilansowe	- 1392 tys. m ³
pozabilansowe	- 5502 tys. m ³
gytie	- 1802 tys. m ³

Torfowiska na obszarze gminy są przekształcone w wyniku prowadzonej wcześniej eksploatacji. Surowiec ten stanowił bowiem przez stulecia jeden z podstawowych materiałów opałowych dla miejscowej ludności. Aktualnie torf nie jest eksploatowany.

wody podziemne

Są związane z utworami wodonośnymi piętra czwartorzędowego w tym zwłaszcza drugim poziomem, występującym w obrębie wysoczyzny morenowej na głębokości 3÷25 m p.p.t. Ważnym użytkowym poziomem wodonośnym są również wody trzeciorzędowe, występujące

pod napięciem na głębokości 50 – 150 m.p.p.t. Właśnie wody tych poziomów stanowią podstawowe źródło zaopatrzenia ludności gminy Lubień Kujawski. Woda jest eksploatowana zarówno z ujęć zaopatrujących wodociągi zbiorowe jak i ujęć indywidualnych.

Gmina Lubień Kujawski położona jest na obszarze Głównych Zbiorników Wód Podziemnych: „Subniecka Warszawska” o nr 215 – nie wymaga tworzenia obszarów ochrony, „Zbiornik Chodecz – Łanięta” – wymaga utworzenia obszaru najwyższej ochron (ONO), „Zbiornik Krośniewice – Kutno” – wymaga utworzenia obszaru najwyższej i wysokiej ochrony (ONO, OWO).

Aktualnie zatwierdzone zasoby wód czwartorzędowych i trzeciorzędowych szacuje się na około 1700 m³/d (w tym ujęcie Narty 1400 m³/d, ujęcie Kłóbka 300 m³/d). Zużycie poprzez zbiorowe wodociągi (90% zwodociągowania gminy) wynosi około 1100m³/d, co stanowi około 65% zatwierdzonych zasobów eksploatacyjnych.

Z zestawienia przedstawionych danych wynika, że istnieją jeszcze rezerwy umożliwiające wzrost zużycia wody, bez zagrożenia dla poważnego naruszenia ich zasobów.

Na terenie gminy brak udokumentowanych kompleksów podziemnego składowania dwutlenku węgla

3.1.4. Występowanie terenów górniczych wyznaczonych na podstawie odrębnych przepisów

Na obszarze gminy Lubień Kujawski występują następujące obszary górnicze:

- 1) „KAMIENNA” – ustanowiony decyzją Starosty Włocławskiego nr 2/2013 znak: OŚB.6522.8.2013 z dnia 29.04.2013r. dla złoża Kamienna KN 16478 kruszywa naturalne pod numerem: 10-2/6/502
  - 2) „KAMIENNA II” – ustanowiony decyzją Marszałka Województwa Kujawsko – Pomorskiego nr 274/W/2014 znak: ŚG-V.7422.7.2014 z dnia 25.03.2014r. dla złoża Kamienna II KN16962 kruszywa naturalne zarejestrowanego pod numerem: 10-2/6/552
  - 3) „BESZYN II A” - ustanowiony decyzją Marszałka Województwa Kujawsko – Pomorskiego znak: ŚG-V.7422.38.2013 z dnia 27.08.2013r. dla złoża Beszyn II KN14660 kruszywa naturalne zarejestrowanego pod numerem: 10-2/5/424a
  - 4) „RUTKOWICE” – ustanowiony decyzją Starosty Włocławskiego nr 3/2013 znak: OŚB.6522.9.2013 z dnia 10.06.2013r. dla złoża Rutkowice KN 15258 kruszywa naturalne pod numerem: 10-2/6/505
  - 5) „MODLIBÓRZ III” - ustanowiony decyzją Starosty Włocławskiego nr 13/10 znak: Ś.751-20/5/10 z dnia 28.10.2010r. dla złoża kruszywa naturalnego Modlibórz III.
  - 6) „BESZYN IIIA” oraz „BESZYN IIIB” ustanowione decyzją Marszałka Województwa Kujawsko – Pomorskiego nr 228/W/10 znak: ŚG-IV.tk.7422.10.2011 z dnia 31.03.2011r. dla złoża Beszyn III KN 14661 KRUSZYWA NATURALNE pod numerem: 10-2/5/440/a,b.
  - 7) „MODLIBÓRZ” - ustanowiony decyzją Starosty Włocławskiego nr 1/06 znak: OŚB.751-1/4/06 z dnia 10.02.2006r. dla złoża kruszywa naturalnego Modlibórz
  - 8) „RZEŻEWO” - ustanowiony decyzją Starosty Włocławskiego nr 4/06 znak: OŚB.751-16/7/06 z dnia 21.08.2006r. dla złoża kruszywa naturalnego Rzeżewo
- po wygaśnięciu koncesji na wydobycie kopaliny należy dokonać rekultywacji terenu poprzez rolnicze zagospodarowanie poeksploatacyjne wyrobiska bądź wyrobisk, np. w postaci stawów hodowlanych, lub w kierunku nasadzeń leśnych,
  - podstawowe prace rekultywacyjne powinny być prowadzone na bieżąco z wydobyciem kopaliny,
  - usuniętą warstwę humusu na nadkład wykorzystać do prac rekultywacyjnych skarp wyrobiska,

3.1.5. Wymogi ochrony środowiska

Naczelna zasada korzystania z zasobów środowiska jest zasada zrównoważonego rozwoju. Oznacza to między innymi dążenie do:

- zachowania możliwości odtwarzania zasobów naturalnych,
- racjonalnego użytkowania zasobów nieodnawialnych i zastępowania ich substytutami,
- ograniczania uciążliwości działalności gospodarczej na środowisko i nie przekraczanie granic wyznaczonych jego odpornością.

3.1.5.1. Poprawa czystości wód

Odprowadzanie i oczyszczanie ścieków stanowi z punktu widzenia potrzeb ochrony środowiska pierwszoplanowy problem gminy. Biorąc pod uwagę konsekwencje wynikające z objęcia tego typu infrastrukturą tylko części domostw, jak również złą gospodarkę odpadami produkcji rolniczej należy stwierdzić, iż rzutują one w znacznym stopniu na ochronę wód powierzchniowych i podziemnych.

Poprawa stanu jakości wody jest możliwa poprzez:

- skanalizowanie wszystkich miejscowości w gminie,
- racjonalne użytkowanie zasobów wodnych,
- przywrócenie wodom podziemnym i powierzchniowym właściwego stanu ekologicznego.

3.1.5.2. Ochrona powierzchni ziemi

Ochronę powierzchni ziemi powinna uwzględniać:

- ograniczenie zakresu zagospodarowania gleb w sposób, który nie odpowiada w pełni ich przyrodniczym walorom,
- zmniejszenie oddziaływania na powierzchnię ziemi gleby procesów degradacji wywołanych emisją zanieczyszczeń, a także erozją oraz niewłaściwą agrotechniką,
- dostosowanie do naturalnego, biologicznego potencjału gleb, formy ich zagospodarowania rolniczego lub leśnego,
- planowa gospodarkę odpadami.

3.1.5.3. Ochrona powietrza

Stan zanieczyszczenia powietrza na omawianym obszarze pozostaje w granicach dopuszczalnych norm, niemniej konieczne są działania zmierzające do nie pogarszania się tego stanu. Dążyć należy do ograniczania źródeł zanieczyszczeń powietrza, którymi są lokalne kotłownie i paleniska oraz przechodzenie na ekologiczne źródła energii (gaz, olej opałowy, energia elektryczna)

3.1.6. Wymogi ochrony przyrody

Ochrona przyrody obejmuje m.in. działania prawne i organizacyjne, mające na celu:

- Ochronę najcenniejszych ekosystemów,
- Zapewnienie trwałości lasów,
- Ochronę gleb i racjonalizację ich wykorzystania,
- Rehabilitację przyrodniczą, (rewitalizację) terenów zdegradowanych
- Kompleksową ochronę siedlisk i krajobrazów, szczególnie tych zawierających elementy naturalnych ekosystemów.

Działania konieczne do poprawy jakości środowiska przyrodniczego na terenie opracowania:

- zwiększenie lesistości,
- ochrona zasobów leśnych oraz biologicznej różnorodności ekosystemów,
- rozwiązanie problemów gospodarki wodno –ściekowej,
- ochrona pomników przyrody,
- zakładanie ścieżek dydaktyczno – turystycznych, popularyzujących lokalną przyrodę,
- stały monitoring środowiska szczególnie leśnego w celu zapobieżenia zjawiskom niepożądanym jak pożary, choroby, szkody przemysłowe, degradacja.

3.1.7. Wymogi ochrony krajobrazu kulturowego

Ochrona krajobrazu, jest to działalność zapewniająca ochronę, utrzymanie lub restytucję naturalnych i kulturowych walorów określonego środowiska geograficznego.

Ochrona krajobrazu wiąże się zarówno z ochroną przyrody, jak i z ochroną zabytków kultury, sztuki, archeologii i folkloru. Wkracza swoimi postulatami w dziedzinę planowania przestrzennego. W ostatnich dziesięcioleciach, pod wpływem procesów urbanizacyjnych, idee ochrony krajobrazu przeszły ewolucję w kierunku planowego kształtowania krajobrazu, a także restytucji wartości zdegradowanych.

Rozwijające się od setek lat osadnictwo na obszarze gminy Lubień Kujawski, spowodowało głębokie zmiany w pierwotnym krajobrazie. Wytrzebiecie lasów, zmiany w sieci hydrograficznej a także rozwój osadnictwa wiejskiego, przekształciły pierwotne środowisko nadając mu wyraźne cechy antropogeniczne.

Istniejące elementy przyrodnicze, pola uprawne, tereny zabudowane oraz towarzysząca jej infrastruktura komunikacyjna tworzą charakterystyczny krajobraz kulturowy. Dominuje on na większości obszaru gminy. Wyjątek stanowi jedynie część zachodnia, gdzie znajduje się wyraźnie zarysowana dolina rzeki Lubieńki oraz południowa, gdzie w strukturze krajobrazu pojawiają się lasy.

Synonimem krajobrazu w ujęciu przyrodniczym jest geokompleks oznaczający zbiór komponentów oraz łączących je powiązań. Geokompleks w wymiarze przestrzennym ma swój wymiar, określony granicami wyznaczającymi właściwą mu strukturę. Delimitację geokompleksu przeprowadza się w oparciu o abiotyczne elementy środowiska, choć uwzględnia się również elementy biotyczne. Dobór kryteriów delimitacji zależy od krajobrazu oraz celu prowadzonych prac. Biorąc pod uwagę czynniki morfogenetyczne, można na obszarze gminy Lubień Kujawski wyodrębnić trzy główne typy geokompleksów (krajobrazu).

Pierwszy z nich związany jest z obszarami moreny dennej płaskiej. Rzeźba terenu jest tutaj dosyć monotonna, o niewielkich deniwelacjach, nie przekraczających 2 m. W podłożu dominują typowe utwory moreny dennej, wykształcone w postaci glin i glin piaszczystych. Większe zagłębienia wypełniają utwory organogeniczne, urozmaicone niekiedy oczkami wodnymi. Geokompleks jest użytkowany rolniczo z towarzyszącą tej funkcji siecią osadniczą oraz infrastrukturą techniczną i elementami biotycznymi. Te ostatnie tworzą sady, zadrzewienia śródpolne, przydrożne itp. Przedstawiony typ geokompleksu dominuje na obszarze gminy. Najbardziej charakterystyczne cechy tego geokompleksu są widoczne zwłaszcza we wschodniej części gminy oraz południowej wchodzącej w skład Równiny Kutnowskiej.

Drugi typ geokompleksu zdelimitowany został w oparciu o układ przestrzenny rynien subglacialnych. Pod względem fizjonomycznym jest on bardzo wyrazisty z uwagi na cechy morfometryczne. Dominującym elementem tego geokompleksu jest dolina (rywna) rzeki Lubieńki. Silne spadki oraz znaczne deniwelacje wpływają na dużą dynamikę orografii. Dodatkowym elementem wzbogacającym rzeźbę są liczne dolinki boczne oraz różnego rodzaju drobne formy erozyjne. Wkomponowane w tło elementy biotyczne (las, zadrzewienia i zakrzewienia) oraz antropogeniczne dodatkowo podnoszą walory krajobrazu.

Kolejny typ geokompleksu związany jest przestrzennie z obszarem moreny dennej falistej oraz pagórkami morenowymi. Zróżnicowane pod względem litologicznym podłoże, zbudowane jest zarówno z utworów gliniastych jak i piaszczystych. Stosunkowo urozmaicona rzeźba terenu jest ożywiona niewielkimi pagórkami morenowymi oraz zagłębieniami i niewielkimi rynnami. Taki typ rzeźby jest charakterystyczny głównie dla centralnej i północnej części gminy. Zadrzewienia przydrożne i śródpolne stanowią dopełnienie walorów krajobrazowych.

3.1.8. Pozostałe elementy środowiska abiotycznego i biotycznego

Gleby stanowią bezpośrednie podłoże, na którym rozwija się roślinność. Dotyczy to zarówno zbiorowisk leśnych, łąkowych a także roślin uprawnych. Bogactwo zasobów glebowych stanowi zatem czynnik decydujący o możliwościach rozwojowych gospodarki rolnej i leśnej, a także funkcjonowania pozostałych powierzchni biologicznie czynnych.

Gleby najwartościowsze, obejmujące kompleksy o wysokich klasach bonitacyjnych (I – IVb) stanowią około 69 % wszystkich użytków rolnych gminy Lubień Kujawski. Głęboki poziom próchnicy i bogate zasoby pokarmowe profilu glebowego, gwarantują w przypadku wystąpienia sprzyjających warunków klimatycznych, wysokie plony w produkcji roślinnej.

Generalnie, gleby o najwyższych klasach bonitacyjnych występują w centralnej części gminy, tworząc duże i zwarte kompleksy. Spośród sołectw najwyższym wskaźnikiem udziału gleb klasy I-IIIb, w ogólnej strukturze gruntów ornych, charakteryzują się, Gagowy – 56,5%, Świerna – 42,2%, Gole – 44,7 %. Jeżeli uwzględnić gleby klas IVa – IVb, wskaźnik ten wzrasta i w przypadku kilku sołectw osiąga wartość rzędu 80 - 90% powierzchni sołectwa Świerna – 93,0 %, Rutkowice - 92,5%, Antoniewo 96,9 %..

Bardzo ważnym zasobem środowiska, z ekologicznego punktu widzenia są gleby hydromorficzne. W przeważającej części są one użytkowane jako trwałe użytki zielone. Jedynie niewielkie powierzchnie związane są z tzw. nieużytkami rolniczymi. Ogółem gleby tego typu zajmują obszar około 650 ha.

Gleby niskich klas bonitacyjnych (V – VI) występują głównie w południowo - zachodniej części gminy oraz kilkoma płatami w części wschodniej

Lasy są jednym z najważniejszych elementów środowiska biotycznego . Obok znanej i oczywistej funkcji gospodarczej las pełni bardzo wiele innych ważnych zadań w środowisku naturalnym. Na pierwszy plan wysuwa się znaczenie lasu dla gospodarki wodnej. Las stymuluje mały obieg wody poprzez większą ewapotranspirację, a jednocześnie dzięki wysokiej pojemności magazynującej ściółki i gleb leśnych wolniej uwalnia wodę w spływach rocznych. Wprawdzie ze zlewni leśnej w ciągu roku odpływa mniej wody aniżeli ze zlewni polnej ale za to odpływ jest bardziej równomiernie rozłożony w czasie. Las, zwłaszcza w składzie zbliżonym do naturalnego ułatwia utrzymanie wody gruntowej na odpowiednim poziomie. Szczególnie korzystna dla obiegu wody jest obecność lasu w strefie wododziałowej.

Lasy i zadrzewienia śródpolne bardzo efektywnie redukują intensywność procesów erozji wodnej i eolicznej. Bardzo ważną rolę pełnią lasy w łagodzeniu ekstremalnych zjawisk klimatycznych i pogodowych, takich jak ulewne deszcze, susze, powodzie, silne wiatry.

Las stanowi bardzo istotny element ekologii krajobrazu. Najważniejsze funkcje lasów z krajobrazowego punktu widzenia obejmują:

- funkcje prawdziwych korytarzy ekologicznych;
- funkcje, związane z podziałem przestrzeni na strukturalno – funkcjonalne wnętrza architektoniczno – krajobrazowe;
- funkcje barierowe, polegające na tworzeniu osłonowych stref wokół lub w sąsiedztwie obiektów uciążliwych;
- funkcje ostożowe dla wielu gatunków zwierząt i roślin.

Jest oczywiste, że im większa jest powierzchnia lasów tym jego oddziaływanie oraz wymienione funkcje są wyrazistsze i efektywniejsze. W przypadku gminy Lubień Kujawski, gdzie lasy zajmują powierzchnię 718 ha (co stanowi około 5% jej obszaru), oddziaływania te są ograniczone.

Najbardziej widoczny wpływ lasu jest w południowej części gminy gdzie występuje kilka płatów leśnych. Obok wszystkich wymienionych wyżej funkcji znajdujące się tutaj kompleksy leśne pełną również bardzo ważną funkcję ochronną w stosunku do obszaru źródłiskowego rzeki Ochni.

- *Kompleksy roślinności łąkowo – bagiennej* są kolejnym ważnym elementem środowiska biotycznego. Spełniają one bardzo ważną rolę w utrzymaniu naturalnych zbiorowisk trawiastych, zabezpieczaniu ich w obrębie wartościowych gatunków roślin oraz pielęgnowaniu naturalnych cech krajobrazu. Trwałe użytki zielone mają również duży wpływ na regulację stosunków wodnych i klimatycznych ich otoczenia, co wiąże się z zatrzymywaniem przez roślinność łąkową dużych ilości wody. Drugim elementem decydującym o wpływie łąk na stosunki wodne, jest transpiracja, przekraczająca 500 mm w skali okresu wegetacyjnego. Odprowadzenie tak dużych ilości wody do atmosfery powoduje wzrost wilgotności powietrza na terenach otaczających, co ma bardzo korzystny wpływ na mikroklimat.

Trwałe użytki zielone i łąki zajmują powierzchnię ponad 630 ha . Jest to wskaźnik niski i powoduje, że przedstawione wcześniej oddziaływanie łąk i użytków zielonych jest widoczne tylko na niektórych obszarach. Przykładem może być rejon doliny rzeki Ochni.

Bardzo ważną funkcję w środowisku spełniają tereny bagienne. Tworzą je przede wszystkim silnie nawodnione torfowiska. Są one naturalnymi i potężnymi zbiornikami retencyjnymi, wpływającymi hamująco, a zarazem regulująco na odpływ wód powierzchniowych ze zlewni oraz wód podziemnych, znajdujących się w sąsiedztwie torfowisk . Osuszanie torfowisk prowadzi do poważnych ubytków zmagazynowanej wody, a nawet likwiduje mały obieg wody w zlewni. Jest to przyczyną zachwiania stabilności ekosystemów lądowych, a szczególnie w obrębie zlewni obejmujących gleby luźne i piaszczyste. Torfowiska pełnią dominującą rolę jako magazyny wielkiej ilości materii organicznej.

Inną ważną funkcją, jaką pełnią torfowiska jest ich rola sanitarna. Torf jest znakomitym filtrem, który przeciwdziała skutkom stosowania chemicznych środków ochrony roślin, oczyszcza ścieki przemysłowe itp. Na licznych przykładach stwierdza się, że torfowiska są czynnikiem umożliwiającym utrzymanie czystych wód w ciekach i strumieniach. W przypadku gminy Lubień Kujawski jest to zagadnienie szczególnie ważne, gdyż stanowi ona obszar na którym prowadzona jest intensywna gospodarka rolna.

Kompleksy łąkowo – bagicienne stanowią ostoję dla wielu gatunków zwierząt. Dotyczy to zwłaszcza licznej fauny wodnej, odgrywającej ważną funkcję w łańcuchu pokarmowym i stanowiącej pożywienie dla takich zwierząt jak ptaki i drobne ssaki. W intensywnie użytkowanym gospodarczo krajobrazie kompleksy te są bardzo ważnymi ostojami dla wielu gatunków roślin, zwierząt i ich biocenoz, w tym zwłaszcza ornitofauny.

W obrębie gminy wydzielono 6 głównych kompleksów łąkowo – bagicjennych (tab. 2), mających kluczowe znaczenie dla funkcjonowania środowiska biotycznego. Stanowią one istotne elementy ekologiczne systemu przyrodniczego nie tylko gminy Lubień Kujawski ale również terenów otaczających.

Tabela2. Gmina Lubień Kujawski – kompleksy łąkowo - bagicienne

Lp.	Nazwa kompleksu	Pow. w ha	Sposób użytkowania	Uwagi
1.	KŁB 1 Dolina Lubieńki	180	łąki, nieużytki wodne, zadrzewienia	
2.	KŁB 2 Jezioro Lubienskie	40	łąki, nieużytki wodne, zadrzewienia	Bez powierzchni jeziora
3.	KŁB 3 Bilno	130	łąki, nieużytki wodne, zadrzewienia	Razem z oczkami wodnymi
4.	KŁB 4 Kanibród	130	łąki, nieużytki wodne	j.w.
5.	KŁB 5 Stróże	110	j.w.	j.w.
6.	KŁB 5 Czaple	160	las, łąki, nieużytki wodne	

- *Zespoły roślinności krzewiastej* oraz zadrzewienia występujące jako przydrożne, śródpolne i przyzagrodowe odgrywają w systemie ekologicznym gminy istotne znaczenie. Tworzą one niewielkie z reguły zespoły zieleni, rozmieszczone na całym analizowanym obszarze. Zadrzewienia śródpolne pełnią ważną rolę jako ostoja dla zwierząt, zarówno kręgowców jak i bezkręgowców. Enklawy drzew i zarośli śródpolnych, wkomponowane w układ łąk i pól, tworzą charakterystyczną strukturę „ziarnistą” krajobrazu. Stanowią one również podstawowy element ekosystemów „pułapkowych ” ograniczających negatywne zjawiska związane z procesami erozji eolicznej i wodnej. W przypadku gminy Lubień Kujawski jest to czynnik bardzo ważny z uwagi na duży udział gleb podatnych na erozję eoliczną.

Kompleksy zieleni śródpolnej i przyzagrodowej i przydomowej są niekiedy stosunkowo bogate pod względem gatunkowym. Dotyczy to zwłaszcza zieleni przyzagrodowej, gdzie ze względów estetycznych i użytkowych wprowadzono cały szereg drzew i krzewów ozdobnych, niekiedy o charakterze egzotycznym.

Szczególne znaczenie mają jednak parki podworskie. Mimo poważnych zaniedbań i dewastacji są na ogół obiektami bogatymi pod względem florystycznym. Występujące w nich gatunki roślin są często unikatowe, co powoduje, że parki obok funkcji przyrodniczych mają również duże znaczenie dydaktyczne. Okazały drzewostan parków wyróżnia się na tle terenów otaczających tworząc dominanty krajobrazowe. Ekologiczne funkcje parków podworskich ujawniają się szczególnie w terenach bezleśnych. Parki dają schronienie i są miejscem gnieźdzenia się wielu gatunków ptaków pożytecznych dla rolnictwa. Wpływają korzystnie na mikroklimat otaczających pól i stosunki wodne w glebie. Stanowią wreszcie filtr dla powietrza i wzbogacają je w tlen.

Należy również zwrócić uwagę na duże znaczenie parków jako obiektów rekreacyjnych, nie tylko o znaczeniu lokalnym. Parki na obszarach pozbawionych lasów, jednocześnie bogatych w zasoby kultury mogą stanowić istotne elementy tras turystycznych oraz miejsc przeznaczonych na wypoczynek.

Na obszarze gminy Lubień Kujawski znajduje się 10 obiektów posiadających zachowane w różnym stopniu cechy parków. Wyróżniają się one spośród innych zespołów roślinnych składem florystycznym i założeniami architektoniczno-przestrzennymi. Zalicza się do nich: park w Rzezewie, w Beszynie, w Działkowie, w Gołach, w Kamiennej, w Kłóbce, w Kostulinie, w Lubieniu Kujawskim, w Modliborzu, w Rutkowicach. Spośród wymienionych obiektów wyróżnia się zwłaszcza pięć parków, stanowiących jednocześnie założenia architektoniczno - przestrzennego dla dworów. Są to parki w: Lubieniu Kujawskim, Rzezewie, Rutkowicach, Kamiennej, Kłóbce. Mimo poważnych zaniedbań wynikających z braku pełnej opieki konserwatorskiej ich walory przyrodnicze i kulturowe są wysokie, co pozwoliło na umieszczenie tych obiektów w rejestrze zabytków.

Ważną funkcję, zbliżoną do parków podworskich spełnia zieleni towarzysząca i ochronna. Występuje ona w sąsiedztwie takich obiektów jak szkoły, kościoły, cmentarze itp. Tworzy ona dla nich tło przyrodniczo – krajobrazowe oraz stanowi miejsce bytowania dla drobnej fauny

Mimo stosunkowo niewielkiej powierzchni sumarycznej (354 ha) znaczącą funkcję w środowisku gminy pełnią sady. Są to na ogół niewielkie, kilku lub kilkunasto arowe obiekty o charakterze przyzagrodowym. Pomimo, że sady są elementami typowo antropogenicznymi, wykorzystywanymi dla produkcji rolnej, to jednak stanowią ważny element regulacyjny środowiska. Pełnią podobne funkcje jak zadrzewienia śródpolne. Dotyczy to zwłaszcza ich funkcji wiatrochronnej i glebochronnej, bardzo istotnej na obszarze wysoczyznowej części gminy. Przyzagrodowe sady nie mają na ogół charakteru towarowego. W związku z tym sporadycznie wykonywane są różnego rodzaju zabiegi chemizacyjne. Wpływa to korzystnie na zachowanie ich walorów ekologicznych. Dzięki temu sady są miejscem pobytu i żerowania drobnej fauny.

Ważnym elementem struktury krajobrazu rolniczego są miedze. Stanowią one naturalne granice oddzielające poszczególne pola. Jest to pas nie zaoranej ziemi o szerokości 0,5 – 1,0m. Miedze porasta roślinność trawiasta i chwasty oraz rzadziej krzewy i drzewa. Ekologiczna rola miedz jest znacząca. Stanowią one swoiste biocenozy sprzyjające procesom samoregulacji populacji różnych gatunków. Miedze wpływają ograniczająco na spływ powierzchniowy wody, chronią ją przed erozją. Jest to szczególnie istotne w okresie jesienno – zimowym i wiosennym, kiedy brak jest pokrywy roślinnej na polach. Jedyną wówczas przeszkodą, ograniczającą ten proces są właśnie miedze.

- Ogólną miarą zasobów środowiska biotycznego gminy jest wielkość powierzchni terenów biologicznie czynnych. Obejmują one fragmenty porośnięte trwałą szatą roślinną, bez względu na jej rodzaj oraz miejsce występowania.

Zestawienie powierzchni biologicznie czynnych zawiera tabela 3.

Jak wynika z danych przedstawionych w tabeli 3 udział terenów biologicznie czynnych w stosunku do ogólnej powierzchni gminy jest dosyć niski. Jest to konsekwencja uwarunkowań przyrodniczych w tym zwłaszcza występowania dobrych gleb oraz związanej z tym funkcji rolniczej. Silna antropogenizacja środowiska doprowadziła do głębokich przeobrażeń, których efektem była likwidacja naturalnych zespołów roślinnych. Spowodowało to zubożenie zasobów środowiska biotycznego na przeważającej części gminy i zachwianie równowagi ekologicznej. Dominującym elementem stały się agrocenozy pól. Lasy mimo niewielkiej powierzchni są jednak czytelnym elementem w krajobrazie, ponieważ tworzą kilka płatów rozrzuconych na obszarze gminy. Ich wpływ na środowisko jest jednak ograniczony (tab. 3).

Tabela 3. Gmina Lubień Kujawski – powierzchnie biologicznie czynne

Lp	Rodzaj powierzchni	Pow. w ha	% pow. gminy	Główne funkcje przyrodnicze
1	Lasy	725	5,0	Ochrona, składni krajobrazu, siedlisko fauny
2	Kompleksy bagienne	400	2,5	Regulacja i kształtowanie obiegu wody, siedlisko fauny
3	Użytki zielone	630	4,3	Regulacja i kształtowanie obiegu wody, siedlisko fauny
4	Sady	354	2,3	Wiatrochronna, glebochronna, krajobrazowa, czasowo siedlisko fauny
5	Zadrzewienia przydrożne, śródpolne i przyzagrodowe	400	2,6	Składnik krajobrazu, wiatrochronna, glebochronna, siedlisko drobnej fauny
6	Parki podworskie	45	0,3	Składnik krajobrazu, wiatrochronna, glebochronna, siedlisko drobnej fauny
7	Miedze	15	0,1	Glebochronna, siedlisko drobnej fauny
Razem		2569	17,1	

W świetle powyższego, szczególnego znaczenia nabiera istnienie i funkcjonowanie pozostałości dawnego systemu ekologicznego. Decydują one o różnorodności środowiska zapewniającej istniejącym gatunkom roślin i zwierząt minimum warunków niezbędnych dla egzystencji. Pozostałości dawnego systemu ekologicznego w powiązaniu z antropogenicznymi elementami takimi jak zadrzewienia śródpolne, miedze oraz oczka wodne, bagienka itp. tworzą system powiązań przyrodniczych gminy. Urozmaicona takimi użytkami struktura krajobrazu stwarza zwierzynie odpowiednie warunki egzystencjalne zarówno w aspekcie bazy pokarmowej, warunków osłonowych jak i miejsca wychowu młodych.

Przedstawione wcześniej elementy środowiska biotycznego składają się na aktualny system ekologiczny gminy. Ma on generalnie charakter pasmowo – węzłowy, uzupełniony elementami punktowymi.

3.1.9. Przekształcenia i zagrożenia środowiska

- Efektem gospodarczego wykorzystania przestrzeni przyrodniczej gminy Lubień Kujawski są różnorodne przekształcenia oraz zagrożenia środowiska. Najbardziej widoczną i oczywistą zmianą jest wylesienie. Proces ten trwający przez wiele stuleci doprowadził do prawie całkowitej likwidacji pierwotnych lasów. Obecnie istniejące lasy są w zdecydowanej większości elementem antropogenicznym o zubożonej strukturze biocenotycznej. Pewne cechy naturalności posiadają jedynie zespoły roślinności leśno – łąkowej, porastającej podmokłe obniżenia rynnowe i zagłębienia morenowej.

- Wyraźne zmiany w środowisku wprowadziły melioracje wodne. Na obszarze gminy Lubień Kujawski objęły one łącznie około 6800 ha użytków rolnych. W tym na gruntach ornych 6 700 ha oraz trwałych użytkach zielonych 100 ha. Według rozpoznanych potrzeb w zakresie melioracji, zabiegi te powinny być przeprowadzone na powierzchni 7900 ha

użytków rolnych. Można zatem przyjąć, że około 900 ha stanowi obszar potencjalnych zmian jakie spowodują prace melioracyjne.

Pod pojęciem "melioracje wodne" kryje się całokształt zabiegów technicznych mających na celu uregulowanie stosunków powietrzno - wodnych w glebie pod kątem wymagań roślinności polowej, łąkowej i leśnej, wprowadzanej na tereny zmeliorowane. Niezależnie jednak od przyjętej definicji, ostatecznym efektem wykonanej i funkcjonującej melioracji jest zmiana dotychczasowych stosunków wodnych. Dzięki temu melioracje wodne posiadają ogromne znaczenie i wpływ na kształtowanie środowiska przyrodniczego.

Istotą melioracji użytków rolnych jest przeciwdziałanie i zapobieganie skutkom suszy a przede wszystkim nadmiarów wody w glebie użytkowanej rolniczo. Chodzi więc o utrzymywanie w miarę stałej wilgotności profilu glebowego. Przyczyną nadmiernego uwilgocenia gleb jest najczęściej słabo przepuszczalne podłoże lub napływ wód powierzchniowych z terenów wysoczyznowych do dolin, jezior, bagien itp. Zdarza się, że mimo przepuszczalnego podłoża profil gleby jest również zbyt wilgotny. Jest to z reguły wynik nadmiernego dopływu płytkich wód podziemnych. Sytuacje takie zdarzają się najczęściej w okresie wczesnej wiosny i mają niekorzystny wpływ na rośliny. Potrzebują one wówczas dużej ilości ciepła i tlenu, a nadmiar wody utrudnia korzeniom do nich dostęp. W efekcie powoduje to ograniczenie wzrostu roślin oraz plonowania.

Zmianę wadliwych stosunków wodnych w glebie i wytworzenie właściwego bilansu wodno - powietrznego uzyskuje się poprzez wprowadzenie systemów drenarskich i rowów otwartych, połączonych z odpowiednimi zabiegami agromelioracyjnymi. Towarzyszy temu zwykle wyraźne obniżenie się zwierciadła wody gruntowej oraz zwiększenie retencyjności gleb, przejawiające się w zdolności zatrzymania większej ilości wody użytecznej w strefie zasięgu korzeni, wynoszącej ca 1,5 m głębokości. Czynnikiem decydującym o ilości zatrzymanej wody jest skład mechaniczny gleby.

Ilość wody zatrzymanej w profilu glebowym do głębokości 1,5 m waha się od 150 mm słupa wody na glebach bardzo lekkich do około 600 mm na glebach ciężkich. W końcowym efekcie zabiegi melioracyjne powodują zmiany w układzie bilansu wodnego gleby, wyrażające się zmniejszeniem odpływu na rzecz zwiększenia ilości zretencjonowanej wody użytkowej. Jest to woda, która może być wykorzystana przez rośliny w całym cyklu ich rozwoju. Dzięki temu powstają również warunki dla przyspieszenia początku wegetacji roślin. Pozwala to na intensyfikację ich produkcji oraz wzrost wielkości wyprodukowanej masy. Oczywiście konsekwencją tego procesu jest wydatne zwiększenie ewapotranspiracji.

Zdrenowane pola umożliwiają intensywną uprawę rolniczą, co jest również korzystnym zabiegiem ekologicznym, wzbogacającym siedliska. Właściwości fizyczne gleby ulegają sukcesywnej poprawie, a wysokie plonowanie roślin dostarcza jej zasobów próchnicznych, pochodzących z resztek części nadziemnych i korzeni.

Obok przedstawionych wyżej pozytywnych efektów, melioracje powodują również szereg zmian i skutków ubocznych w dotychczasowym układzie stosunków wodnych. Urządzenia melioracyjne, przyspieszając spływ wody w okresie jej nadmiaru, powodują koncentrację odpływu przy wyższych stanach rzek, wydłużając czas trwania wód niskich. Przyczynia się to do zmiany warunków transformacji opadów odpływ, który staje się zależny od sprawności urządzeń melioracyjnych oraz intensywności i wielkości produkcji roślinnej.

Wprowadzanie systemów drenarskich połączonych z siecią rowów odprowadzających wodę, powoduje ogólne obniżenie poziomu wody gruntowej przeciętnie o 0,5 - 1,0 m w stosunku do stanu sprzed melioracji. W przypadku gleb rozwiniętych na ciężkim podłożu gliniastym lub ilastym, obniżenie poziomu płytko zalegającej wody gruntowej daje, jak wcześniej przedstawiono, pozytywne efekty ekologiczne i produkcyjne.

Takie zmiany nastąpiły przede wszystkim na obszarze moreny dennej płaskiej oraz częściowo moreny dennej falistej, zbudowanej z utworów gliniastych. Można zatem przyjąć, że wspomniane zmiany pozytywne objęły zdecydowaną większość zmeliorowanych gruntów ornych na obszarze gminy.

Odmienne przedstawia się problem melioracji łąk i torfowisk. Szczególnie wrażliwe na zmiany stosunków wodnych są te ostatnie. Występujące na nich utwory organiczne po odwodnieniu przekształcają się w wierzchniej warstwie profilu glebowego w mursz. Proces

murszowy prowadzi do zmian morfologicznych gleby dzieląc jej profil na dwa różniące się wyglądem i strukturą masy glebowej poziomy: powierzchniowy, murszowy i podścielający go – macierzysty. Miąższość poziomu murszowego dochodzi zwykle do 20 - 30 cm a niekiedy, przy głębokim odwodnieniu, do 50 cm.

Kolejnym procesem, który występuje po odwodnieniu gleb organicznych jest osiadanie masy glebowej. Zachodzi ono w wierzchniej warstwie złoża organicznego i sięga do 1,2 – 1,6 m w zależności od intensywności i głębokości odwodnienia. Zmniejszona objętość utworów gleb organicznych jest proporcjonalna do ubytku wody. Zmiany miąższości gleb organicznych znajdują odbicie w stosunkach wodnych profilu glebowego jak również terenów przyległych. Zmniejszanie się miąższości warstwy organicznej powoduje zwiększoną podatność gleby na przesuszanie zarówno z uwagi na mniejsze zasoby wody jakie się w niej zatrzymują jak i przerwanie podsiąku kapilarnego. W takiej sytuacji dochodzi z czasem do przyspieszenia przepływu poziomego wody w przepuszczalnych utworach podłoża mineralnego. Konsekwencją tego zjawiska może być dodatkowe, niezamierzone, odwodnienie zmeliorowanego terenu.

Jak już wcześniej wspomniano, obniżanie się powierzchni gleb organicznych i związane z tym obniżanie poziomu wody gruntowej może mieć wpływ na kształtowanie się stosunków wodnych na obszarze terenów otaczających. Wielkość tego wpływu i jego zasięg będzie zależne od litologii, przepuszczalności i ukształtowania powierzchni. Najbardziej widoczny jest on na płaskich i piaszczystych terenach o swobodnym zwierciadle wody podziemnej. To samo można odnieść do mineralnych gleb lekkich, wykształconych na przepuszczalnych utworach piaszczystych. Ich meliorowanie powoduje z reguły zmiany stosunków wodnych na terenach otaczających.

Można zatem uznać, że melioracja terenów podmokłych obejmujących łąki i torfowiska wpływa negatywnie na stosunki wodne, przyczyniając się do zmniejszenia ogólnej retencji i częściowej degradacji gleby. To samo można również odnieść do gruntów ornych obejmujących gleby niższych klas, które rozwinęły się na podłożu piaszczystym. Melioracje w tym przypadku prowadzą nie tylko do przesuszenia samych gleb, ale również z uwagi na związki hydrauliczne, powodują obniżenie poziomu wody na terenach sąsiednich. Zagadnienie to można prześledzić na przykładzie kompleksu łąk w rejonie doliny rzeki Ochni. Melioracja znajdujących się tutaj łąk obniżyła poziom wód gruntowych nie tylko w ich obrębie, ale również terenach sąsiednich, obejmujących grunty orne i kompleksy bagienne.

W obrębie obszarów o złożonej strukturze przyrodniczo – przestrzennej, oddziaływanie melioracji na stosunki wodne jest bardziej skomplikowane. Urozmaicona rzeźba powierzchni, różnorodna litologia i zróżnicowanie genetyczne gleb, wpływają odmiennie na obieg wody. W przypadku terenów o dużych spadkach, gdzie w podłożu zalegają utwory gliniaste o małej przepuszczalności, wpływ melioracji jest bardzo korzystny. Zdrenowanie takich terenów powoduje bowiem możliwość zwiększenia infiltracji wód opadowych. Zmniejsza to spływ powierzchniowy oraz ogranicza erozję wodną gleb. Zmniejszenie spływu powierzchniowego, w wyniku zadrzewiania takich terenów, sięga od 55 do 70% stanu przed melioracją. Powoduje to również ograniczanie rozprzestrzeniania się zanieczyszczeń związanych ze stosowaniem środków ochrony roślin oraz nawozów sztucznych.

Przedstawione zmiany dotyczą przede wszystkim stoków i zboczy wzniesień terenowych. Tymczasem melioracja na terenie zagłębień przyczynia się w wielu przypadkach do ich przesuszania. Efektem jest obniżenie poziomu wody spowodowane drenażem jak również zmiana warunków krążenia wody w obrębie zboczy. Wzrost pojemności wodnej profilu glebowego zdrenowanego zbocza, powoduje wyraźny wzrost ewapotranspiracji kosztem odpływu. W konsekwencji prowadzi to do zmniejszenia zasilania w wodę zagłębień, co w połączeniu z ich drenażem przyspiesza proces osuszenia.

Melioracje to również zmiany w sieci hydrograficznej. Obejmują one zarówno przekształcenia cieków naturalnych jak również tworzenie nowych, w formie rowów otwartych. Te ostatnie zbierają wodę z terenów zdrenowanych i odprowadzają ją do cieków głównych. Funkcjonują one z reguły okresowo, odprowadzając nadmiar wody –roztopowej lub w czasie dużych opadów.

Otwarte rowy melioracyjne stanowią doskonałe miejsca do wprowadzania zadrzewień śródpolnych. Zadrzewienia te w przypadku analizowanego obszaru mają szczególne znaczenie przyrodnicze i krajobrazowe z uwagi na ubóstwo lasów.

Oprócz melioracji na stosunki wodne wpływ mają niektóre budowle i obiekty hydrotechniczne. Dotyczy to zwłaszcza budowli piętrzących. Powodują one zmiany reżimu hydrologicznego cieków, objawiające się wahaniami przepływów na odcinku poniżej piętrzenia. Dodatkową zmianą jest również funkcjonowanie zbiornika retencyjnego. Przyczynia się to do podniesienia bazy erozyjnej dla wszystkich cieków wpadających do zbiornika. W konsekwencji powoduje to zmniejszenie erozji i odpływu powierzchniowego i podziemnego z obszaru jego bezpośredniej zlewni. W przypadku gminy Lubień Kujawski, ubogiej w wodę, ma to bardzo pozytywny wpływ.

Rolniczy charakter gminy Lubień Kujawski sprawia, że największe zagrożenia środowiska związane są z gospodarką rolną w tym zwłaszcza uprawą ziemi i produkcją roślinną. Obecnie użytki rolne zajmują 13 tys. ha, co stanowi około 87 % powierzchni gminy. Można zatem przyjąć, że wspomniany obszar, obejmujący użytki rolne, jest objęty licznymi procesami i zmianami o charakterze naturalnym i antropogenicznym, przyczyniającymi się do degradacji gleb. Do najważniejszych procesów i zmian można zaliczyć:

- erozję eoliczną,
- erozję wodną,
- zatrucie gleb,
- zmiany struktury fizycznej gleb.

Erozja eoliczna występuje praktycznie na obszarze całej gminy. Ma ona charakter okresowy, choć zdarza się że jej natężenie jest niekiedy duże. Najbardziej narażone na erozję eoliczną są duże, płaskie przestrzenie gruntów ornych, pozbawione większych skupisk zadrzewień śródpolnych. W jej wyniku wywiewane są z wierzchniej warstwy profilu glebowego drobne cząstki organiczne i mineralne, stanowiące najbardziej wartościowe składniki.

Najczęściej zjawisko erozji eolicznej występuje w okresie wiosennym, marzec - kwiecień, kiedy gleba jest pozbawiona roślinności i często przesuszona w wierzchniej warstwie. Przy silnych wiatrach zjawisko erozji przebiega intensywnie.

Erozja wodna wiąże się z wypłukiwaniem poziomu orno – próchnicznego. Prowadzi to do pogorszenia bio – fizyko – chemicznych właściwości gleby, a w konsekwencji do jej degradacji. Gleby zmienione w ten sposób posiadają mniejszą żyzność i urodzajność, są znacznie trudniejsze w uprawie i gorzej plonują.

Erozja wodna powierzchniowa powoduje niekorzystne dla rolnictwa zmiany warunków agroekologicznych. Powoduje przekształcenie rzeźby i mikroklimatu terenu oraz różnicuje gleby i stosunki wilgotnościowe pomiędzy poszczególnymi elementami stoków.

W obrębie gminy Lubień Kujawski zjawisko erozji wodnej jest zróżnicowane pod względem intensywności. Najbardziej wyraźne skutki są widoczne w obrębie terenów o dużych spadkach, a więc głównie w obrębie stoków obejmujących zbocza rynien subglacialnych oraz pagórki morenowe. Występująca tutaj silna erozja pozostawia w glebie bruzdy. Jest to tzw. erozja żłobinowa. Przykłady erozji wodnej są najbardziej widoczne na silnie nachylonych zboczach doliny rzeki Lubieńki, pozbawionych trwałej szaty roślinnej. Należy zaznaczyć, że w przypadku wystąpienia deszczy nawalnych, erozja wodna występuje również w obrębie terenów, gdzie spadki są mniejsze (2 – 3%), a w podłożu zalegają utwory gliniaste.

Szacunkowo można przyjąć, że zjawisko erozji wodnej o natężeniu słabym i umiarkowanym obejmuje około 5 – 10% gruntów ornych gminy.

Istotnym czynnikiem, powodującym degradację gleb są zabiegi agrochemiczne. Wiąże się to ze stosowaniem do produkcji roślinnej nawozów sztucznych oraz chemicznych środków ochrony roślin. Wielokrotne jednostronne stosowanie nawozów sztucznych powoduje zakwaszenie gleby. Ponadto wysokie dawki nawozów, przekraczające możliwości sorpcyjne gleby są dla roślin stracone. Obok zakwaszenia, następuje również przyspieszenie ubytków

próchnicy oraz innych cząstek organicznych. Proces ten jest szczególnie widoczny w obrębie gleb piaszczystych, o niskich klasach bonitacyjnych. W przypadku gleb cięższych, rozwiniętych na utworach gliniastych, zjawisko to przebiega zdecydowanie wolniej. W świetle powyższego można przyjąć, że na obszarze gminy Lubień Kujawski problem silnego zakwaszenia gleb dotyczy tylko części gruntów ornych. Terytorialnie jest to głównie południowa i południowo-wschodnia część gminy.

W obrębie gleb o niższych klasach bonitacyjnych przebiega również inny negatywny proces. Związany on jest ze stosowaniem nawozów sztucznych. Wraz z infiltrującą wodą następuje przemieszczanie się składników nawozowych w głąb profilu glebowego i dalej do wód gruntowych oraz powierzchniowych. Szczególnie aktywnym składnikiem jest azot. Pierwiastek ten w formie azotanów jest łatwo wymywany z gleby i przedostaje się do wód gruntowych. Podobny proces występuje w przypadku fosforu, który obok azotu, stanowi jeden z głównych czynników biogenicznych przyczyniających się do eutrofizacji jezior i wód stojących.

Poważnym zagrożeniem dla gleb jest stosowanie chemicznych środków ochrony roślin. Znaczna część tych środków, stosowanych na zielone części roślin, dostaje się do gleby. Dłuższe stosowanie tych preparatów prowadzi do ich kumulacji. Dłuższe stosowanie tych preparatów prowadzi do ich kumulacji w profilu glebowym. Szczególnie podatne są na to gleby, których profil jest rzadko „przełukiwany” infiltrującymi wodami opadowymi. Zagrożenie to jest realne dla większości gleb wyższych klas bonitacyjnych występujących na obszarze gminy i wchodzących w skład hydrokompleksu ewapotranspiracyjnego i ewapotranspiracyjno – odpływowo – infiltracyjnego.

Dużym zagrożeniem dla środowiska glebowego jest siarka. Pierwiastek ten jest wprowadzany do gleby w postaci różnych związków. Źródłem siarki są ciepłownie, emisje przemysłowe, kwaśne deszcze oraz nawozy mineralne i sztuczne. Na obszarze gminy Lubień Kujawski znajduje się ponad 1800 indywidualnych i zbiorowych źródeł ciepła, bazujących głównie na węglu kamiennym. Zakłada się, że skali roku spala się tutaj około 4000 – 5000 ton tego paliwa. Powoduje to, że z obszaru gminy emitowane jest 650 ton SO₂, NO₂, CO oraz pyłów w skali roku.

Wspomniane źródła ciepła oraz wpływ czynników zewnętrznych (np. zanieczyszczenia pochodzące ze źródeł ciepła miasta Włocławka, elektrowni konińskich, pojazdów mechanicznych) powodują, że większość gleb wykazuje podwyższoną zawartość siarki. Gleby zanieczyszczone związkami siarki ulegają dodatkowemu zakwaszeniu. Jest to, jak już wcześniej wspomniano, proces niekorzystny ponieważ prowadzi do eliminacji wartościowych mikroelementów, niezbędnych do prawidłowego funkcjonowania flory glebowej.

Jednym z ważniejszych zagrożeń dla środowiska przyrodniczego gminy Lubień Kujawski jest brak kompleksowych rozwiązań w zakresie gospodarki wodno – ściekowej na terenach wiejskich. Rozproszona zabudowa, rozwinięta sieć wodociągowa, przy jednoczesnym braku pełnego skanalizowania (około 34 km sieci) powodują, że w większości ścieki socjalno – bytowe są odprowadzane do gruntu lub wód powierzchniowych.

Mimo funkcjonowania w Lubieniu Kujawskim oczyszczalni ścieków o rocznej przepustowości rzędu 83 tys m³/rok można szacunkowo przyjąć, biorąc pod uwagę globalne zużycie wody, że aktualnie odprowadza się poza oczyszczalnię a więc do gruntu i wód powierzchniowych około 250 m³ ścieków na dobę. Brak kompleksowych rozwiązań w zakresie oczyszczania ścieków na terenach wiejskich a także wpływ gospodarki rolnej powodują liczne zagrożenia dla higieny wód podziemnych i powierzchniowych. Choć w przypadku wód podziemnych zagrożenie jest relatywnie mniejsze, z uwagi na budowę geologiczną. Znajdujące się bowiem w podłożu utwory gliniaste w znacznym stopniu ograniczają infiltrację zanieczyszczeń w głąb gruntu. Należy również dodać, że znaczącą poprawę w tym zakresie spowodowała budowa w wielu gospodarstwach tzw. płyt obornikowych i zbiorników na gnojowicę.

Poważnym zagrożeniem dla środowiska, a zwłaszcza wód podziemnych są miejsca składowania odpadów komunalnych. Ogólnie biorąc odpady komunalne obejmują: odpady domowe, odpady z zakładów usługowych, odpady uliczne i inne. Zawierają one takie

składniki jak: popiół, resztki kuchenne, szmaty, kości, papier, szkło, złom metali, opakowania plastikowe, opony samochodowe, zużyty sprzęt AGD, gałęzie, liście itp. Na obszarze gminy Lubień Kujawski problem odpadów komunalnych jest formalnie rozwiązany, choć nadal wiele odpadów wyrzucanych jest do między innymi do lasów lub palonych.

Jednym z ważniejszych czynników antropogenicznych przyczyniający się do zmian środowiska przyrodniczego, a zwłaszcza stosunków wodnych, jest eksploatacja surowców naturalnych prowadzona metodą odkrywkową. Powoduje ona głębokie zmiany w rzeźbie terenu i krajobrazie. Przyczynia się do likwidacji szaty roślinnej, a także pokrywy glebowej.

Na terenie gminy Lubień Kujawski eksploatacja surowców naturalnych obejmuje kruszywa naturalnego i ma charakter dorywczy. Miejsca eksploatacji są na ogół niewielkie i nie przekraczają kilkunastu arów mimo to powodują wyraźne zmiany rzeźby i krajobrazu. Efektem prowadzonej w przeszłości eksploatacji torfu są tzw. potorfia. Tworzą je różnopoверхniowe oczka wodne o regularnym na ogół kształcie. W wyniku procesów naturalizacji, część z nich utraciła cechy antropogeniczne stając się trwałym elementem środowiska, wzbogacającym jego walory krajobrazowe. Najwięcej tego typu form występują w dolinie Lubieńki oraz kompleksach łąkowo – bagiennych Bilno, Kanibród i Stróże.

Warunki klimatyczne, a zwłaszcza stosunkowo niskie opady w okresie wegetacyjnym powodują, że gmina Lubień Kujawski leży w strefie deficytu wody dla potrzeb produkcji roślinnej. Deficyt ten liczony jako różnica pomiędzy potrzebami wodnymi roślin uprawnych, a wysokością opadu wynosi około 250 mm. Niedobory opadów są jedną z głównych przyczyn mniejszej produkcji roślinnej, a także sprzyja degradacji gleb. Bezpośrednią przyczyną jest w tym przypadku przesuszenie warstwy próchnicznej i zwiększanie jej podatności na erozję eoliczną. Brak pełnego i częstego filtrowania przez wody opadowe profilu glebowego, sprzyja także kumulacji różnego rodzaju zanieczyszczeń.

Potencjalnym zagrożeniem dla wód gruntowych są niektóre obiekty infrastruktury komunikacyjnej. Dotyczy to między innymi stacji paliw płynnych. Zgromadzone w zbiornikach paliwa mogą w wyniku błędów eksploatacyjnych, bądź awarii dostać się do gruntu i wód gruntowych. Zanieczyszczone wody związkami ropopochodnymi są bardzo niebezpieczne ze względu na dużą skalę skażeń, a także praktyczną niemożność ich eliminacji. W przypadku analizowanego obszaru możliwość skażenia większego obszaru jest ograniczona ze względu na warunki geologiczne gruntu w którym posadowione są zbiorniki. Występują tutaj bowiem utwory gliniaste z dużym udziałem frakcji ilastych, co niewątpliwie bardzo utrudnia rozprzestrzenianie się ewentualnych zanieczyszczeń i skażeń.

Jednym z zagrożeń występujących na obszarze gminy Lubień Kujawski jest zagrożenie powodziowe. Wiąże się ono terytorialnie z dolina rzeki Lubieńki. W przypadku wystąpienia dużych i długotrwałych opadów w okresie letnim lub gwałtownych roztopów wiosna może nastąpić zalanie części doliny rzecznej. Innym zagrożeniem są podtopienia na terenach płaskich, zbudowanych z utworów nieprzepuszczalnych. Można przyjąć, że w przypadku analizowanej gminy zagrożenie podtopieniami będzie występowało głównie na terenach gleb o wysokich klasach bonitacyjnych (IIIb i wyższe). Należy oczekiwać, że również lokalne zagłębienia terenowe

3.2. Uwarunkowania wynikające ze stanu turystyki

3.2.1. Uwarunkowania zewnętrzne

W skali województwa rejon gminy Lubień Kujawski nie pełni obecnie znaczącej roli w obsłudze turystów mimo, że rejon posiada predyspozycje przede wszystkim dla rozwoju wypoczynku pobytowego oraz aktywnych form rekreacji.

3.2. 2. Uwarunkowania wewnętrzne

Gmina Lubień Kujawski charakteryzuje się atrakcyjnością walorów przyrodniczo-krajobrazowych i kulturowych. Stanowią one podstawę wydzielenia Lubieńskiego Obszaru Turystycznego o funkcji wypoczynkowo-krajoznawczej. W wyniku prowadzonych badań dotyczących rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego miasto i gmina Lubień Kujawski wraz z miastem i gminą Chodecz oraz gminą Baruchowo należą potencjalnie do jednych

z głównych rejonów koncentracji wypoczynku pobytowego w województwie. Przez teren gminy Lubień Kujawski przebiega fragment szlaku turystycznego „Południowego” (kolarski PTTK).

Główną atrakcją w Lubieniu Kujawskim jest Kujawsko-Dobrzyński Park Etnograficzny w Kłóbce, Oddział Muzeum Ziemi Kujawskiej i Dobrzyńskiej we Włocławku, gdzie podczas sezonu przybywają liczni zwiedzający. Kujawsko-Dobrzyński Park Etnograficzny to jedyne miejsce gdzie można zobaczyć jak wyglądała dawna, przeważnie drewniana zabudowa wsi, tradycyjne przedmioty i narzędzia związane z życiem i pracą mieszkańców regionu Kujaw i Ziemi Dobrzyńskiej od końca XIX wieku do lat 30. XX wieku. Jest jednym z najmłodszych skansenów w Polsce. Udostępniono go dla zwiedzających 31 lipca 1993 roku. Na obszarze ok. 6 ha, wśród pięknej przyrody, w otoczeniu lasów, postawionych zostało 17 obiektów z końca XVIII, z XIX i początku XX wieku, w większości przeniesionych z różnych wsi Kujaw i ziemi Dobrzyńskiej. Docelowo na terenie muzeum znajdzie się 40 budynków reprezentujących typowe dla naszego regionu przykłady tradycyjnej architektury wiejskiej, zarówno drewnianej jak i murowanej z gliny czy cegły.

3.3. Uwarunkowania wynikające z rolniczej przestrzeni produkcyjnej

3.3.1. Uwarunkowania zewnętrzne

Miasto i gmina Lubień Kujawski położone są w południowo-wschodniej części województwa kujawsko-pomorskiego i powiatu ziemskiego włocławskiego. Obszar miasta i gminy o powierzchni ogólnej 15.021 ha leży na Wysoczyźnie Kujawskiej w strefie moren czołowych, gdzie wyrazista rzeźba terenu urozmaicona licznymi pagórkami oraz wcięciami rynnowymi, stanowi wyodrębnioną jednostkę geomorfologiczną zwaną Pojezierzem Chodeckim.

Obszar Pojezierza Chodeckiego odznacza się dużym urozmaiceniem orograficznym terenu, a zarazem i dużym zróżnicowaniem genetycznym gleb. Różnorodność w budowie geologicznej wierzchniej warstwy skorupy ziemskiej, spowodowała wytworzenie się różnych typów genetycznych gleb. W przydatności rolniczej odznaczają się one dużym zróżnicowaniem w urodzajności.

3.3.2. Uwarunkowania wewnętrzne

Rolnictwo na obszarze gminy Lubień Kujawski stanowi wiodącą funkcję. Głównym czynnikiem warunkującym rozwój rolnictwa są gleby, kształtujące kierunki produkcji roślinnej i zwierzęcej oraz jej jakość i ilość.

Na obszarze gminy i miasta Lubień Kujawski dominującym typem genetycznym są **gleby płowe**. Wytworzyły się one na podłożu piasków gliniastych i słabo gliniastych, a także na glinach zwalowych lekkich i piasków leżących na glinach. Rolniczo należą do gleb średnio urodzajnych, ale dość zasobnych w składniki pokarmowe dla roślin. W rolniczej przydatności tworzą kompleksy pszenne dobre i żytnie bardzo dobre.

W północno-zachodniej części gminy, a szczególnie w terenach o urozmaiconej rzeźbie terenu, wytworzył się typ **gleb brunatnych**. Rozwinęły się one na odwapnionych w warstwie przypowierzchniowej glinach oraz utworach pylastych. Charakteryzuje je dość głęboki poziom próchniczny, sięgający do 35 cm W rolniczej przydatności tworzą kompleksy gleb żytnich bardzo dobrych i pszennych dobrych.

Również na obszarze gminy i miasta występują niewielkie płyty **gleb hydromorficznych**. Koncentrują się one głównie w dolinach rzek, zagłębieniach wytopiskowych i rynnowych. Rozwinęły się na torfach niskich, gdzie proces obniżania się poziomu wód gruntowych sprzyja zarastaniu dolin rzek, jezior i zagłębień wytopiskowych. W rolniczej przydatności ten typ gleb wykorzystany jest jako trwałe użytki zielone.

❖ Uwarunkowania ograniczające rozwój

Na obszarze gminy Lubień Kujawski oprócz uwarunkowań sprzyjających rozwojowi rolnictwa, wyodrębniono czynniki zagrażające bądź spowalniające dalszy jego rozwój. Do ważniejszych należy **niedobór wody w glebie**. Jest to ważny czynnik przyrodniczy, ograniczający rozwój produkcji roślinnej, a szczególnie w okresie wegetacji roślin. Jej

niedobór wynoszący około 250 mm powoduje obniżenie wielkości produkcji oraz wpływa niekorzystnie na jej jakość.

Grunty rolne o niskiej bonitacji

Jest to ważny czynnik ograniczający rozwój produkcji roślinnej. W wielu przypadkach nakłady przewyższają efekty produkcji. Dotyczy to głównie kompleksów gleb klasy V-VI i IVb.

Bezrobocie na obszarach wiejskich

Bezrobocie w rolnictwie jest jednym z największych problemów społecznych wsi. Szacuje się, że bezrobocie ukryte na wsi jest czterokrotnie wyższe niż bezrobocie jawne.

Słabo rozwinięta specjalizacja produkcji

W produkcji rolnej na obszarze gminy obserwuje się tradycyjność w uprawach polowych i chowie zwierząt inwentarskich. Słabo wykształcona jest specjalizacja produkcji rolnej, mimo korzystnego położenia obszaru gminy w stosunku do dużej aglomeracji miejskiej. Słabo rozwinięte jest przetwórstwo rolno-spożywcze o charakterze lokalnym, brak bazy do przechowywania pierwotnej produkcji. Słaba kondycja ekonomiczna rolników wynikająca z braku rynków zbytu i wysokich nakładów na produkcję.

Przedsiębiorczość

W dobie gospodarki rynkowej podstawą rozwoju lokalnego jest przedsiębiorczość ludności rolniczej. Aby jej sprostać wymaga to podniesienia kwalifikacji zawodowych, dobrego doradztwa rolniczego, rozwoju rynków rolnych promujących produkcję, tworzenie grup producenckich oraz kreowanie liderów wspomagających wiejskie inicjatywy, które przeciwstawiają się ogólnej bierności, jaka ogarnęła społeczność wiejską

3.4. Uwarunkowania wynikające ze stanu leśnej przestrzeni produkcyjnej

3.4.1. Uwarunkowania zewnętrzne i znaczenie lasu

Lasy na terenie gminy Lubień Kujawski nie wchodzi w skład większych kompleksów o znaczeniu regionalnym tworzą kilka płatów stanowiących ważny element systemu ekologicznego gminy.

3.4.2. Uwarunkowania wewnętrzne

Lasy i tereny zieleni na terenie miasta i gminy Lubień Kujawski zajmują powierzchnię 756 ha, czyli tylko 5% ogólnej powierzchni.

W mieście skupiska zieleni stanowią:

- zieleniec o pow. 0,27 ha (pl. Wolności),
- zespół parkowo-dworski o pow. 2,25 ha (wokół Domu Dziecka),
- las liściasty wokół północnego brzegu jeziora Lubieńskiego o pow. 2 ha.
- Skwer o pow. 450 m² (koło jeziora Lubieńskiego)

Na terenie gminy nie ma wydzielonych terenów zieleni rekreacyjno-wypoczynkowej typu parki, zieleńce, skwery. Dobrze wykształconym drzewostanem charakteryzują się zespoły parkowo-dworskie. Do tego typu „zieleni” w gminie należy:

- zespół parkowo-dworski w Rutkowicach o pow. 7,53 ha (park, dwór).
- zespół parkowo-dworski w Kłóbce o pow. 2,26 ha (park zabytkowy z dworkiem zabytkowym).
- zespół parkowo-dworski w Rzeżewie o pow. 3,6 ha (obiekt zabytkowy z parkiem). Dom Pomocy Społecznej

3.4.3. Progi, ograniczenia, preferencje rozwoju

Czynnikiem ograniczającym wzrost powierzchni leśnej jest stosunkowo duży udział gleb o wysokich klasach bonitacyjnych oraz niewielki udział gleb niskich klas bonitacyjnych. Gleby niskich klas bonitacyjnych zwłaszcza VI powinny być okresowo zalesiane.

4. WARUNKI I JAKOŚĆ ŻYCIA MIESZKAŃCÓW

4.1. Uwarunkowania demograficzno – społeczne

4.1.1. Uwarunkowania zewnętrzne

Obsługa instytucjonalna mieszkańców Lubienia Kujawskiego powiązana jest z miastami: Włocławek – Urząd Powiatowy, Bydgoszcz - Urząd Wojewódzki, Toruń – Urząd Marszałkowski

Mieszkańcy korzystają również z licznych usług, które nie występują na terenie gminy: szkolnictwo średnie ogólnokształcące, szkolnictwo wyższe, ośrodki kultury, tj.: kino, teatr, muzeum, usługi medyczne – specjalistyczne.

Zaznaczają się wahadłowe migracje mieszkańców gminy, związane z codziennymi dojazdami do pracy oraz szkół, głównie we Włocławku.

Ośrodkiem do funkcji ponadgminnej jest Dom Pomocy Społecznej w Rzeżewie oraz skansen w Kłóbce przedstawiający byłą kulturę Ziemi Kujawskiej i Dobrzyńskiej

4.1.2. Uwarunkowania wewnętrzne

❖ Liczba i rozmieszczenie ludności, gęstość zaludnienia

Na dzień 31.12.2013 r. na terenie miasta i gminy Lubień Kuj. mieszkało ogółem 7538 osób, w tym 3772 mężczyzn i 3766 kobiet. Gęstość zaludnienia miasta i gminy wynosiła 50 osób/km². Liczba ludności w ciągu lat 2007- 2013 wzrosła o 119 osób.

W mieście Lubień Kujawski w 2013 r. mieszkało 1.401 osób, w tym 668 mężczyzn i 733 kobiety. Gęstość zaludnienia miasta wynosiła 562 osoby na 1 km². W ciągu lat 2007-2013 liczba ludności wzrosła o 106 osób.

Na terenie gminy Lubień Kujawski w 2013r. mieszkało 6137 osób, w tym 3104 mężczyzn i 3033 kobiety. Gmina wiejska posiada gęstość zaludnienia 41 osób/km².

Gmina posiada duże przestrzenne zróżnicowanie gęstości zaludnienia w poszczególnych sołectwach (od 27 osób/km² w Szewie, 31 osób/km² w Woli Olszowej 32 osób/km² w Czaple do 96 osób/km² w Bagnie, 83 osób/km² w Kłóbce, 71 osób/km² w Wiktorowie).

W gminie w ciągu ostatnich lat zarysował się trend zwiększania się liczby ludności. W latach 2007- 2013 liczba ludności wzrosła o 13 osób.

❖ Struktura demograficzna

• Struktura ludności według płci

Ludność ogółem miasta i gminy Lubień Kujawski cechuje korzystna relacja pomiędzy liczbą mężczyzn (3772) a liczbą kobiet (3766). Współczynnik feminizacji wynosi ok. 100 tzn. że na 100 mężczyzn przypadało statystycznie 100 kobiet.

Gorzej współczynnik feminizacji kształtuje się w mieście, gdzie wynosi 112. Nadwyżka kobiet nad mężczyznami może w przyszłości zakłócić biologiczną reprodukcję ludności. W 2011 r. każdym 100 mężczyznom odpowiadało statystycznie 98 kobiet (przy średniej wartości tego zjawiska dla gmin wiejskich województwa wynoszący 99,5 kobiet na 100 mężczyzn).

Struktura wieku ludności

Struktura wieku ludności miasta i gminy Lubień Kujawski przedstawia się następująco (2013r.):

- ludność w wieku przedprodukcyjnym –18,7%
- ludność w wieku produkcyjnym – 62,7%
- ludność w wieku poprodukcyjnym – 18,7

Gmina miejsko-wiejska charakteryzuje się:

- niekorzystnym z punktu widzenia demograficznego – zbyt małym udziałem ludności młodej,
- niekorzystnym dużym udziałem osób w wieku poprodukcyjnym,

Gorszą strukturę wieku ludności posiada miasto, gdzie udział ludności w wieku przedprodukcyjnym wynosi zaledwie 17,0%. W przypadku całej gminy udział tej grupy wiekowej w ogólnej strukturze wieku ludności wynosi 18,2%

W strukturze wieku ludności w gminie miejsko-wiejskiej Lubień Kujawski w przeciągu lat 2007- 2013 dokonały się zmiany udziału poszczególnych grup wiekowych, charakterystyczne dla większości miast i gmin województwa, a mianowicie:

- zmniejszył się udział ludności młodej z 21,5% do 18,7% (w przypadku miasta, z 19,8% do 17,0%; w przypadku gminy z 21,8% do 19,0%),
- wzrósł udział ludności w wieku produkcyjnym: z 61,2% do 62,6% (w przypadku gminy również z 60,1% do 62,2%),

Miasto i gmina Lubień Kujawski posiadają średni wskaźnik obciążenia ekonomicznego. W mieście stosunek ludności nieprodukcyjnej na 100 osób ludności produkcyjnej wynosi 59,5. W gminie natomiast na każde 100 osób w wieku produkcyjnym przypadały 60,8 osoby w wieku nieprodukcyjnym.

Ruch naturalny ludności

• Przyrost naturalny

Według danych Urzędu Statystycznego (stan na koniec 2013 r.) w gminie miejsko-wiejskiej Lubień Kujawski liczba zgonów przewyższała liczbę urodzeń stąd przyrost naturalny miał wartość ujemną i wynosił -3,7 na 1000 ludności.

Lepszymi wskaźnikami demograficznymi charakteryzuje się miasto Lubień Kujawski, gdzie przyrost naturalny w 2013 r. wynosił 1,4‰. W roku 2011 był najwyższy w ciągu ostatnich lat i wynosił 11,7‰.

Gmina wiejska posiadała natomiast ujemny przyrost naturalny (-4,9‰).

• Migracje ludności

Gmina miejsko-wiejska Lubień Kujawski należy do gmin posiadających niewielkie ujemne saldo migracji, co ma wpływ na zmiany liczby ludności. W latach 2007- 2013 występujący odpływ ludności był zróżnicowany : od - 41 w 2009 r do + 2 w 2008 r. Wysokie ujemne saldo migracji w 2009 r odnosi się do terenu wiejskiego gminy.

• struktura bezrobocia

Na dzień 31.12.2012 r. w gminie wiejsko-miejskiej Lubień Kujawski było zarejestrowanych 720 osób bezrobotnych, w tym 344 kobiet i 376 mężczyzn. Udział liczby bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym wynosił 16,1%.

Dużym zagrożeniem jest fakt, iż ok. 50% bezrobotnych to ludzie z wykształceniem podstawowym. Osoby te posiadają bardzo małe szanse na pozarolniczym rynku pracy. Bardzo niekorzystnym zjawiskiem jest duże bezrobocie wśród ludzi młodych (do 24 lat).

• Wykształcenie

Analiza wykształcenia odnosi się do ludności w wieku 15 lat i więcej związanej z rolnictwem, zamieszkałej w gminie miejsko-wiejskiej Lubień Kujawski. Poziom wykształcenia ludności związanej z rolnictwem jest niższy niż średnia wartość tego wskaźnika dla gmin w województwie kujawsko-pomorskiego.

Wykształcenie zaledwie podstawowe posiada aż 49,5% mieszkańców, a bez wykształcenia ok. 8%. Zasadniczym zawodowym legitymowało się 27,0% mieszkańców. Wykształcenie wyższe i policealne posiadało zaledwie 2,7%. Wyższy poziom wykształcenia ludności związanej z rolnictwem występuje wśród mieszkańców miasta, gdzie posiadają oni większy udział ludności z wykształceniem wyższym i policealnym – 8,9% (1,0% w przypadku gminy wiejskiej), oraz niższy udział mieszkańców z wykształceniem podstawowym i bez wykształcenia – 24,2% (58,5% w przypadku gminy wiejskiej).

Niski poziom wykształcenia ludności uniemożliwia przejście nadwyżki siły roboczej istniejącej w rolnictwie do zawodów pozarolniczych.

Ludność słabo wykształcona jest mało aktywna (gospodarczo i społecznie).

- **Aktywność zawodowa**

Analizę zatrudnienia poza rolnictwem oparto na danych z GUS, które uwzględniają jedynie pracujących w zakładach powyżej 5 zatrudnionych.

Najprostszym miernikiem stopnia aktywizacji zawodowej ludności jest proporcja osób czynnych zawodowo w ogólnej liczbie ludności. W gminie Lubień Kujawski w roku 2013 pracowało 653 osoby – liczba ta stanowi ok. 16 % ludności w wieku produkcyjnym z terenu miasta i gminy.

- **Zasoby mieszkaniowe**

Gmina miejsko-wiejska Lubień Kujawski charakteryzuje się przeciętnymi wskaźnikami w zakresie mieszkalnictwa.

Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkań w gminie miejsko-wiejskiej Lubień Kujawski wynosi 76,5 m². Miasto posiada większą przeciętną powierzchnię użytkową mieszkań, gdzie wynosi ona 78,3 m². Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkań w gminie wiejskiej Lubień Kujawski wynosi natomiast 75,9 m²

- **Oświata i wychowanie**

Na terenie miasta i gminy znajduje się sześć placówek szkolnictwa podstawowego i gimnazjalnego, są to:

- Zespół Placówek Oświatowych w Lubieniu Kujawskim,
- Szkoła Podstawowa w Kanibrodzie,
- Zespół Szkół w Kłóbce,
- Szkoła Podstawowa w Kaliskach,

Ogółem w 2013 r. uczyło się w nich :

- 395 uczniów szkół podstawowych,
- 232 uczniów gimnazjum.

W Lubieniu Kujawskim funkcjonuje jedno przedszkole. Łącznie do oddziałów zerowych w szkołach oraz przedszkola uczęszczało 175 dzieci (2013r.). W wyżej wymienionych placówkach w tym czasie zatrudnionych było 81 nauczycieli etatowych i 15 nauczycieli niepełnoetatowych.

Przy szkołach znajdują się zaplecza sportowe takie jak:

- sale gimnastyczne pełnowymiarowe,
- sale gimnastyczne niepełnowymiarowe,
- sale gimnastyczne zastępcze,
- boiska utwardzone do gier,
- boiska trawiaste.

- **Ochrona zdrowia**

Gmina miejsko-wiejska Lubień Kujawski jest dobrze wyposażone w zakresie usług medycznych szczebla podstawowego.

Zakres usług medycznych szczebla podstawowego dla mieszkańców miasta i gminy świadczą:

- zlokalizowany na terenie miasta Ośrodek Zdrowia w Lubieniu Kujawskim – Centrum Diagnostyczno – lecznicze „Barska”
- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Przychodnia Medycyny Rodzinnej zlokalizowany na terenie gminy w Kłóbce.

Wskaźnik określający liczbę lekarzy przypadający na 10 tys. ludności wynosi 21,1 w przypadku miasta i 1,5 w przypadku gminy wiejskiej średnia wartość tego wskaźnika dla

miasta i gminy razem wynosi 4,9 przy średniej jego wartości dla gmin wiejskich województwa wynoszącym 3,1 lekarza na 10 tys. ludności.

W mieście Lubień Kujawski zlokalizowane są 2 apteki, dostępność do tego rodzaju usług wynosi 4.117 osób na 1 placówkę. Na terenie gminy zlokalizowany jest jeden punkt apteczny.

• **Opieka społeczna**

Opiekę społeczną w gminie i mieście Lubień Kujawski sprawuje Państwowy Dom Dziecka w Lubieniu Kujawskim. Zlokalizowany jest w byłym dworze z końca XVIII w. i otaczającym go zespołem roślinności parkowej o powierzchni 5,1 ha. Obecnie Dom Dziecka dysponuje 30 miejscami. Grupa wiekowa wychowanków mieści się w przedziale wiekowym 7 do 21 lat. Dzieci z Domu Dziecka uczęszczają do Szkoły Podstawowej Gimnazjum w Lubieniu Kuj. Ponadto na terenie gminy we wsi Rzeżewo znajduje się Dom Pomocy Społecznej. Dom Pomocy Społecznej funkcjonuje od 1992 r., dysponuje 30 miejscami, które wykorzystane są w 100%. Opiekę nad podopiecznymi sprawuje 20 osób.

w tym: pielęgniarki, dietetyk, salowe, kadrowa.

Ośrodek Pomocy Społecznej znajdujący się w mieście realizuje zadania w zakresie następującej pomocy społecznej:

- Jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia się dziecka
- Świadczeń z Funduszu Alimentacyjnego
- Świadczenia opiekuńcze:
  - zasiłek pielęgnacyjny
  - świadczenie pielęgnacyjne

• **Kultura**

Na terenie gminy funkcję kulturalną pełni Centrum Kultury w Lubieniu Kujawskim.

W mieście zlokalizowana jest Biblioteka Publiczna posiadająca 24736 woluminy.

Zarejestrowanych jest 785 czytelników.

Na 1000 ludności w gminie Lubień Kujawski 104 osób to czytelnicy biblioteki publicznej.

Ponadto powyższą funkcję w terenie gminnym pełnią remizy OSP;

Znaczącą funkcję kulturalną w Gminie stanowi Skansen Ziemi Kujawskiej i Dobrzyńskiej Park Etnograficzny w Kłóbce oddziału Muzeum Ziemi Kujawskiej i Dobrzyńskiej we Włocławku Należy do najmłodszych tego typu muzeów w Polsce. Udostępniony został dla zwiedzających w 1993 roku. Obejmuje obszar malowniczo położonych nad rzeką Lubieńką, nieopodal lasu. Ekspozycja Skansenu prezentuje kulturę ludową dwóch regionów Kujaw i Ziemi Dobrzyńskiej, w szczególności budownictwo w powiązaniu z tradycyjnymi zajęciami ludności tego terenu: rolnictwem, hodowlą, rzemiosłem czy przemysłem wiejskim.

Program skansenu zakłada przedstawienie kultury ludowej w całej jej złożoności i bogactwie z uwzględnieniem różnicowania majątkowego, społecznego i zawodowego mieszkańców wsi, w warunkach zbliżonych do naturalnych. W muzeum odtworzone są zarówno różnorodne zagrody chłopskie, jak i budynki w których funkcjonowały zakłady rzemieślnicze (kuźnia, garncarnia), obiekty przemysłu wiejskiego (wiatrak, młyn wodny), sakralne (kościół, kapliczki), obiekty związane z życiem społecznym wsi (remiza, karczma, szkoła). Na obszarze Skansenu wyeksponowanych będzie 40 obiektów reprezentujących charakterystyczne dla regionu formy tradycyjnego budownictwa. Obecnie ekspozycję tworzy 14 obiektów, w tym 11 z pełną aranżacją wnętrza. Uzupełnieniem krajobrazu odtwarzanej wsi są elementy tzw. Małej architektury: przydrożne kapliczki, piwnice-ziemianki, studnie, przybudówki. Do chałup przylegają ogródki z tradycyjnymi roślinami, zwłaszcza ziołami: lawendą, tymiankiem, lubczykiem czy zapomnianą dzisiaj rutą. Są też poletka uprawne, sady, wysoka i niska zieleń przyzagrodowa, a także zwierzęta hodowlane i ptactwo. Siedliska zostały otoczone płotami plecionymi i sztachetowymi z bramami i furtkami. Na podwórkach znajdują się poidła, koryta dla zwierząt, psie budy, kieraty, gnojowiki,

a w ogródkach ule „kószki” Dodatkową atrakcją dla zwiedzających są organizowane kilka razy w roku pokazy tradycyjnych rzemiosł, kiermasze sztuki ludowej, a przede wszystkim widowiska przybliżające bogaty folklor naszego regionu.

- **Sport i rekreacja**

Zaplecze sportowo-rekreacyjne na terenie miasta jak i gminy Lubień Kujawski stanowią tylko boiska sportowe i sale gimnastyczne będące elementami obiektów szkolnictwa podstawowego i gimnazjów. Znajdują się one w miejscowościach:

miasto Lubień Kujawski –sala gimnastyczna pełnowymiarowa, 2 boiska trawiaste, boisko o nawierzchni poliuretanowej, sala gimnastyczna niepełnowymiarowa,
Kłóbka –boisko trawiaste, sala gimnastyczna niepełnowymiarowa,
Kanibród – sala gimnastyczna niepełnowymiarowa,

W gminie działa **Klub Sportowy „Lubienianka”**, który jest propagatorem sportu wśród młodzieży szkolnej i osób dorosłych. W klubie tym działa wiele sekcji. Dzięki niemu młodzież ma możliwość kulturalnego i zdrowego spędzenia wolnego czasu.

- **Tereny zieleni**

Lasy na terenie miasta i gminy Lubień Kujawski zajmują powierzchnię 756 ha, czyli tylko 5% ogólnej powierzchni. W mieście skupiska zieleni stanowią:

- zieleniec o pow. 0,27 ha (pl. Wolności),
- zespół parkowo-dworski o pow. 2,25 ha (wokół Domu Dziecka),
- las liściasty wokół północnego brzegu jeziora Lubieńskiego o pow. 2 ha,
- skwer o pow. 450 m² (koło jeziora lubieńskiego)

Na terenie gminy nie ma wydzielonych terenów zieleni rekreacyjno-wypoczynkowej typu parki, zieleńce, skwery. Dobrze wykształconym drzewostanem charakteryzują się zespoły parkowo-dworskie. Do tego typu „zieleni” w gminie należy:

- zespół parkowo-dworski w Rutkowicach o pow. 7,53 ha (park, dwór)
- zespół parkowo-dworski w Kłóbce o pow. 2,26 ha (park zabytkowy z dworkiem zabytkowym),
- zespół parkowo-dworski w Rzeżewie o pow. 3,6 ha (obiekt zabytkowy z parkiem). Dom Pomocy Społecznej. Własność miasta i gminy Lubień Kujawski.

Zieleń towarzysząca występuje również przy kościołach oraz na cmentarzach - Lubień Kujawski, Kłóbka.

Ze względu na małe zasoby terenów zielonych, każdy występujący rodzaj zieleni winien być chroniony i konserwowany, a zasoby zieleni w miarę zwiększane, zwłaszcza przy wyznaczaniu terenów pod budownictwo mieszkaniowo-usługowe. W tym przypadku norma wynosi ca 8 m² zieleni na 1 mieszkańca.

4.1.3. Progi, ograniczenia, preferencje rozwoju

Preferencje rozwoju:

- Liczba ludności w ciągu lat 2007- 2013 nieznacznie wzrosła, (korzystne zmiany demograficzne)
- równowaga płci – na 100 mężczyznom przypada statystycznie 100 kobiet,
- -stosunkowo dobra opieka zdrowotna

Progi i ograniczenia rozwoju:

- zmniejszył się udział ludności młodej
- wzrósł udział ludności w wieku produkcyjnym
- ujemny wskaźnik przyrostu naturalnego -0,5 na 1000 ludności.
- niski poziom wykształcenia

4.2. Uwarunkowania gospodarcze

4.2.1. Uwarunkowania zewnętrzne

Gmina Lubień Kujawski jest gminą o charakterze rolniczym z uzupełniającą funkcją przemysłową o kierunku głównie rolno-spożywczym. Miasto Lubień Kujawski spełnia rolę ośrodka administracji oraz rzemiosła i usług o charakterze lokalnym. Jest z dala położony od znaczących ośrodków gospodarczych, najbliższy położony Włocławek znajduje się w odległości ponad 30 km.

4.2.2. Uwarunkowania wewnętrzne

W gminie Lubień Kujawski na koniec 2012 roku zarejestrowanych było 349 podmiotów gospodarczych w tym sektor publiczny 18. (tab. 4)

Tab. 4. Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru REGON (stan w dniu 31 XII 2012r.)

Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru REGON (stan w dniu 31 XII.2012r.)			
ogółem	-	jed.gosp.	349
sektor publiczny	-	jed.gosp.	18
sektor prywatny	-	jed.gosp.	331
Jednostki wpisane do rejestru REGON wg PKD 2004			
Sekcja A - Rolnictwo, łowiectwo i leśnictwo	-	jed.gosp.	-
Sekcja B - Rybactwo	-	jed.gosp.	-
Sekcja C - Górnictwo	-	jed.gosp.	-
Sekcja D - Przetwórstwo przemysłowe	-	jed.gosp.	-
Sekcja E - Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz i wodę	-	jed.gosp.	-
Sekcja F - Budownictwo	-	jed.gosp.	-
Sekcja G - Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, motocykli oraz artykułów użytku osobistego i domowego	-	jed.gosp.	-
Sekcja H - Hotele i restauracje	-	jed.gosp.	-
Sekcja I - Transport, gospodarka magazynowa i łączność	-	jed.gosp.	-
Sekcja J - Pośrednictwo finansowe	-	jed.gosp.	-
Sekcja K - Obsługa nieruchomości, wynajem i usługi związane z prowadzeniem działalności gospodarczej	-	jed.gosp.	-
Sekcja L - Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe ubezpieczenia społeczne i powszechne ubezpieczenie zdrowotne	-	jed.gosp.	-
Sekcja M - Edukacja	-	jed.gosp.	-
Sekcja N - Ochrona zdrowia i pomoc społeczna	-	jed.gosp.	-
Sekcja O - Działalność usługowa, komunalna, społeczna i indywidualna, pozostała	-	jed.gosp.	-
Sekcja P - Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników	-	jed.gosp.	-
Sekcja Q - Organizacje i zespoły eksterytorialne	-	jed.gosp.	-
Jednostki wpisane do rejestru REGON wg sekcji PKD 2007			
Sekcja A - Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	-	jed.gosp.	30
Sekcja B - Górnictwo i wydobywanie	-	jed.gosp.	0
Sekcja C - Przetwórstwo przemysłowe	-	jed.gosp.	25
Sekcja D - Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	-	jed.gosp.	4
Sekcja E - Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	-	jed.gosp.	1
Sekcja F - Budownictwo	-	jed.gosp.	50
Sekcja G - Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	-	jed.gosp.	126
Sekcja H - Transport i gospodarka magazynowa	-	jed.gosp.	14
Sekcja I - Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	-	jed.gosp.	7
Sekcja J - Informacja i komunikacja	-	jed.gosp.	8

Sekcja K - Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	-	jed.gosp.	5
Sekcja L - Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	-	jed.gosp.	4
Sekcja M - Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	-	jed.gosp.	14
Sekcja N - Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	-	jed.gosp.	2
Sekcja O - Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	-	jed.gosp.	9
Sekcja P - Edukacja	-	jed.gosp.	18
Sekcja Q - Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	-	jed.gosp.	5
Sekcja R - Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	-	jed.gosp.	9
Sekcja S i T - Pozostała działalność usługowa oraz Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby	-	jed.gosp.	18
Sekcja U - Organizacje i zespoły eksterytorialne	-	jed.gosp.	0

Z powyższego wynika, że 36 % zarejestrowanych podmiotów prowadziło działalność związaną z handlem hurtowym i detalicznym; naprawą pojazdów samochodowych, włączając motocykle.

Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym wynosił (stan na 31 XII 2012r) 16,1 %. Większy poziom bezrobocia występuje wśród kobiet (17,9%)

Gmina Lubień Kujawski cechuje się prawie dwukrotnie niższym wskaźnikiem przedsiębiorczości niż wynosi średnia dla gmin miejsko – wiejskich w Polsce. Jednak podmioty gospodarcze zarejestrowane w Gminie Lubień Kujawski cechują się większą stabilnością w porównaniu z podmiotami rejestrowanymi w gminach miejsko – wiejskich na terenie województwa kujawsko – pomorskiego czy terenu Polski.

4.2.3. Progi, ograniczenia, preferencje rozwoju

Progi i ograniczenia rozwoju:

- niewystarczający stopień uprzemysłowienia gminy,

Preferencje rozwoju:

- rezerwy siły roboczej,
- zaplecze surowcowe pochodzenia rolniczego,
- położenie w sąsiedztwie miasta Włocławek,
- rezerwy terenowe pod inwestycje

5. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE ZE STANU DZIEDZICTWA KULTUROWEGO I ZABYTKÓW ORAZ DÓBR KULTURY WSPÓŁCZESNEJ

Uwarunkowania dziedzictwa kulturowego

5.1. Zarys historyczny gminy

Historia gminy miejsko-wiejskiej Lubień Kujawski związana jest z Kujawami, wyodrębnionymi jako dzielnica pod koniec XII w. W połowie XII w. ziemia kujawska stanowiła zwartą jednostkę polityczno-administracyjną. W 1267 r. nastąpił podział na dwa księstwa inowrocławskie i brzesko-kujawskie.

Najstarszą parafią na obszarze gminy jest parafia w Kłóbce, która istniała już w XII w. Ze względu na krańcowe położenie w/w parafii w dekanacie brzeskim (diecezja włocławska) dopiero w XV w. powstała kolejna parafia w Lubieniu Kujawskim.

Przeważającym typem własności ziemskiej była własność szlachecka (m.in. Lubień Kujawski w średniowieczu własność Doliwitów później Lubieńskich). Jedynie Krzewie i okolice w XVI w. należały do starostwa kowalskiego (własność królewska).

W średniowieczu obszar gminy należał do księstwa brzesko-kujawskiego. W czasie wojen polsko-krzyżackich 1327-1332 doszło do zajęcia Kujaw przez Krzyżaków. Powrót ziem

do Korony nastąpił w latach 1337-1343. Kujawy podzielono wówczas na dwa województwa inowrocławskie i brzesko-kujawskie. Lubień Kujawski znalazł się w granicach województwa brzesko-kujawskiego, powiatu kowalskiego. Nastąpił wtedy rozwój regionu. Szwedzki „potop” w połowie XVII w. przyniósł zubożenie i wyludnienie Kujaw. Na początku XVIII w. sytuacja polityczna kraju zaczęła się normować. Na obszarze gminy nastąpił rozwój osadnictwa, szczególnie na terenach leśnych, na skutek osadnictwa olenderskiego, które powstało m.in. w Bilnie i Woli Olszowej.

W czasie rozbiorów Polski (II poł. XVIII w.) obszar gminy kilka razy zmieniał przynależność; od Państwa Polskiego (I rozbiór) przez zabór pruski po zabór rosyjski. Po zakończeniu I wojny światowej następowały kolejne zmiany w układach administracyjnych kraju, z w związku z czym teren gminy wchodził kolejno w skład woj. warszawskiego, od 1937 r. woj. poznańskiego, od 1938 r. woj. pomorskiego, od 1945 r. woj. bydgoskiego, od 1975 r. woj. wrocławskiego. Od 1 stycznia 1999 r. gmina Lubień Kujawski znajduje się w graniach woj. kujawsko-pomorskiego, w powiecie wrocławskim.

5.2. Zasoby zabytkowe gminy

5.2.1. Zabytki nieruchome i archeologiczne wpisane do rejestru zabytków (obiekty pojedyncze i zespoły obiektów), podlegające ochronie na podstawie art. 7 pkt 1 Ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. Nr 162, poz.1568 ze zmianami):

Tab. 5. Wykaz zabytków znajdujących się na terenie miasta Lubień Kujawski.

Lp.	Obiekt	Adres	Czas powstania	Rejestr zabytków
1.	historyczny układ urbanistyczny			
2.	zespół kościoła parafialnego:	Pl. Wolności 15		
2.1.	Kościół parafialny rzymskokatolicki p.w. Najświętszego Serca Jezusa wraz z terenem przykościelnym w granicach działki nr 484		1884-1886	1994.05.11-A/477
2.2.	ogrodzenie kościoła		k. XIX w.	
2.3.	starodrzew		XIX/XX w.	
3.	plebania	Pl. Wolności 14	k. XIX w.	
4.	budynek gospodarczy I przy plebani		k. XIX w.	
5.	budynek gospodarczy II przy plebani		k. XIX w.	
6.	ogrodzenie przy plebani		k. XIX w.	
7.	<u>cmentarz parafialny rzymskokatolicki:</u>		XIX w. 2 poł.	
7.1.	nagrobki historyczne			
7.2.	brama cmentarza		ok. 1935	
7.3.	ogrodzenie cmentarza		Ok. 1935	
7.4.	starodrzew			
8.	cmentarz żydowski			
9.	Zespół dworsko – parkowy:			1985.09.17 – A/1218/1-2
9.1.	dwór szachulcowo -murowany	1 Maja 44	XVIII w. k.	
9.2.	park dworski		XIX w. poł.	
9.3.	rządcówka murowano- drewniana	1 Maja 11	Przed 1850	
9.4.	fragmenty ogrodzenia		XIX/XX w.	
10.	zespół folwarczny:			
10.1.	spichlerz		XIX/XX w.	
10.2.	wieża ciśnień		XX w. pocz.	
10.3.	stajnia koni cugowych		XIX/XX w.	

10.4	stajni koni roboczych i chlewnia		XIX/XX w.	
10.5	czworak I	19 Stycznia 2	XIX/XX w.	
10.6	czworak II	1 Maja 13	XIX/XX w.	Nie istnieje
10.7	dom ekonoma	1 Maja 9	XIX/XX w.	
11	relikty późnośredniowiecznego dworu obronnego			1986.12.30 – C/135
12	dom	Kościuszki 5	XX w. pocz.	
13	dom (d. masarnia)	Kościuszki 9	1914	
14	dom	Kościuszki 15	XX w. 20-30l	
15	dom	1 Maja 4	k. XIX w.	
16	dom	1 Maja 8/6	k. XIX w.	
17	dom	1 Maja 14	XX w. pocz.	
18	dom murowano - drewniany	1 Maja 30/28	poł. XIX w.	
19	dom (d. poczta)	1 Maja 32	XIX w.	
20	dom drewniany	Przejazd 1	XIX w. 3 ćw.	
21	gorzelnia	19 Stycznia 21/23	XX w. 20 lata	
22	dom	Szkolna 2 / 11Listopada	ok. 1914	
23	dom	Szkolna 3	1930	
24	kapliczka przydrożna z figurą Chrystusa	Szkolna	1955	
25	dom	Pl. Wolność 1 / Woj. Polskiego	192 przed	
26	dom	Pl. Wolność 9	k. XIX w.	
27	dom	Pl. Wolność 10/Polna	XX w. pocz.	
28	dom	Pl. Wolność 11	XX w. pocz.	
29	dom	Pl. Wolność 13	XX w. pocz.	
30	dom	Wojska Polskiego 2	XX w. pocz.	
31	dom	Wojska Polskiego 11	XX w. pocz.	
32	dom z oficyną	Wojska Polskiego 15	XX w. pocz.	
33	dom drewniany	Wojska Polskiego 17	XX w. pocz.	
34	dom, ob. biblioteka	Wojska Polskiego 18	1925	
35	dom	Wojska Polskiego 23	XX w. pocz.	
36	dom	Wojska Polskiego 23c	XX w. pocz.	
37	dom	Wojska Polskiego 24/26	1901	
38	dom murowano - drewniany	Wojska Polskiego 25	poł. XIX w.	
39	dom	Wojska Polskiego 27	k. XIX w.	
40	dom	Wojska Polskiego 38	XX w. pocz.	
41	dom	Wojska Polskiego 40 / 11 Listopada		
42	dom z d. warsztatem ślusarskim	Wojska Polskiego 40a	1935	
43	dom	Wojska Polskiego 46	XX w. pocz.	
44	dom	Wojska Polskiego 54/ Szkolna	XX w. pocz.	
45	młyn	Wojska Polskiego 62	1912 - 1920	
46	dom, ob. przychodnia	Żwirki i Wigury 3	XX w. 30 lata	

Źródło: Wojewódzki Urząd Ochrony Zabytków w Toruniu, Delegatura we Włocławku.

Tab. 6. Wykaz zabytków znajdujących się na terenie gminy Lubień Kujawski.

Lp.	Miejscowość	Obiekt	Czas powstania	Rejestr zabytków
1.	Bagno	Cmentarz ewangelicki: fragment nagrobka, 2 słupy bramne	XIX w. 2 poł.	
2	Beszyn	Park podworski	XIX / XX w.	
3	Bilno	zespół dworsko – parkowy:		
3.1		ruina dworu	1850 ok.	
3.2		starodrzew		

4	Bilno	zespół budynków szkoły:		
4.1		Szkoła	XX w. 20-30 lata	
4.2		Dom nauczyciela	XX w. 20-30 lata	
4.3		Szalet	XX w. 20-30 lata	
4.4		starodrzew		
5	Dziankowo	park dworski	XIX w. k.	
6	Dziankowo	figura NP. Marii	2 poł. XIX w.	
7	Dziankówek	park podworski	XIX w. k.	
8	Dziankówek	gródek stożkowy		1985.01.31 – C/125
9	Gole	park podworski	XIX w. 2 poł.	
10	Golskie Holendry	Cmentarz ewangelicki: ślady nagrobków, starodrzew	XIX w. 2 poł.	
11	Kaliska	Dworzec kolejowy	XIX w. 4 ćw.	
12	Kaliska	Magazyn kolejowy	k. XIX w.	
13	Kaliska	Nastawnia kolejowa – posterunek SKP	Pocz. XX w.	
14	Kaliska	budynek gospodarczy przy dworcu	k. XIX w.	
15	Kaliska	dom pracowników kolei	k. XIX w.	
16	Kaliska	dom pracowników kolei II	k. XIX w.	
17	Kaliska	dom	k. XIX w.	
18	Kaliska	willa nr 1	1920 ok.	
19	Kamienna	zespół dworsko – parkowy:		1987.11.27 – A/1250/1-4
19.1		dwór	XIX w. 1 poł.	
19.2		park dworski	XVIII w. , XIX w.	
19.3		kaplica z zespołu dworu	XIX w. poł. ok.	
19.4		oficyna dworska	XIX w. k.	
19.5		pawilon tzw. Szubienica, ob. dom	XIX w 1 poł.	
19.6		brama i fragment ogrodzenia zespołu dworsko - parkowego	2 poł. XIX .w.	
19.7		chlewnia	XIX w. 2 poł.	
19.8		spichlerz	XIX w. 2 poł.	
19.9		stajnia cugowa i powozownia, ob. obora	XIX w. 2 poł.	
19.10		stodoła	XIX w. 2 poł.	
19.11		budynek gospodarczy	XIX w. 2 poł.	
19.12		brama i fragmenty ogrodzenia folwarku	XIX w. 2 poł.	
19.13		czworak	k. XIX w.	
20	Kanibród	zespół budynków szkoły:		
20.1		szkoła	XX w. 20-30 lata	
20.2		dom nauczyciela	XX w. 20-30 lata	
20.3		szalet	XX w. 20-30 lata	
20.4		starodrzew		
21	Kanibród	kapliczka z figurą NMP	Pocz. XX w.	
22	Kanibród Długie	cmentarz ewangelicki	XIX w. 2 poł.	
23	Kanibród Durlaty	cmentarz ewangelicki	XIX w. 2 poł.	
24	Kłóbka	historyczny układ ruralistyczny		
25	Kłóbka	zespół kościoła parafialnego:		1996.07.8 – A/473 /1-2
25.1		kościół parafialny rzymskokatolicki pw. św. Prokopa	1880- 1881	
25.2		ogrodzenie murowano – metalowe z bramą wraz z terenem przykościelnym w granicach ogrodzenia	XIX w. k.	
25.3		starodrzew		
26	Kłóbka	budynek gospodarczy przy plebani	Pocz. XX w.	
27	Kłóbka	zespół cmentarza parafialnego:		
27.1		cmentarz parafialny rzymskokatolicki	XIX w. 2 poł.	1996.07.2 – A/660/1-4
27.2		kaplica cmentarna pw. św. Prokopa	XIX w. 2 poł.	

27.3		ogrodzenie z bramą		
27.4		starodrzew		
28	Kłóbka	zespół dworsko – parkowy:		1984.09.17 – A/1224 /1-2
28.1		dwór murowano – drewniany	1850 ok.	
28.2		park dworski	XIX w. k.	
28.3		rządcówka, ob. Sklep	XIX w. k.	
28.4		spichlerz	k. XIX w.	
28.5		ogrodzenie zespołu dworsko - parkowego	k. XIX w.	
29	Kłóbka	Kapliczka przydrożna z figurą NMP	Pocz. XX w.	
30	Kłóbka	grodzisko średniowieczne		1985.01.31 – C/126
31	Kłóbka	magistrat, ob. Biblioteka i dom, ul. Wojska Polskiego 27	1926	
32	Kłóbka	Dom nr 14	początek XX w.	
33	Kostulin	Park podworski		
34	Modlibórz	zespół dworsko – parkowy:		
34.1		dwór	XIX w. poł. ok.	
34.2		starodrzew		
35	Rutkowice	zespół dworsko – parkowy:		1991.09.24 – A/1312/1- 5
35.1		dwór drewniano - murowany	1914 ok.	
35.2		park dworski	XIX/XX w.	
35.3		rządcówka	XIX w. 3 ćw.	
35.4		wozownia i stajnia	ok.1914	
35.5		spichlerz z chlewnia - zrujnowany	XIX w. k.	
36	Rzezewo	park dworski	XX w. pocz.	1993.01.18. – A/1201
37	Sławęcín	park podworski	XIX w. poł	
38	Wąwał	zespół folwarczny:		
38.1		spichlerz z zespołu folwarku		
38.2		stajnia z zespołu folwarku		
38.3		stodoła z zespołu folwarku		
39	Wąwał	kapliczka przydrożna z figurą NMP		

5.2.2. Zasoby dziedzictwa kulturowego wskazane do ochrony w ustaleniach miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego:

Obiekty znajdujące się w gminnej ewidencji zabytków / wojewódzkiej ewidencji zabytków (obiekty pojedyncze i zespoły obiektów), podlegające ochronie na podstawie art. 6 ust. 1 Ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. Nr 162, poz.1568 ze zmianami) – dziedzictwo kulturowe nie wpisane do rejestru zabytków, wymagające ochrony na podstawie ustaleń miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego:

5.2.2. Zewidencjonowane stanowiska archeologiczne – podlegające ochronie na podstawie art. 6 ust. 3 Ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. Nr 162, poz.1568 ze zmianami) – dziedzictwo kulturowe nie wpisane do rejestru zabytków, wymagające ochrony na podstawie ustaleń miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego:

Tabela 7. Wykaz stanowisk archeologicznych na obszarze gminy Lubień kujawski, zlokalizowanych w trakcie badań powierzchniowych w ramach Archeologicznego Zdjęcia Polski (AZP)

Lp	Miejscowość	Nr obszaru AZP	Nr stan. Na obsz. AZP	Funkcja obiektu	Chronologia	Kultura
1.	Sosnowo	51-48	002	osada?	rzymski okres	przeworska
2.	Rzegocin	51-48	003	osadniczy punkt osadniczy punkt osadniczy punkt	rzymski okres? średniowiecze późne XIII- XIV w.,	przeworska?

					nowożytność XVI-XVII w.	
3	Rzegocin	51-48	004	osadniczy punkt osadniczy punkt osada	neolit neolit rzymski okres	pucharów lejkowatych amfor kulistych
4.	Rzegocin	51-48	005	osadniczy punkt osadniczy punkt	średniowiecze późne XIII- XIV w., nowożytność XVI-XVII w.	
5.	Rzegocin	51-48	006	Osadniczy punkt	Rzymski okres	Przeworska?
6.	Sosnowo	51-48	011	Osadnictwa ślad Osadniczy punkt	Pradzieje, Nowożytność XVI-XVII w.	
7.	Sosnowo	51-48	012	Osadnictwa ślad	Kamienna epoka	
8.	Sosnowo	51-48	013	Osada?	Brązu epoka	łużycka
9.	Sosnowo	51-48	001	Osadnictwa ślad	Neolit?	Pucharów lejkowatych?
10.	Gięcielewo	51-48	016	osada	Średniowiecze wczesne XI- XIII w.	
11.	Gięcielewo	51-48	015	Osadnictwa ślad osada	Kamienna epoka, Rzymski okres	przeworska
12.	Golęciewo	51-48	014	Osada? Osadniczy punkt	Halsztacki okres, Nowożytność XVI-XVII w.	Łużycka
13.	Szewo	51-49	072	Osadnictwa ślad		
14.	Szewo	51-49	068	Osadnictwa ślad osada	Średniowiecze późne, nowożytność	
15.	Charchocin	51-49	10	Ślad osadnictwa	Średniowiecze XIV	
16.	Charchocin	51-49	11	Osada Ślad osadnictwa	Halsztad/laten Wczesne średniowiecze III okres	k. łużycka
17.	Rzeżewo - Morzyce	52-48	004	Osadniczy punkt	Nowożytność XVI-XVII w.	
18.	Wiktorowo	52-48	013	Osadnictwa ślad Osada	Brązu epoka okres V – halsztacki okres D, Nowożytność XVI-XVII w.	
19.	Wiktorowo	52-48	012	osadnictwa ślad	Halsztacki okres D-lateński okres wczesny	pomorska
20.	Błędowo	52-48	011	Osada, Osadniczy punkt	Neolit, Nowożytność XVI-XVII w.	Pucharów lejkowych
21.	Kłóbka	52-48	010	Dwór obronny	Średniowiecze późne - nowożytność XVI w. koniec- XVII w.	
22.	Chwalibogowo	52-48	009	Osadniczy punkt	Średniowiecze późne - nowożytność XVI - XVII w.	
23.	Rzeżewo - Morzyce	52-48	004	Osadniczy punkt	nowożytność XVI - XVII w.	
24.	Rzeżewo - Parcele	52-48	005	Osadniczy punkt	nowożytność XVI - XVII w.	
25.	Błędowo	52-48	003	Osadniczy punkt	pradzieje	
26.	Błędowo	52-48	002	Osadniczy punkt	Kamienna epoka	
27.	Krzewie	52-48	001	Osada?	Rzymski okres	przeworska
28.	Rzeżewo - Parcele	52-48	007	Osadniczy punkt	średniowiecze późne – nowożytność XV-XVI w.	
29	Kłóbka	52-48	013	Osadnictwa ślad osada	Brązu epoka XV-XVI w.	łużycka
30	Szatkowizna	52-48	015	Osadnictwa ślad	neolit	
31	Modlibórz	52-49	009	Dwór obronny	Nowożytność XVII w.	
32	Modlibórz	52-49	010	Osadnictwa ślad, osada	Brązu epoka, Średniowiecze późne – nowożytność XV-XVI w.	
33	Modlibórz	52-49	011	Osadnictwa ślad	Średniowiecze późne – nowożytność XV-XVII w.	
34	Siemianki	52-49	012	Osadnictwa ślad	Średniowiecze wczesne	
35	Siemianki	52-49	013	Osada	średniowiecze wczesne okres III	
36	Szewskie Budy	52-49	018	Osadnictwa ślad	Średniowiecze późne XIII- XV w.	
37	Szewo - Grabina	52-49	016	Osada, Osada, Osada, osada	Brązu epoka Średniowiecze wczesne, Średniowiecze późne, nowożytność	łużycka
38	Beszyn	52-49	002	Osadnictwa ślad	średniowiecze wczesne okres III	
39	Siemianki	52-49	020	Osadnictwa ślad	neolit	
40	Siemianki	52-49	014	Osadnictwa ślad Osadnictwa ślad	średniowiecze wczesne okres III	

					Średniowiecze późne XIV – XV w.	
41	Gagowy	52-49	008	Osadnictwa ślad	średniowiecze wczesne okres III	
42	Szewskie Budy	52-49	019	Osadnictwa ślad	średniowiecze wczesne okres III	
43	Beszyn	52-49	003	Osadnictwa ślad	średniowiecze wczesne okres III	
44	Szewo - Grabina	52-49	017	Osadnictwa ślad, Osada, Osadnictwa ślad,	Rzymski okres, Średniowiecze późne, nowożytność	przeworska
45	Szewo - Grabina	52-49	028	Osadnictwa ślad, Osadnictwa ślad, Osadnictwa ślad, Osadnictwa ślad,	Pradzieje, Średniowiecze wczesne, Średniowiecze późne, nowożytność	
46	Beszyn	52-49	034	Osadnictwa ślad, Osadnictwa ślad, Osadnictwa ślad, Osadnictwa ślad, osada	Kamienna epoka, Brązu epoka, Średniowiecze wczesne, Średniowiecze późne, nowożytność	łużycka
47	Bilno	52-49	005	osadnictwa ślad	neolit?	Pucharów lejkowatych
48	Gagowy	52-49	007	osadnictwa ślad	brązu epoka	
49	Beszyn	52-49	032	osada	Brązu epoka	łużycka
50	Beszyn	52-49	031	osadnictwa ślad osadnictwa ślad osada osadnictwa ślad	Pradzieje, Brązu epoka, Rzymski okres, nowożytność	Łużycka, przeworska
51	Szewo - Grabina	52-49	029	osada	nowożytność	
52	Beszyn	52-49	033	osadnictwa ślad osada	Średniowiecze późne, nowożytność	
53	Szewo - Grabina	52-49	027	osadnictwa ślad osadnictwa ślad osada osada osada	Neolit, Rzymski okres, Średniowiecze wczesne, Średniowiecze późne, nowożytność	przeworska
54	Szewo	52-49	026	Osadnictwa ślad osadnictwa ślad osadnictwa ślad osada osada	Kamienna epoka Rzymski okres, Średniowiecze wczesne, Średniowiecze późne, nowożytność	przeworska
55	Szewo	52-49	025	Osadnictwa ślad Osada osadnictwa ślad osada	Kamienna epoka Rzymski okr Średniowiecze późne, nowożytność	przeworska
56	Szewo	52-49	024	osadnictwa ślad osadnictwa ślad osada	Średniowiecze wczesne, Średniowiecze późne, nowożytność	
57	Beszyn	52-49	001	Osadnictwa ślad	Średniowiecze późne XIV w.	
58	Bilno	52-49	004	osadnictwa ślad osada	Średniowiecze wczesne Okres III, Średniowiecze późne-Nowożytność XV-XVI w.	
59	Bilno	52-49	006	Osadnictwa ślad	Średniowiecze wczesne Okres III,	
60	Szewo - Grabina	52- 49	030	Osadnictwa ślad Osada, Osadnictwa ślad	Pradzieje brązu epoka, średniowiecze późne	łużycka
61	Dziankówiek	52-50	009	grodzisko	Średniowiecze późne XIV- XV w.	
62	Dziankówiek	52-50	014	Osadnictwa ślad	Średniowiecze późne XV- XVI w.	
63	Dziankówiek	52-50	013	Osadnictwa ślad	Średniowiecze późne XIV w.	
64	Dziankówiek	52-50	015	Osadnictwa ślad	Średniowiecze późne XIII w. II połowa	
65	Dziankówiek	52-50	012	Osada? Dwór?	Średniowiecze późne Nowożytność XV – XVI w.	
66	Dziankówiek	52-50	011	osada	Średniowiecze późne nowożytność XV – XVI w.	
67	Dziankówiek	52-50	010	osada	średniowiecze późne nowożytność XV – XVI w.	
68	Dziankowo	52-50	008	osadnictwa ślad	neolit?	
69	Dziankowo	52-50	007	osada	średniowiecze późne XIV w.	
70	Dziankowo	52-50	006	osada	średniowiecze późne XIV w.	

71	Dziankowo	52-50	005	osada	średniowiecze późne XIV w.	
72	Dziankowo	52-50	004	osada? dwór?	średniowiecze późne XIV w.	
73	Dziankowo	52-50	003	osadnictwa ślad	średniowiecze późne XIII w. II połowa	
74	Borek	52-50	001	osadnictwa ślad	neolit	
75	Wola Dziankowska	52-50	029	osada osada	średniowiecze późne- nowożytność XV- XVI w.	
76	Dziankówek	52-50	016	osada	nowożytność XV – XVI w.	
77	Borek	52-50	002	osada	średniowiecze wczesne	
78	Dziankówek	52-50	018	osada	średniowiecze późne- nowożytność XV- XVI w.	
79	Dziankówek	52-50	019	osadnictwa ślad	średniowiecze późne XIV w.	
80	Dziankówek	52-50	020	osada	średniowiecze późne- nowożytność XV- XVI w.	
81	Dziankówek	52-50	021	osadnictwa ślad	nowożytność XVII-XVIII w.	
82	Wąwał	52-50	027	osadnictwa ślad osadnictwa ślad	neolit, średniowiecze wczesne XIII w.	
83	Wola Dziankowska	52-50	028	osada osada	średniowiecze wczesne VII- IX w., średniowiecze późne XV w.	
84	Dziankowo	52-50	041	osadnictwa ślad osada osada	średniowiecze wczesne, średniowiecze późne, nowożytność	
85	Dziankowo	52-50	040	osadnictwa ślad osadnictwa ślad	średniowiecze późne, nowożytność	
86	Dziankówek	52-50	017	osadnictwa ślad	neolit	
87	Dziankowo	52-50	039	osadnictwa ślad, osada	Średniowiecze późne, nowożytność	
88	Kamienna	53-48	003	osadnictwa ślad	kamienna epoka	
89	Kaliska	53-48	002	osadnictwa ślad,	rzymski okres	
90	Kobyła Łąka	53_48	004	osadnictwa ślad	średniowiecze późne- nowożytność XV-XVI w.	
91	Kukorek	53-48	009	osada	neolit	
92	Sławęcín	53-48	011	osada	nowożytność XVI-XVIII w.	
93	Władysławowo	53-48	0019	osadnictwa ślad	średniowiecze późne XIII-XV w.	
94	Lubień Kujawski	53-49	020	osadnictwa ślad osadnictwa ślad osadnictwa ślad osada	neolit, halsztacki okres D, średniowiecze późne XIV w.. średniowiecze późne- nowożytność XV-XVI w.	Pucharów lejkowych łużycka
95	Stępka	53-49	001	osadnictwa ślad osadnictwa ślad	brązu epoka okres II, halsztacki okres C	łużycka łużycka
96	Lubień Kujawski	53-49	021	osada	nowożytność XVIII w.	
97	Władysławowo	53-49	018	osadnictwa ślad osadnictwa ślad	rzymski okres późny, Średniowiecze późne- nowożytność XIV-XVI w.	
98	Narty	53-49	013	osadnictwa ślad	neolit Ślad osadnictwa Ślad osadnictwa	amfor kulistych średniowiecze wczesne XI-XII w., nowożytność XVII w.
99	Czaple Nowe	53 -4	002	osadnictwa ślad	neolit	amfor kulistych
100	Kolonia Narty	53-49	009	osada osada	brązu epoka okres II, halsztacki okres D	trzciniacka
101	Czaple Nowe	53-49	003	osadnictwa ślad osadnictwa ślad osadnictwa ślad osadnictwa ślad	neolit, halsztacki okres C –D, rzymski okres, średniowiecze wczesne VIII – IX w., średniowiecze późne XV w.	amfor kulistych, przeworska
102	Czaple Nowe	53-49	004	osadnictwa ślad osadnictwa ślad osadnictwa ślad	brązu epoka okres IV, halsztacki okres C, średniowiecze późne XV w.	łużycka
103	Czaple nowe	53-49	005	osadnictwa ślad osadnictwa ślad osada	halsztacki okres , średniowiecze późne XV w. nowożytność XVII-XVIII w.	łużycka
104	Budy Dębowskie	53-49	006	osadnictwa ślad	nowożytność XVII w.	
105	Narty	53-49	015	osadnictwa ślad	neolit	amfor kulistych
106	Dąbrowa	53-49	008	osadnictwa ś osada lad	neolit	pucharów lejkowych
107	Nowa Wieś	53-49	017	osada	neolit	pucharów lejkowych

108	Kolonia Narty	53-49	010	osada	brązu epoka okres IV	łużycka
109	Narty	53-49	011	cmentarzysko	lateński okres - rzymski okres do IVw.n.e.	przeworska
110	Narty	53-49	012	osadnictwa ślad osadnictwa ślad	neolit, średniowiecze późne - nowożytność XV-XVI w.	pucharów lejkowych
111	Narty	53-49	014	osadnictwa ślad	Średniowiecze wczesne XI- XIII w.	
112	Narty	53-49	016	osada	neolit	amfor kulistych
113	Dąbrowa	53-49	007	osada	nowożytność XVII-XVIII w.	
114	Wola Dziankowska	53-50	003	osada	średniowiecze późne XV w.	
115	Wola Dziankowska	53-50	008	osada	nowożytność	
116	Wola Dziankowska	53-50	001	osada osada	średniowiecze wczesne IX -X w., średniowiecze późne - nowożytność XVI w.	
117	Wola Dziankowska	53-50	002	osada	średniowiecze późne XV w.	
118	Wola Dziankowska	53-50	004	osadnictwa ślad	nowożytność XVI w.	
119	Wola Dziankowska	53-50	006	osadnictwa ślad	neolit	
120	Wola Dziankowska	53-50	005	osada	nowożytność XVI -XVIII w.	
121	Janów	53-50	007	osadnictwa ślad	średniowiecze późne XV w.	
122	Kamienna	54-48	011	osada	nowożytność XVI -XVII w.	
123	Kamienna	54-48	012	osada	nowożytność XVI -XVII w.	
124	Kamienna	54-48	010	osada	nowożytność XVI -XVII w.	
125	Gliznowo	54-48	009	osada	średniowiecze wczesne VIII-IX w., nowożytność XVI -XVIII w.	
136	Gliznowo	54-48	008	osada	neolit nowożytność XVI -XVIII w.	pucharów lejkowatych
127	Gliznowo	54-48	007	osada	nowożytność XVI -XVIII w.	
128	Gliznowo	54-48	006	osada	neolit okres rzymski	pucharów lejkowatych, przeworska
129	Gliznowo	54-48	005	osada	średniowiecze wczesne XIII w.	
130	Gliznowo	54-48	004	osada	neolit nowożytność XVI -XVIII w.	
131	Gliznowo	54-48	003	osada	średniowiecze późne XIV w., nowożytność XVI -XVIII w.	
132	Zalesie	54-48	032	osadnictwa ślad	neolit	
133	Gliznowo	54-48	002	osadnictwa ślad osadnictwa ślad osadnictwa ślad	brązu epoka wczesna, średniowiecze wczesne XII- XIII w., nowożytność XVI -XVIII w.	
134	Gliznowo	54-48	001	osada osada	rzymski okres nowożytność XVI -XVIII w.	przeworska
135	Morzyce	54-49	005	osada	nowożytność XVIIIw.	
136	Błonie	54-49	001	osadnictwa ślad	średniowiecze wczesne	
137	Kamienna	54-49	002	osadnictwa ślad	neolit	
138	Kamienna	54-49	003	osadnictwa ślad	średniowiecze wczesne okres III	
139	Kołomia	54-49	004	osadnictwa ślad	neolit	

Źródło: Wojewódzki Urząd Ochrony Zabytków w Toruniu, Delegatura we Włocławku.

5.3. Obszary obiekty i zasady ochrony dóbr kultury współczesnej i krajobrazu kulturowego .

5.3.1. Zasady ochrony obiektów wpisanych do rejestru zabytków.

Obowiązuje:

- trwałe zachowanie historycznej formy architektonicznej i substancji budowlanej obiektu wpisanego do rejestru,
- utrzymanie (ewentualnie rewaloryzacja) otoczenia obiektu zabytkowego zgodnie z historycznym zagospodarowaniem,

- opracowanie rozwiązań inwestycyjnych na podstawie zaleceń konserwatorskich, zgodnie z odpowiednimi przepisami szczególnymi (art. 36 ust. 1 pkt 1-6, pkt 8-11 Ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami).

5.3.2. Zasady ochrony stanowisk archeologicznych wpisanych do rejestru zabytków

Obowiązuje:

- zakaz wszelkiej działalności związanej z pracami ziemnymi, poza badaniami archeologicznymi oraz pracami zabezpieczającymi tych stanowisk,
- zachowanie istniejącego układu topograficznego,
- pozwolenie wojewódzkiego konserwatora zabytków na wszelkie działania w obrębie tych stanowisk, zgodnie z odpowiednimi przepisami szczególnymi (art. 36 ust. 1 pkt 5, ust. 4 i 6 Ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami).

5.4. Obszary pomników zagłady i ich stref ochronnych.

Na terenie gminy nie występują pomniki zagłady i strefy ochronne od nich.

5.5. Progi i ograniczenia. Zagrożenia.

Zagrożenia wynikające z braku miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, wprowadzaniu nowej bezstylowej architektury, braku prowadzenia remontów w obiektach zabytkowych znajdujących się w ewidencji zabytków, tendencji do zastępowania budynków historycznych stanowiących elementy zabudowy historycznej nowymi obiektami o architekturze powielalnej, niezharmonizowanej z zabudową miejscowości.

6. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE ZE STANU SYSTEMÓW KOMUNIKACJI

6.1. Uwarunkowania zewnętrzne

System komunikacyjny miasta i gminy Lubień Kujawski składa się z sieci dróg kołowych oraz kolei normalnotorowej, połączony z układem zewnętrznym.

❖ Komunikacja drogowa

Teren miasta i gminy Lubień Kujawski łączy się z zewnętrznym układem komunikacji regionu za pomocą sieci dróg krajowych i powiatowych.

Drogi te stanowią połączenia:

- a) **krajowe** – oprócz autostrad i dróg ekspresowych, dróg międzynarodowych i obronnych – drogi stanowiące połączenia zapewniające spójność dróg krajowych,
- b) **powiatowe** – między miastami będącymi siedzibami powiatów z siedzibami gmin i siedzib gmin między sobą.

- **Drogi krajowe**

Przez teren gminy Lubień Kujawski przebiega autostrada A-1 Gdańsk-Gorzyczki, która przejmując ruch tranzytowy z drogi krajowej Nr 91.

Przez teren gminy Lubień Kujawski przebiega trasa jednej drogi krajowej, jest to droga: Nr 91 Gdańsk - Świecie - Toruń - Łódź - Piotrków Trybunalski - Częstochowa - Katowice - Cieszyn - granica państwa.

Droga krajowa jest drogą międzyregionalną, posiada nawierzchnię utwardzoną (asfaltobeton) oraz utwardzone pobocza. Jest drogą główną ruchu przyspieszonego (GP).

Na terenie miasta Lubień Kujawski droga krajowa przebiega w ciągu ulic: Kościuszki, 1 Maja, 19 Stycznia.

Drogi powiatowe

Zgodnie z Uchwałą Nr 26/175/2003 Zarządu Województwa Kujawsko-Pomorskiego z dnia 09 kwietnia 2003r. w sprawie nadania drogom publicznym zaliczonym do kategorii dróg powiatowych nowych numerów na terenie gminy Lubień Kujawski swój przebieg zaznaczają drogi powiatowe o numerach:

Tab. 8 Wykaz dróg powiatowych w gminie miejsko – wiejskiej Lubień Kujawski:

Lp.	Nr drogi	Nazwa drogi
1.	2928C	Modlibórz – Kłóbka -Chodecz
2.	2930C	Rzeżewo – Kaliska -Kamienna
3.	2934C	Lubień Kujawski -Dziankowo- gr. województwa (Białotarsk)
4.	2935C	Chodecz – Kaliska - Lubień Kuj.
5.	2936C	Kaliska – Zalesie
6.	2937C	Chodeczek – Zalesie - Kamienna
7.	2940C	Lubień Kuj. – Kąty- gr. województwa (Łanięta)

Na terenie miasta Lubień Kujawski zaznacza swój przebieg trasa jednej drogi powiatowej:

Nr 2935C Chodecz-Kaliska-Lubień Kuj.; w ciągu drogi powiatowej leżą następujące ulice:

- Wojska Polskiego
- Plac Wolności

Administracyjnie drogami powiatowymi na terenie miasta i gminy Lubień Kujawski zarządza Powiatowy Zarząd Dróg we Włocławku z siedzibą w Jarantowicach.

W sieci komunikacji kołowej drogi powiatowe pełnią rolę powiązań z wojewódzkim układem komunikacyjnym oraz z siedzibami i miejscowościami gmin ościennych. Drogi powiatowe na terenie gminy posiadają nawierzchnię utwardzoną, a ich parametry techniczne zaliczają się do V klasy

6.2. Uwarunkowania wewnętrzne

Układ funkcjonalny wewnętrznego układu komunikacji gminy, oprócz opisanych już dróg kołowych, składa się z sieci dróg gminnych, dróg o funkcji porównywalnej z drogami gminnymi oraz kolei.

Drogi gminne

Do dróg gminnych zalicza się drogi o znaczeniu lokalnym nie zaliczone do innych kategorii, stanowiące uzupełniającą sieć dróg służących miejscowym potrzebom. Uchwałą Nr 57/611/2003 Zarządu Województwa Kujawsko-Pomorskiego z dnia 15 października 2003r. drogom gminnym nadano nowe numery.

Tabela 9. Wykaz dróg gminnych

Lp. Nr drogi Przebieg

1. 191401C –Wiktorowo – Błędowo
2. 191402C- (Ossówek) – gr. gm. - Rzegocin
3. 191403C- (Kępka Szlachecka)- gr. gm.Kłóbka
4. 191404C – (Boża Wola) – gr. gm. Szewo Wielkie
5. 191405C - (Dąbrówka) – gr. gm. Szewo Wielkie
6. 191406C - (Kępka Szlachecka)- gr. gm.Wiktorowo
7. 191407C – (Grodno) – gr. gm. Bilno - Modlibórz
8. 191408C – (Lutobórz) – gr.gm. - Chwalibogowo
9. 191409C – (Lutobórz) – gr.gm. - Błędowo
10. 191410C – (Babia Góra) – gr. gm. – Beszyn - Kanibród
11. 191411C – Kłóbka – Kaliska (stacja kolejowa)
12. 191412C – Kłóbka - Lubień Kujawski
13. 191413C – Bilno - Siemiony
14. 191414C - (Babia Góra) – gr. gm. – Beszyn - Gagowy
15. 191415C – (Sobieszczewy) – gr. gm. – Rzeżewo - Morzyce
16. 191416C – Gagowy - Bilno
17. 191417C – (Gulewo) – gr. gm. Wąwał

18. 191418C – Beszynek - Czaple
19. 191419C – Działkowo – Wola Działkowska
20. 191420C – Gocław - Kaczawka
21. 191421C – (Sobiczewy) – gr. gm. - Kaliska
22. 191422C – Kanibród – Wola Olszowa
23. 191423C – Kanibród - Czaple
24. 191424C – Gocław - Gole
25. 191425C – Stępka - Czaple
26. 191426C – Holendry - Stróże
27. 191427C – Świerna - Antoniewo
28. 191428C – Świerna – Czaple Nowe
29. 191429C – Narty Parcele - Janów
30. 191430C – Uchodze – Narty Parcele
31. 191431C – Walentynowo – Kobyła Łąka - Sławęcín
32. 191432C - Narty - Kretkowo
33. 191433C – Rutkowice – gr. gm. (Budy Nowe)
34. 191434C – Kamienna – gr. gm. – (Augostopol)
35. 191435C – Kamienna – gr. gm. (Wola Pierowa)
36. 191436C – Błonie - Bzówki
37. 191437C – Gliznowo - Kamienna
38. 191438C – Rzegocin - Chojny
39. 191439C – Kłóbka – Chojny – dr. krajowa Nr 1
40. 191440C – Kłóbka – gr. gminy
41. 191441C – Kłóbka
42. 191442C – Wiktorowo – gr. gminy
43. 191443C – Chwalibogowo – gr. gminy
44. 191444C - Rzeżewo
45. 191445C - Rzeżewo
46. 191446C – Rzeżewo Morzyce – Golska Huta
47. 191447C - Kaliska
48. 191448C - Kaliska
49. 191449C – Kłóbka - Krzewie
50. 191450C - Krzewie
51. 191451C - Bagno
52. 191452C – Kaczawka - Bagno
53. 191453C - Kaczawka
54. 191454C - Błędowo
55. 191455C – Gole – gr. gminy
56. 191456C – Gole – gr. gminy
57. 191457C - Gole
58. 191458C – Kobyła Łąka - Stróże
59. 191459C - Stróże – gr. gminy
60. 191460C - Sławęcín
61. 191461C – Nowa Wieś - Kały
62. 191462C - Kały
63. 191463C - Kołomia
64. 191464C – Świerna – gr. gminy
65. 191465C – Wola Działkowska – gr. gminy
66. 191466C – Działkówek – gr. gminy
67. 191467C – Działkówek - Siemiany
68. 191468C – Szewo - Siemiany
69. 191469C – Szewo – gr. gminy
70. 191470C – Bilno - Szewo
71. 191471C – Szewo
72. 191472C – Bilno - Modlibórz

73. 191473C – Bilno - Gagowy
74. 191474C – Gagowy Nowe
75. 191475C – Gagowy - Kanibród
76. 191476C - Beszyn
77. 191477C - Stępka
78. 191478C – Stępka – Gagowy
79. 191479C – Czaple Nowe
80. 191480C – Czaple Nowe - Czaple
81. 191481C - Czaple
82. 191482C – Czaple - Kanibród
83. 191483C - Wąwał
84. 191484C – Wąwał - Świerna
85. 191485C – Wola Olszowa
86. 191486C Czaple – Wola Olszowa
87. 191487C- Henryków - Narty
88. 191488C – Rutkowice - Kamienna
89. 191489C - Kamienna - Kostulin
90. 191490C - Kostulin
91. 191491C – Czaple - Świerna
92. 191492C – Świerna – Wola Działkowska
93. 191493C – Działkówki
94. 191494C – Narty – Kaliska (I)
95. 191495C - Narty – Kaliska (II)
96. 191496C - Narty – Kaliska (III)
97. 191497C – Kaliska - Walentynowo
98. 191498C – Lubień - Kaliska
99. 191499C – Kłóbka dz. Nr 35
100. 191500C- golskie Holendry - Goćław

Tabela 10 Wykaz ulic w mieście Lubień Kujawski

Lp. Nr drogi Nazwa ulicy

1. 191901 C – Pl. Wolności
2. 191912 C - ul. Szkolna
3. 191907 C – ul. Żeromskiego
4. 191908 C – ul. Żwirki i Wigury
5. 191902 C – ul. 11 Listopada
6. 191903 C – ul. 22 Lipca
7. 191904 C – ul. Gen. Popławskiego
8. 191905 C – ul. Nowotki
9. 191906 C – ul. Przejazd
10. W ciągu drogi krajowej- ul. 19 Stycznia
11. 191909 C – ul. 1 Maja
12. W ciągu drogi powiatowej – ul. Wojska polskiego
13. W ciągu drogi krajowej – ul. Kościuszki
14. 191915 C – ul. Polna
15. 191913 C – ul. Pogodna
16. 191914 C – ul. Ogrodowa
17. 191912 C – ul. Lipowa
18. 191911 C – ul. Leśna
19. 191910 C - ul. Bukowa

Niezależnie od dróg uznanych jako drogi gminne – występują drogi o funkcji porównywalnej z drogami gminnymi, drogi wewnętrzne oraz dojazdy. Powstawały one wraz z rozwojem zabudowy mieszkaniowej oraz infrastruktury. Zaliczenie tych dróg do kategorii dróg

gminnych powinno nastąpić w drodze uchwały rady gminy po zasięgnięciu opinii rady powiatu.

Komunikacja kolejowa

Przez teren gminy Lubień Kujawski przebiega trasa linii kolei normalnotorowej Kutno - Toruń - Bydgoszcz - Piła. Według aktualnie obowiązującej klasyfikacji jest to linia I rzędna, dwutorowa, zelektryfikowana o znaczeniu państwowym.

Na trasie linii kolejowej w Kaliskach zlokalizowany jest dworzec kolejowy z poczekalnią dla pasażerów i kasą biletową. Jest tam również bocznica umożliwiająca rozładunek oraz załadunek towarów celem dalszej spedycji innymi środkami transportu. W miejscowościach Rutkowiec oraz Wiktorowo – zlokalizowane są przystanki kolejowe. Brak jest tutaj obiektów dworcowych oraz urządzeń do przeładunku towarów.

Ścieżki rowerowe

Na terenie gminy nie występują samodzielne trasy przeznaczone wyłącznie dla ruchu rowerów, tzw. Trasy rowerowe. Ruch rowerowy odbywa się po drogach publicznych na ogólnie przyjętych zasadach określonych w Kodeksie Drogowym. W przypadku wyznaczenia szlaków komunikacji turystycznej należy poddać analizie potrzebę budowy oddzielonych ścieżek. Decydującym czynnikiem powinno być natężenie ruchu na drogach i wiążące się z tym utrudnienia i niebezpieczeństwa dla ruchu rowerowego.

Elementy zaplecza technicznego motoryzacji

Elementy zaplecza technicznego motoryzacji gminy Lubień Kujawski rozpatrywano w zakresie: stacji paliw, stacji obsługi pojazdów, parkingów, garaży.

- Stacje paliw

Na terenie gminy Lubień Kujawski funkcjonują dwie stacje paliw, świadczące sprzedaż paliw płynnych. Największa z nich zlokalizowana jest w Nartach przy granicy miasta Lubień Kujawski, przy drodze krajowej Nr 91. W sprzedaży całodobowej jest typowy asortyment paliw płynnych.

- Stacje obsługi pojazdów

Na terenie gminy Lubień Kujawski funkcjonują pojedyncze warsztaty napraw samochodów świadczące usługi w zakresie napraw silników, blacharstwa i lakiernictwa samochodowego. Występuje zróżnicowanie wyposażenia zakładów w sprzęt techniczny.

- Zespoły parkingowe

Większe zespoły parkingowe umożliwiające parkowanie pojazdów zlokalizowane są głównie przed obiektami użyteczności publicznej jak Urzędy, Szkoły, Stacje Paliw oraz obiekty turystyczne i pawilony handlowe.

- Garaże

Brak szczegółowych danych odnośnie ilości garaży na terenie gminy. Oprócz pojedynczych obiektów zlokalizowanych na działkach przez osoby prywatne sporadycznie występują garaże zgrupowane na działkach przez osoby prywatne sporadycznie występują garaże zgrupowane w zespoły, są to głównie obiekty kilkunobkowe.

Komunikacja zbiorowa

Środkami komunikacji zbiorowej na terenie gminy Lubień Kujawski jest komunikacja kolejowa oraz autobusowa.

Na linii PKP przebiegającej przez teren gminy w miejscowości Kaliska zlokalizowany jest dworzec kolejowy wraz z poczekalnią i kasą biletową. W miejscowościach: Rutkowiec i Wiktorowo zlokalizowane są przystanki kolejowe dla pasażerów kolei.

Komunikacja autobusowa zorganizowana jest przez regularne linie autobusowe obsługujące teren gminy. Zbiegają się w mieście Lubień Kujawski, gdzie zlokalizowany jest dworzec autobusowy z poczekalnią dla pasażerów.

W poszczególnych wsiach na trasie kursowania autobusów zlokalizowane są przystanki i wiaty przystankowe.

Transport towarowy

Na terenie gminy transport towarów odbywa się przy użyciu pojazdów samochodowych oraz kolei normalnotorowej.

Na trasie linii kolejowej w Kaliskach w sąsiedztwie dworca zlokalizowana jest bocznica kolejowa, na której odbywa się wyładunek i załadunek towarów celem dalszej spedycji.

Transport towarowy po drogach kołowych odbywa się głównie przy użyciu prywatnego sprzętu przewozowego. Występują przewoźnicy świadczący usługi transportowe, posiadający zakłady wyposażone w zróżnicowany pod względem tonażu tabor samochodowy.

Rodzaj przewozów towarowych to głównie płody rolne, materiały budowlane, wyroby oraz środki służące do produkcji rolno-towarowej. Posiadacze środków transportowych świadczą usługi przewozowe zgłaszającym te potrzeby osobom fizycznym z terenu gminy.

6.3. Progi, ograniczenia, preferencje rozwoju

Poddając analizie komunikacyjnej układ połączeń transportowych na terenie gminy Lubień Kujawski należy stwierdzić, że gmina z racji swego położenia w sąsiedztwie silnie ukształtowanego korytarza transportowego województwa kujawsko-pomorskiego – jest dobrze skomunikowana i posiada dobrze wykształconą sieć połączeń transportowych z pozostałą częścią województwa oraz kraju.

Przez teren gminy oraz miasta Lubień Kujawski przebiega centralnie trasa drogi krajowej Nr 91 będąca ciągiem o znaczeniu ponadregionalnym na kierunku północ-południe kraju. W części północnej tranzytowo przebiega autostrada A1.

Z drogą krajową na terenie gminy krzyżują się trasy sieci dróg powiatowych, występują skrzyżowania zwykle, jednopoziomowe. Brak na terenie gminy dróg zaliczanych do kategorii dróg wojewódzkich.

Oprócz wspomnianego już układu składającego się z drogi krajowej oraz dróg powiatowych teren gminy obsługiwany jest siecią dróg gminnych. Drogi te w przeważającej się części posiadają nawierzchnie nieutwardzone. Brak utwardzonej sieci dróg bezpośrednio bez ograniczeń obsługujących przyległe tereny stanowi istotną barierę rozwoju gminy poprzez ograniczenie dostępności komunikacyjnej. Należy dążyć – w miarę wygospodarowywania środków finansowych – do budowy nawierzchni twardej na całej sieci dróg gminnych. Modernizacja tego układu równolegle z utwardzeniem nawierzchni powinna być połączona z nadaniem drogom odpowiednich parametrów techniczno-użytkowych przypisanych tej kategorii dróg.

Przebieg drogi krajowej przez centrum miasta Lubień Kujawski na pewno w przeszłości był przyczynkiem jego rozwoju, jednak obecnie z uwagi na występujące duże natężenie ruchu pojazdów – stwarza realne zagrożenia dla płynności ruchu kołowego w mieście, powoduje degradację środowiska życia człowieka poprzez emisję szkodliwych substancji zawartych w spalinach oraz hałas i wibrację. Trudno dzisiaj jednoznacznie odpowiedzieć na pytanie czy budowa autostrady przyczyni się do znacznego zmniejszenia natężenia ruchu pojazdów na sąsiednich drogach krajowych.

Miasto Lubień Kujawski usytuowane jest w odległości ok. 8,5 km od węzła autostradowego „Kowal”, a więc znajdzie się w obszarze przewidywanego występowania zjawiska ożywienia gospodarczego i aktywizacji gospodarczej obszaru przywęzłowego. Słusznym kierunkiem działania jest więc dążenie do usprawnienia podstawowego układu komunikacyjnego miasta – bądź poprzez budowę wschodniej obwodnicy, dalsze usprawnienie istniejącego przebiegu drogi Nr 91 przez miasto, czy też budowę układu ulic równoległych do drogi Nr 91 (służących rozwojowi funkcji miasta, ale jednocześnie przejmujących część ruchu lokalnego z drogi krajowej).

Analizując stan nawierzchni ulic na terenie miasta Lubień Kujawski należy dojść do wniosku, że nie odbiega on w istotny sposób od standardu charakterystycznego dla innych miast województwa kujawsko-pomorskiego. Jako czynnik korzystny należy uznać fakt, że procentowy udział ulic o nawierzchni twardej w mieście jest znaczny w stosunku do ogólnej długości ulic.

Znaczenie kolei dla całości systemu transportowego gminy można określić jako wspomagające. Zarówno w ruchu pasażerskim jak i przewozach towarowych ta forma transportu umożliwia łącznie relacji transportowych w skali województwa i kraju na zasadzie samochód-kolej samochód.

7. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE ZE STANU INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ W TYM STOPNIA UPORZĄDKOWANIA GOSPODARKI WODNO – ŚCIEKOWEJ, ENERGETYCZNEJ ORAZ GOSPODARKI ODPADAMI

Poziom wyposażenia w media infrastruktury technicznej jest jednym z ważniejszych wyznaczników rozwoju wszystkich dziedzin gospodarki gminy.

Brak podstawowych mediów może zniechęcać do podejmowania działalności gospodarczej na danym terenie, rozbudowa infrastruktury lokalnej ma dwojaki cel:

zmniejszenie kosztów, jakie ponosi inwestor lokalizujący swą działalność na danym terenie, poprawę warunków życia, co może stać się ważnym czynnikiem przyciągającym nowe inwestycje.

7.1. Uwarunkowania zewnętrzne

- Przez teren gminny przebiegają linie energetyczne wysokich napięć:
  - 220 kV GPZ Pątnów - GPZ Podolszyce (we wschodu przez środek gminy na południe),
  - 110 kV GPZ Włocławek Wschód - GPZ Lubień (w kierunku północnym),
  - 110 kV GPZ Babiak - GPZ Lubień (w kierunku zachodnim).
- Przez teren gminny przebiega Rurociąg ropy naftowej „Przyjaźń” wraz ze strefą ograniczonego użytkowania.

7.2. Uwarunkowania wewnętrzne

1) Stopień uporządkowania gospodarki wodnej

Główne trasy sieci wodociągowej przebiegają wzdłuż dróg komunikacyjnych. Ogólnie stan sieci wodociągowej jest w różnym stanie technicznym w zależności od okresu realizacji. W gminie funkcjonują publiczne urządzenia zaopatrzenia w wodę.

Główne ujęcia wody dla mieszkańców Lubienia Kujawskiego to:

- **Ujęcie „Narty”** ze stacją uzdatniania wody. Ujęcie składa się z czterech studni głębinowych o wydajności:

Studnia Nr 1 – brak danych,

Studnia Nr 2 – 52,0m³/h

Studnia Nr 3 – 32,5m³/h

Studnia Nr 4 – 28,0m³/h

- **Ujęcie w Kłóbce** . Ujęcie składa się z czterech studni głębinowych (jedna nieczynna) o wydajności 310 m³/h:

- **Ujęcie w Gliznowie**. Ujęcie składa się z jednej studni głębinowej o wydajności 60 m³/h:

Gmina Lubień Kujawski zwodociągowana jest w ca 64%(stan na 2013r.). Z analiz długości sieci wodociągowej wynika, że od 2006r. długość sieci wodociągowej nie wiele wzrosła i na koniec 2013r. wynosiła 213,4 km.

Tabela 11. Sieć wodociągowa w latach 2006 – 2013

L.p.	Jednostka terytorialna	długość czynnej sieci rozdzielczej			
		2006	2008	2010	2013
		km	km	km	km
1.	Kujawsko-pomorskie	20396,5	21254,1	21782,0	22725,1

2.	Powiat włocławski	1870,5	1925,3	1942,6	1977,8
3.	Kowal	22,0	22,5	22,5	23,0
4.	Baruchowo	80,4	80,4	80,4	80,5
5.	Boniewo	116,0	116,4	116,4	119,3
6.	Brześć Kujawski	161,0	160,9	160,9	162,9
7.	Chocień	194,0	197,0	198,3	211,7
8.	Chodecz	150,0	161,3	161,4	161,4
9.	Fabianki	176,8	183,7	193,7	198,9
10.	Izbica Kujawska	177,8	181,2	181,6	182,2
11.	Kowal	136,7	136,7	136,7	138,9
12.	Lubanie	86,4	104,0	106,0	108,2
13.	Lubień Kujawski	204,5	209,9	210,6	213,4
14.	Lubraniec	234,2	237,7	239,6	239,6
15.	Włocławek	130,7	133,6	134,5	138,0
16.	Powiat m. Włocławek	188,1	188,3	190,1	200,7

Źródło: Bank danych lokalnych

W celu zapewnienia odpowiedniej jakości wody ujmowanej do zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia oraz zaopatrzenia zakładów wymagających jakości a także ze względu na ochronę zasobów wodnych dla eksploatowanych na terenie gminy ujęć wody mogą być ustanowione strefy ochronne ujęć wody. Istniejące ujęcia wody mają wyznaczone strefy ochrony bezpośredniej 8-9 m od studni Strefy ochrony pośredniej, dzielą się na wewnętrzną (tzw. ścisłej ochrony), którą wyznacza izochora 30-dniowego dopływu wody do ujęcia oraz zewnętrzna, którą wyznacza izochora 25-letniego dopływu wody do ujęcia. Gmina posiada wystarczające zasoby wodne dla zaopatrzenia w wodę odbiorców w ich granicach administracyjnych.

Z analizy zasięgu sieci systemu gminnych wodociągów wynika, że na terenie gminy istnieją pojedyncze tereny poza zasięgiem obsługi sieci wodociągowej, wymagające rozbudowy sieci. Dotyczy to rejonów, gdzie zabudowa mieszkaniowa znajduje się w stanie rozproszonym.

Niezbędna jest również rozbudowa systemu wodociągowego celem dostarczenia odbiorcom wody odpowiedniej jakości zgodnej z przepisami krajowymi i UE a także zapewnienie ciągłości i dostępności usług zaopatrzenia w wodę.

Problemem pozostaje istnienie starych sieci wodociągowych, które wymagają remontów, renowacji i wymiany

Tabela 12. Stopień zwodociągowania miast i gmin województwa kujawsko – pomorskiego w 2009, 2010 i 2013

L.p.	Jednostka terytorialna	stopień zwodociągowania		
		2009	2010	2013
		%	%	%
1.	Kujawsko-pomorskie	91	91	91,2
2.	Powiat włocławski	85	85	85,9
3.	Kowal - miasto	94	94	94,5
4.	Baruchowo	87	87	89,3
5.	Boniewo	84	84	83,7
6.	Brześć Kujawski	95	95	94,8
7.	Chocień	86	86	86,7
8.	Chodecz	70	70	70,5
9.	Fabianki	93	93	93,5
10.	Izbica Kujawska	79	79	80,4
11.	Kowal	89	89	89,0
12.	Lubanie	85	87	86,2
13.	Lubień Kujawski	62	62	64
14.	Lubraniec	89	89	89,6

15.	Włocławek	90	91	91,0
16.	Powiat m. Włocławek	97	97	96,9

Źródło: Bank danych lokalnych

2) Stopień uporządkowania gospodarki ściekowej

Gmina Lubień posiada częściowo uporządkowaną gospodarkę ściekową. Ścieki odprowadzane są siecią kanalizacyjną o długości 33,9 km (2013 r) do miejsko-gminnej mechaniczno-biologicznej oczyszczalni ścieków. Przepustowość oczyszczalni wynosi 185 m³/D i istnieje możliwość jej rozbudowy. Przepustowość wykorzystana jest w około 75%. Poprzez istniejący punkt zlewny istnieje możliwość przyjmowania ścieków z szamb i zbiorników bezodpływowych. Obecny stopień skanalizowania gminy wynosi 26,1%.

W gminie jest wiele wsi o rozproszonej zabudowie, w których wykonanie sieci kanalizacyjnej nie ma ekonomicznego uzasadnienia. Posesje rozwiązują problem odprowadzania ścieków wpuszczając je do gruntu lub gromadząc w zbiornikach bezodpływowych.

Pozytywnym elementem zmian w tym zakresie jest funkcjonowanie 20 oczyszczalni przydomowych.

Szacuje się, że w skali całej gminy około 70% zanieczyszczeń doptywających do wód stanowią źródła obszarowe, powstające głównie w wyniku rolniczego użytkowania gruntów, spływów z ciągów komunikacyjnych i terenów zainwestowanych.

Jednym ze sposobów rozwiązania tego problemu jest wyznaczenie tzw aglomeracji, obejmujących obszary kwalifikujące się do budowy systemu kanalizacji.

Proces wyposażenia aglomeracji w Polsce w systemy kanalizacyjne i oczyszczalnie ścieków powinien zostać zakończony do końca 2015 roku. Wymagać to będzie budowy, rozbudowy i modernizacji oczyszczalni ścieków komunalnych i systemów kanalizacji zbiorczej.

Obszar i granice aglomeracji kanalizacyjnej do uwzględnienia w KPOŚK wyznaczono uwzględniając zasięg sieci kanalizacyjnych dla ścieków komunalnych zakończonych oczyszczalniami ścieków komunalnych, zwanych dalej „systemem kanalizacji zbiorczej”, przy czym do tej samej aglomeracji należą tereny obsługiwane przez sieć kanalizacyjną oraz tereny, na których planuje się budowę takiej sieci, wyznaczone w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy, miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, decyzjach o lokalizacji inwestycji celu publicznego lub wieloletnich planach rozwoju i modernizacji urządzeń kanalizacyjnych.

Przy wyznaczaniu obszaru aglomeracji zwracano uwagę na to aby realizacja sieci kanalizacyjnej na obszarze aglomeracji z doprowadzeniem do oczyszczalni ścieków była uzasadniona finansowo i technicznie, przy czym wskaźnik długości sieci obliczany jako stosunek przewidywanej do obsługi przez system kanalizacji zbiorczej liczby mieszkańców aglomeracji i niezbędnej do realizacji długości sieci kanalizacyjnej (łącznie z kolektorami i przewodami tłocznymi doprowadzającymi ścieki do oczyszczalni) nie był mniejszy od 120 mieszkańców na 1 km sieci.

Dla gminy Lubień Kujawski wyznaczony został w 2010 r obszar aglomeracji kanalizacyjnej o RLM poniżej 2000 RLM, tj.: (RLM 1160),

Tabela 13 Sieć kanalizacyjna w latach 2006 – 2013

L.p.	Jednostka terytorialna	długość czynnej sieci kanalizacyjnej				
		2006	2008	2009	2010	2013
		km	km	km	km	km
1.	Kujawsko-pomorskie	5995,0	5666,8	6044,5	6385,4	7384,2
2.	Powiat włocławski	177,5	202,6	204,9	212,1	315,2
3.	Kowal	16,5	17,0	17,0	17,0	18,7
4.	Baruchowo	8,1	8,1	8,1	8,1	8,1
5.	Boniewo	7,8	7,8	7,8	7,8	7,8
6.	Brześć Kujawski	29,7	30,2	30,2	30,2	31,2
7.	Choceń	6,0	17,0	17,0	17,0	62,2
8.	Chodecz	14,2	14,2	14,2	14,2	14,2

9.	Fabianki	21,1	22,6	23,9	24,4	37,3
10.	Izbica Kujawska	6,4	9,9	10,7	12,6	14,4
11.	Kowal	13,7	13,7	13,7	18,5	24,7
12.	Lubanie	14,8	14,8	15,0	15,0	24,3
13.	Lubień Kujawski	8,5	16,6	16,6	16,6	33,9
14.	Lubraniec	18,9	18,9	18,9	18,9	21,2
15.	Włocławek	11,8	11,8	11,8	11,8	17,2

Źródło: Bank danych lokalnych

Tabela 14 Stopień skanalizowania miast i gmin województwa kujawsko-pomorskiego w latach 2009- 2013

L.p.	Jednostka terytorialna	stopień skanalizowania		
		2009	2010	2013
		%	%	%
1.	Kujawsko-pomorskie	64	64	66,1
2.	Powiat włocławski	29	30	34,3
3.	Kowal - miasto	82	84	87,0
4.	Baruchowo	18	18	22,1
5.	Boniewo	13	13	13,9
6.	Brześć Kujawski	41	41	45,5
7.	Chocień	29	29	34,5
8.	Chodecz	23	23	23,1
9.	Fabianki	32	38	43,1
10.	Izbica Kujawska	19	20	21,5
11.	Kowal	18	22	28,1
12.	Lubanie	24	29	39,1
13.	Lubień Kujawski	17	17	26,1
14.	Lubraniec	34	34	35,2
15.	Włocławek	22	23	25,1
16.	Powiat m. Włocławek	92	92	92,7

Źródło: Bank danych lokalnych

3) Stopień uporządkowania gospodarka odpadami

Podstawowym dokumentem w zakresie gospodarowania odpadami na terenie gminy Lubień Kujawski jest „Program ochrony środowiska z Planem gospodarki odpadami dla gminy Lubień Kujawski.

Gospodarowanie odpadami obejmuje następujące działania: zbieranie, transport, odzysk i unieszkodliwianie odpadów oraz nadzór nad tymi działaniami i miejscem unieszkodliwiania odpadów.

W miejscowości Narty istnieje zamknięte Decyzją Starostwa Powiatowego we Włocławku - Nr OŚB.7647-24-5/03 z dnia 31.12.2003r. - składowisko odpadów komunalnych.

W aktualnym Programie ochrony środowiska z planem gospodarki odpadami województwa kujawsko – pomorskiego na lata 2012-2017 z perspektywą na lata 2018-2023”, UCHWAŁA NR XXVI/434/12 SEJMIKU WOJEWÓDZTWA KUJAWSKO-POMORSKIEGO z dnia 24 września 2012 r. gmina Lubień Kujawski znalazła się w **Regionie 4** gospodarki odpadami komunalnymi w oparciu o Regionalny Zakład Utylizacji Odpadów Komunalnych w Machnacu. Instalacja w Machnacu gm. Brześć Kujawski jest instalacją istniejącą, opartą o sortownię i „pryzmę energetyczną.

4) Stopień uporządkowania gospodarki energetycznej

Energie elektryczna

Podstawowym źródłem zasilania w energię elektryczną obszaru miasta i gminy jest stacja 110/15 kV w Lubieniu Kujawskim. Stacja ta jest również podstawowym źródłem zasilania w

energię elektryczną miasta i gminy Chodecz, gminy Kowal, gminy Chocień, gminy Baruchowo.

- Istnieje możliwość rezerwowego zasilania niektórych linii magistralnych 15 kV gminy Boniewo ze zlokalizowanej stacji w Lubieniu Kujawskim
- Istnieje możliwość rezerwowego zasilania niektórych linii magistralnych 15 kV na terenie zachodniej części gminy Lubień Kujawski ze stacji 110/15 kV w Lubrańcu.
- Przez teren gminny przebiegają linie energetyczne wysokich napięć:
  - 220 kV GPZ Pątnów - GPZ Podolszyce (we wschodu przez środek gminy na południe),
  - 110 kV GPZ Włocławek Wschód - GPZ Lubień (w kierunku północnym),
  - 110 kV GPZ Babiak - GPZ Lubień (w kierunku zachodnim).
- Dla linii energetycznych wynikają konsekwencje przestrzenne w postaci zajęcia terenu:
Dla linii napowietrznych wynikają konsekwencje przestrzenne w postaci zajęcia terenu:
  - 40 m (po 20 m od osi linii w obu kierunkach) dla linii 110 kV
  - 70,0 m (po 35,0 m od osi linii w obu kierunkach) dla linii 220 kV

Obecna sieć zasilająca średniego napięcia pracuje na napięciu 15 kV i nie przewiduje się zmiany napięcia. Pod względem konfiguracji ma układ linii magistralnych z możliwością drugostronnego zasilania.

Wszystkie linie terenowe mają możliwość dwustronnego zasilania. Sieć zasilająca magistralna i terenowa 15 kV jest wystarczająca i nie przewiduje się jej rozbudowy. Stacje transformatorowe 15/0,4 kV na terenie miasta i gminy są wykonane jako napowietrzne.

W centrum miasta Lubień Kujawski część sieci rozdzielczej jest wykonana jako kablowa, a stacje transformatorowe 15/0,4 kV jako parterowo-murowane.

Możliwa jest rozbudowa i modernizacja sieci rozdzielczej 15 kV związana z rozwojem gminy, w tym odpowiedniej ilości stacji transformatorowych 15/0,4 kV głównie napowietrznych.

Jednym z niekonwencjonalnych (odnawialnych) źródeł energii jest energia wiatrowa. Na terenie gminy zlokalizowanych jest 21 elektrowni wiatrowych.

Zaopatrzenie w ciepło

Zaopatrzenie mieszkańców gminy w ciepło oparte jest na indywidualnych źródłach ciepła i kotłowniach zakładowych. Urządzenia te opalane głównie węglem emitują do atmosfery SO₂, NO₂ i CO₂ w ilościach, które dla pojedynczego źródła ciepła wydają się małe, ale są bardzo uciążliwe ze względu na bezpośrednią oddziaływanie.

Zaopatrzenie w gaz

Gazyfikacja gminy Lubień Kujawski uzależniona jest od warunków ekonomicznych i technicznych uzasadniających rozbudowę systemu, a wynikających z tempa wielofunkcyjnego rozwoju gminy. Występujący na rynku brak stabilności cen gazu skutkuje spadkiem zainteresowania wykorzystaniem go jako ekologicznego źródła energii.

W gminie rozwinięta jest gospodarka gazem bezprzewodowym, który używany jest w gospodarstwach domowych.

Zaopatrzenie w paliwo gazowe może zostać zrealizowane po spełnieniu technicznych i ekonomicznych warunków dostawy określonych przez przedsiębiorstwo energetyczne Zakład Gazowniczy zgodnie z ustawą Prawo Energetyczne.

5) Telekomunikacja

Gmina posiada rozbudowaną sieć infrastruktury telekomunikacyjnej telefonii stacjonarnej należącej do Telekomunikacji Polskiej S.A. oraz system telefonii komórkowej GSM, oparty na stacjach bazowych. Na terenie gminy znajduje się 1 stacja bazowa operatorów telefonii komórkowej działających w Polsce.

W ostatnich latach nastąpił szybki rozwój sieci telefonicznej, zarówno telefonii stacjonarnej jak i telefonii komórkowej.

7.3. Progi, ograniczenia, preferencje rozwoju

Preferencje rozwoju

- istniejąca mechaniczno-biologiczna oczyszczalnia ścieków
- rozpoczęty proces kanalizowania gminy

Progi i ograniczenia rozwoju

- zbyt mały procent skanalizowania terenów wiejskich,
- mała ilość oczyszczalni przydomowych,
- zaledwie 62% zwodociągowania terenów wiejskich,

8. UWARUNKOWANIA WYNIKAJACE ZE STANU BEZPIECZEŃSTWA LUDNOŚCI I JEJ MIENIA

8.1. Instytucje jednostki ratownictwa i szybkiego reagowania

Zapewnieniem bezpieczeństwa publicznego oraz przeciwdziałaniem zagrożeniom zajmują się Powiatowe służby, których siedziby znajdują się na terenie miasta Włocławek.

Jednostkami tymi są: Straż Pożarna, Policja, Sąd i Prokuratura.

Teren gminy w zakresie ochrony przeciwpożarowej obsługuje Ochotnicza Straż Pożarna w Lubieniu Kujawskim z jednostkami Ochotniczej Straży Pożarnej.

Obszar miasta i gminy w wodę do celów gaśniczych zabezpieczony jest z gminnej sieci wodociągowej, poprzez sieć hydrantów, które zainstalowane są na przyłączach wodociągowych oraz końcówkach sieci rozdzielczej.

8.2. Wymagania dotyczące ochrony przeciwpowodziowej

Na terenie gminy Lubień Kujawski występują obszary szczególnego zagrożenia powodzią ze strony rzeki Lubieńka i rzeki Ochnia. Zasięg ww. obszarów przedstawiono na załączniku graficznym uwarunkowań oraz kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Lubień Kujawski.

Granice zasięgów obszarów szczególnego zagrożenia powodzią zostały zaczerpnięte ze „Studium dla potrzeb planów ochrony przeciwpowodziowej – Etap II - rz. Lubieńka” oraz „Studium dla potrzeb planów ochrony przeciwpowodziowej – Etap I- rz. Ochnia”, sporządzonych przez Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Warszawie. Opracowania te zachowują ważność do dnia sporządzenia mapy zagrożenia powodziowego. Na mapie uwarunkowań oraz kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Lubień Kujawski. naniesiono zasięg obszaru szczególnego zagrożenia powodzią, o prawdopodobieństwie występowania raz na 100 lat ($p=1\%$).

Na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią obowiązują przepisy ustawy z dnia 18 lipca 2001r. Prawo wodne, które określają zakazy i zasadnicze ograniczenia w zagospodarowywaniu tych terenów.

9. Potrzeby i możliwości rozwoju gminy

Z sporządzonego opracowania „ Analiza potrzeb i możliwości rozwoju gminy Lubień Kujawski „ autor opracowania stwierdził iż:

„biorąc pod uwagę powyższe analizy społeczne, gospodarcze, ekonomiczne, potrzeby mieszkańców zawarte we wnioskach skierowanych do suikzp, a także istniejący sposób zagospodarowania przestrzeni oraz trendy społeczno-gospodarczo-polityczne wnioskuje się, iż struktura funkcjonalno-przestrzenna gminy przejawia następujące predyspozycje:

Główna funkcja miasta Lubień Kujawski to mieszkaniowo-usługowa z w niewielkim stopniu produkcyjną. Należy dążyć do rozwoju zabudowy w mieście i wymiany zabudowy zniszczonej, nie spełniającej podstawowych standardów na zabudowę nową wyposażoną w infrastrukturę techniczną. Należy również dążyć do realizacji nowych i modernizacji istniejących przestrzeni publicznych.

Główna funkcja wiejskiej części gminy to rolnicza, produkująca m.in. na potrzeby dużego miasta Włocławka (warzywnictwo, sadownictwo). Należy dążyć do zachowania walorów rolniczych i przyrodniczo-krajobrazowych gminy, ze szczególnym uwzględnieniem ochrony lokalnego korytarza ekologicznego rzeki Lubieńki.

Na tle ww. funkcji wyróżnia się ponadto trzy inne:

Mieszkaniową – występującą właściwie na całej przestrzeni gminy, jednak wyraźnie daje się zaobserwować skupienie tej funkcji w sołectwach: Bagno, Kaliska, Kłóbka, Bilno, Gagowy, Narty, Kanibród. Należy dążyć do skupiania zabudowy mieszkaniowo-usługowej w tej części gminy, w tych miejscowościach, co sprzyjać będzie koncentracji zabudowy i rozwiązywaniu problemu z rozpraszaniem zabudowy na terenach wiejskich. Przy czym rozwojowi zabudowy winien towarzyszyć jednoczesny rozwój infrastruktury społecznej i technicznej.

Produkcyjną – występującą nielicznie na terenie gminy, wyraźnie wyróżnia się tutaj sołectwo Kaliska, gdzie zlokalizowane są tereny inwestycyjne o pow. 90 ha, w znacznym stopniu wykorzystane. Inne sołectwa o nieznacznym skupieniu tejże funkcji to: Narty, Gagowy. Należy dążyć do rozwoju funkcji produkcyjnej w sołectwie Kaliska co sprzyja koncentracji tego typu zabudowy, a w efekcie umożliwi stworzenie bezpiecznych warunków prowadzenia działalności gospodarczej i zamieszkania w gminie. Należy dążyć do wprowadzenia funkcji zieleni ochronnej pomiędzy terenami produkcyjnymi a mieszkaniowymi.

Turystyczną – koncentrującą się wokół jeziora Lubieńskiego (Narty, Czaple), jeziora Szczutkowskiego zlokalizowanego w gminie Chocień (Wiktorowo, Chojny) oraz w sołectwach o znaczącym udziale lasów (Błędowo, Kłóbka). Należy dążyć do wykorzystania już istniejącego zasobu terenów turystycznych w gminie w sołectwach Narty, Czaple przy jednoczesnym racjonalnym korzystaniu z terenów wokół jezior.

Postuluje się również o wprowadzenie nowych funkcji:

Składowo-magazynowej – wzdłuż pasa autostrady A1. Tereny te narażone na silne oddziaływanie autostrady (m.in. hałas, zanieczyszczenia spalinami) oraz bliskość i łatwość połączenia komunikacyjnego z węzłem autostradowym Kowal (ok. 10 km.) posiadają predyspozycję do zmiany funkcji na składowo-magazynową. Jedną z głównych potrzeb gminy zidentyfikowano zapewnienie miejsc pracy, a rozwój terenów pod działalność gospodarczą jest jednym z działań ułatwiających realizację ww. zapotrzebowania. W pierwszej kolejności wykorzystać jednak tereny już przeznaczone w obowiązującym suikzp pod tą funkcję (sołectwo: Działkowo, Kanibród, Wola Działkowska, Beszyn).

Przemysłowej – związana z planowaną lokalizacją kopalni soli kamiennej i zakładu ługowniczego. Planowana kopalnia zlokalizowana będzie na terenie złoża soli Lubień o zasobach udokumentowanych w 1978 r. Kopalnia spowoduje zajęcie ok. 48 ha, z czego ok. 38 ha przeznaczonych zostanie na pod pole górnicze, ok. 10 ha – pod zakład ługowniczy. Oba obszary zostaną połączone pasem sieci infrastruktury technicznej i technologicznej oraz nową drogą. Cały teren zostanie ogrodzony. Inwestycja ta może doprowadzić do całkowitej zmiany rozwoju gospodarczego w gminie. Korzyści płynące z inwestycji będą tak wysokie (podatki, opłaty, miejsca pracy), iż w znaczny stopniu zrekompensują ewentualne mniej korzystne zmiany w użytkowaniu przestrzeni w gminie.

Rekreacyjnej - w sołectwach Kanibród i Bilno na wniosek mieszkańców. Obszary te obejmują tereny poeksploatacyjne i w chwili obecnej oczekują na rekultywację. Inwestycje w infrastrukturę rekreacyjno-turystyczną dają możliwości pozyskania miejsc pracy innych niż w rolnictwie, co sprzyjać będzie dywersyfikacji miejsc pracy na terenach wiejskich gminy.

Oszacowany bilans terenów przeznaczonych pod zabudowę wskazuje, iż w gminie Lubień Kujawski występuje obecnie możliwość zagospodarowania 69,86 ha pod zabudowę mieszkaniową, 169, 54 ha pod zabudowę składowo-magazynową oraz 111,56 ha pod zabudowę turystyczną, rekreacyjną. Uwzględniając korektę polegającą na przyjęciu założenia, iż ok. 30 % terenów wolnych nie zostanie nigdy zagospodarowana ze względu na atrakcyjność inwestycyjną i jej zmiany w czasie, w gminie Lubień Kujawski tereny wolne możliwe do zagospodarowania to:

- 48,9 ha pod zabudowę mieszkaniową,
- 118,7 ha pod zabudowę produkcyjno-magazynową,

- 78,1 ha pod zabudowę turystyczną, rekreacyjną.

Relacja wielkości terenów wynikających z zapotrzebowania do wielkości terenów wolnych, możliwych do zagospodarowania wskazuje, iż w gminie Lubień Kujawski istnieje nadwyżka terenów wolnych w każdej z rozważanych funkcji (MN, UP, UT). Niemniej nadwyżki te są największe w zakresie terenów UT i wynoszą ponad 65 ha oraz PU i wynoszą blisko 66 ha.

Jednak biorąc pod uwagę tendencje demograficzne gminy (wzrost liczby ludności w wybranych sołectwach) oraz możliwości jej rozwoju gospodarczego (eksploatacja soli kamiennej, rozwój strefy inwestycyjnej) należy przypuszczać, iż zaistnieje w krótkim czasie zapotrzebowanie na nowe tereny zabudowy.

Analizy demograficzne wskazują wzrost liczby ludności w mieście Lubień Kujawski i głównie w sołectwach sąsiednich, a także w sołectwie Bilno. Duże zainteresowanie (poparte działalnością inwestycyjną), a co za tym idzie możliwy wzrost liczby ludności zaobserwowano również w sołectwie Kłóbka i Wiktorowo.

Analizy społeczne wskazują na potrzebę poprawy warunków mieszkaniowych właściwie w całej gminie, co wiąże się z wymianą istniejącej zabudowy na nową, czemu może towarzyszyć wzrost wielkości pojedynczych działek budowlanych.

Analizy ekonomiczne wskazują na możliwości finansowe gminy zapewnienia rozwoju infrastruktury społecznej, technicznej, niezbędnej do racjonalnego zagospodarowania przestrzeni gminy. Wynika to z istniejącego stanu finansów i zamierzeń inwestycyjnych gminy oraz z prawdopodobnej poprawy warunków ekonomicznych spowodowanej realizacją inwestycji grupy Orlen S.A. (kopalnia soli, zakład ługowniczy, magazyn gazu).

Biorąc powyższe pod uwagę:

postuluje się objąć w suikzpp funkcją zabudowy mieszkaniowej tylko te tereny, które:

- zostały wyznaczone w mpzp pod funkcję terenów zabudowy mieszkaniowej;
- rzeczywiście funkcjonują jako tereny zabudowy mieszkaniowej ale nie są objęte mpzp;
- stanowią uzupełnienie istniejącej zabudowy mieszkaniowej.

postuluje się objąć w suikzpp funkcją zabudowy produkcyjnej, składowo-magazynowej tylko te tereny, które:

- zostały wyznaczone w mpzp pod funkcję terenów zabudowy produkcyjnej, składowo-magazynowej;
- rzeczywiście funkcjonują jako tereny zabudowy produkcyjnej, składowo-magazynowej ale nie są objęte mpzp (w tym objęte tą funkcją w obowiązującym suikzpp w sąsiedztwie autostrady A1);
- stanowią uzupełnienie istniejącej zabudowy produkcyjnej, składowo-magazynowej;
- związane są z realizacją inwestycji polegającej na eksploatacji soli kamiennej.

postuluje się objąć w suikzpp funkcją zabudowy turystycznej tylko te tereny, które:

- zostały wyznaczone w mpzp pod funkcję terenów zabudowy turystycznej;
- związane są z rekultywacją obszarów zdegradowanych, np. po wydobyciu surowców.

III. KIERUNKI I ROZWOJU PRZESTRZENNEGO GMINY

1. CELE ROZWOJU GMINY, MOŻLIWOŚCI I POTRZEBY

1.1. Cele wynikające z uchwalonej „Strategii rozwoju gminy Lubień Kujawski”

Strategia rozwoju gminy Lubień Kujawski ustala konkretne kierunki działań, dzięki którym władza lokalna może racjonalnie zarządzać gminą. Dokument ten jest podstawą prowadzenia właściwej polityki dlatego dominujące miejsce zajmują w nim przedsięwzięcia i zadania, które gmina może podjąć sama lub we współdziałaniu z innymi podmiotami działającymi na jej terenie. Podstawą Strategii rozwoju jest maksymalne wykorzystanie własnych zasobów materialnych oraz potencjału mieszkańców i lokalnych podmiotów gospodarczych.

W „Strategii...” cele rozwoju gminy zostały podzielone na cele strategiczne oraz wyodrębnione w ramach celów strategicznych cele operacyjne. Sformułowane cele rozwoju stanowią podstawą do określenia ogólnej wizji rozwoju do 2015r.

Celami strategicznymi wyznaczonymi w Strategii są:

Celami strategicznymi Miasta i Gminy Lubień Kujawski są:

1. Podniesienie efektywności i specjalizacja produkcji rolnej – rentowne gospodarstwa rolne.
2. Dobrze wykorzystane walory przyrodnicze, kulturowe i turystyczne miasta i gminy.
3. Poprawa warunków "życia mieszkańców.
4. Dobrze rozwinięta sieć infrastruktury technicznej.

9.2. Cele operacyjne

Cele operacyjne, są to cele, które przyczyniają się do realizacji celów strategicznych.

1) dla celu nr 1:

- restrukturyzacja i modernizacja gospodarstw rolnych o profilu produkcji towarowej i specjalistycznej;
- podniesienie konkurencyjności produkcji rolnej;
- rozwój i unowocześnienie produkcji zdrowej żywności;
- wspieranie działań na rzecz rozwoju lokalnego przetwórstwa rolno- spożywczego i rynku hurtowego;
- uregulowanie stosunków wodnych w celu podniesienia jakości pierwotnej produkcji roślinnej;
- pomoc i wspieranie działań inwestycyjnych na rzecz uporządkowania gospodarki ściekowej obszarów wiejskich;

2) dla celu nr 2:

- wspieranie tworzenia gospodarstw agroturystycznych;
- rozwój bazy i zagospodarowanie w infrastrukturę turystyczną terenów rekreacyjnych;
- poprawa stanu czystości Jeziora Lubieńskiego;
- uporządkowanie gospodarki ściekowej na terenach zagospodarowanych turystycznie i wykorzystywanych dla celów rekreacji i wypoczynku;
- promocja walorów przyrodniczych i kulturowych miasta i gminy;
- uzbrojenie terenów rekreacyjnych pod rozwój budownictwa letniskowego;

3) dla celu nr 3:

- podniesienie poziomu wykształcenia mieszkańców;
- zmniejszenie stopy bezrobocia;
- poprawa funkcjonowania usług w zakresie infrastruktury społecznej;
- podniesienie poziomu bezpieczeństwa publicznego i zapobieganie powstawaniu
- zjawisk patologii społecznych;
- podniesienie aktywności społecznej i gospodarczej mieszkańców;

4) Dla celu nr 4:

- podjęcie działań na rzecz budowy obwodnicy miasta Lubień Kuj;
- modernizacja sieci dróg gminnych;
- rozwój sieci kanalizacyjnej w miejscowościach o zwartej zabudowie;
- gazyfikacja i telefonizacja terenów wiejskich oraz miasta Lubień Kuj.;

- stworzenie lokalnego systemu gromadzenia i segregacji odpadów stałych.
- dokończenie budowy sieci wodociągowej

Tak sformułowane cele rozwoju mają szansę być osiągnięte pod warunkiem konsekwentnego działania władz miasta i gminy Lubień Kuj. na rzecz realizacji zadań nakreślonych jako programy operacyjne dla poszczególnych zespołów przedsięwzięć

2. KIERUNKI ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY LUBIEŃ KUJAWSKI WYNIKAJĄCE Z PLANU ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO WOJEWÓDZTWA KUJAWSKO – POMORSKIEGO

Plan zagospodarowania przestrzennego województwa kujawsko – pomorskiego uchwalony Uchwałą Nr XI/135/03 Sejmiku Województwa Kujawsko-Pomorskiego z dnia 26 czerwca 2003 r. (Dz. Urz. Województwa Kujawsko-Pomorskiego nr 97, poz. 1437), sporządzony został zgodnie z nieobowiązującą już ustawą o zagospodarowaniu przestrzennym.

Współzależność pomiędzy ustaleniami planu województwa a studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy reguluje obowiązująca od 11 lipca 2003 r. ustawa o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym.

Zgodnie z zapisami w/w ustawy Burmistrz sporządza studium zawierające część tekstową i graficzną, uwzględniając zasady określone w koncepcji przestrzennego zagospodarowania kraju oraz ustalenia strategii rozwoju i planu zagospodarowania przestrzennego województwa oraz strategii rozwoju gminy, o ile gmina dysponuje takim opracowaniem. W studium określa się w szczególności obszary na których rozmieszczone będą inwestycje celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym, zgodnie z ustaleniami planu zagospodarowania przestrzennego województwa i ustaleniami programów, o których mowa w art. 48 ust. 1.

Ze względu na stabilność elementów zagospodarowania przestrzennego horyzont czasowy został określony na 2020 r.

Podstawowe kierunki działań związane z rozwojem i kształtowaniem sieci osadniczej w województwie zakładają wzmocnienie jej potencjału, podniesienie jakości życia mieszkańców, wykorzystanie walorów turystycznych oraz ochronę dziedzictwa kulturowego.

Kształtowanie sieci osadniczej w województwie będzie obejmować działania zmierzające do jej rozwoju poprzez wyposażenie miast poszczególnych poziomów hierarchicznych w instytucje obsługi mieszkańców, stosownie do ich pozycji w sieci i zasięgu oddziaływania.

Gospodarcze wykorzystanie walorów turystycznych jednostek osadniczych województwa wymaga wzmocnienia ich funkcji związanych z obsługą ruchu turystycznego oraz poprawy zagospodarowania turystycznego.

Plan zakłada ochronę dziedzictwa kulturowego jednostek osadniczych województwa Głównym kierunkiem działań planistycznych odnoszących się do środowiska przyrodniczego i kulturowego jest ich ochrona i zachowanie w jak najlepszym stanie dla przyszłych pokoleń. Ogół tych działań będzie korzystnie wpływać na poprawę jakości życia mieszkańców a przez zwiększenie ogólnej atrakcyjności turystycznej przyspieszy rozwój aktywności związanej z obsługą ruchu turystycznego.

Dla podniesienia konkurencyjności i atrakcyjności rejonu konieczne jest podjęcie działań prowadzących do zachowania i pełnego wykorzystania turystycznych walorów środowiska przyrodniczego i kulturowego .

Dla podniesienia konkurencyjności i aktywizacji gospodarczej rejonu konieczne jest podjęcie działań prowadzących do ochrony i wykorzystania zasobów przyrodniczych oraz prawidłowego zagospodarowania rolniczej przestrzeni produkcyjnej.

Kierunkiem działań planistycznych w zakresie komunikacji jest poprawa powiązań podnoszących atrakcyjność rejonu. Rozwój systemów gazowniczych i wodno-ściekowych wpłynie na podniesienie jakości życia mieszkańców oraz poprawę czystości powietrza atmosferycznego i wód. Rozbudowa systemów energetycznych zapewni bezpieczeństwo energetyczne województwa jak również zagwarantuje odbiorcom dostawę energii elektrycznej zgodnej z wymogami, standardami i normami ogólnokrajowymi.

W planie zagospodarowania przestrzennego województwa kujawsko-pomorskiego przyjęto funkcjonalny podział układu drogowego na nadrzędny i podstawowy.

Z uwarunkowań rozwoju wynikają następujące kierunki działań w zakresie nadrzędnego priorytetu układu drogowego, czyli zewnętrznych powiązań województwa kujawsko-pomorskiego:

- dokończenie budowy autostrady A 1: Gdańsk-Świecie-Toruń-Łódź-Gorzyczki-granica państwa z węzłami autostradowymi na terenie województwa kujawsko-pomorskiego: Warlubie, Nowe Marzy, Grudziądz, Lisewo, Turzno, Lubicz, Czerniewice, Odolion, Brzezie, Pikutkowo i Kowal oraz innych obiektów inżynierskich występujących na trasie, Przebudowa dróg obliguje do budowy obejść miejscowości i terenów zurbanizowanych wszędzie tam, gdzie nie ma możliwości uzyskania odpowiednich parametrów technicznych. Obecnie autostrada A 1 na terenie gminy Lubień Kujawski jest już zrealizowana.

Najważniejsze kierunki działań w zakresie gospodarki wodno-ściekowej obejmują:

- rozbudowę i modernizację urządzeń gospodarki ściekowej poprzez między innymi
- rozbudowę sieci kanalizacyjnej w Lubieniu kujawskim
- uporządkowanie gospodarki ściekowej w obszarze gmin wiejskich poprzez budowę oczyszczalni i sieci kanalizacyjnych dla miejscowości o zwartej zabudowie,
- realizacja przydomowych oczyszczalni ścieków dla zabudowy rozproszonej

Najważniejsze kierunki działań w zakresie gospodarki odpadami obejmują:

- budowę całościowego systemu gospodarki odpadami, którego podstawą realizacji będzie opracowany zgodnie z ustawą o odpadach „Plan Gospodarki Odpadami dla Województwa Kujawsko-Pomorskiego.

W przypadku znacznego zapotrzebowania na energię elektryczną, który uzależniony jest od tempa rozwoju gospodarczego kraju, zakłada się budowę nowych źródeł energii elektrycznej produkowanej w oparciu o gaz ziemny. Do tych zamierzeń należy budowa elektrowni gazowej we Włocławku. Przy realizacji tej inwestycji będzie konieczna rozbudowa systemu o napięciu 400 kV o dwutorową linię 400 kV stanowiącą wprowadzenie istniejącej linii 400 kV Płock-Gdańsk do elektrowni. W dalszej perspektywie zakłada się budowę linii 400 kV na odcinku Włocławek-Mogilno. Realizacja tej linii jest ściśle związana z budową elektrowni gazowej Mogilno, co do której obecnie brak bliższych terminów realizacji (zamierzenie potencjalne).

Gazyfikacja miast i gmin prowadzona jest na podstawie opracowanych „koncepcji” programowych gazyfikacji” byłych województw, które odpowiadają w pełni potrzebom województwa kujawsko-pomorskiego. Założenia rozwojowe określono jako poszczególne etapy bez podania horyzontów czasowych, gdyż realizacja zamierzeń inwestycyjnych uzależniona jest od:

- ekonomicznej efektywności inwestycji gazociagowych,
- pozyskania odbiorców strategicznych o dużym poborze gazu,
- zmiany paliwa grzewczego ze stałego na gazowy w kotłowniach osiedlowych i przemysłowych w ramach ochrony środowiska,
- zainteresowanie gazyfikacją samorządów, mieszkańców miast i gmin oraz ich przygotowanie do odbioru gazu,
- posiadaniem środków finansowych przeznaczonych na realizację gazociągów wysokoprężnych i stacji redukcyjnych wysokiego ciśnienia.

Uszczegółowieniem kierunków zagospodarowania przestrzennego całego województwa, w tym gminy Lubień Kujawski jest spis zadań ponadlokalnych realizujących cele publiczne. Jest to jednocześnie konkretyzacja zamierzeń ogólnie zarysowanych w „Strategii Rozwoju Województwa Kujawsko-Pomorskiego”, a mających swoje odzwierciedlenie w przestrzeni fizycznej województwa. Większość zadań wynika z przyjętych, bądź zaakceptowanych dokumentów źródłowych o charakterze strategicznym i programowym, Kontraktu Wojewódzkiego, Programu Rozwoju Województwa do 2010 r. oraz ustaw szczególnych.

Rozmieszczenie tych zadań w przestrzeni wraz z podziałem na zadania o znaczeniu krajowym, wojewódzkim oraz służące obronności państwa, dotyczące gminy Lubień Kujawski i terenów przyległych, pokazano w tabeli pod tym samym tytułem .

Aktualnie obszar województwa został objęty projektem zmiany planu zagospodarowania przestrzennego województwa kujawsko-pomorskiego, zgodnie z Uchwałą Nr VII/91/07

Sejmiku Województwa Kujawsko-Pomorskiego z dnia 23 kwietnia 2007 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany w/w planu zagospodarowania przestrzennego województwa kujawsko-pomorskiego.

Zadania ponadlokalne realizujące cele publiczne

Źródło: Plan zagospodarowania przestrzennego województwa kujawsko – pomorskiego

- **ZADANIA O ZNACZENIU KRAJOWYM** - rozumiane jako wnioski do koncepcji zagospodarowania przestrzennego kraju

Środowisko przyrodnicze i kulturowe

1. Ochrona gruntów o wysokiej przydatności dla rolnictwa przed zmianą użytkowania na cele nierolnicze
2. Utworzenie sieci rezerwatów i parków kulturowych. Samorzady lokalne we współpracy z Służbami Konserwatorskimi

Komunikacja

Budowa autostrady A-1 - granica województwa –Nowe Marzy – Lubicz – Czerniewice–Kowal – Stryków – **zadanie nr 7** – oddana do użytku.

Modernizacja linii kolejowej nr 18 – **zadanie nr 21**

Przebudowa drogi krajowej nr1 (obecnie nr 91) wraz z budową obwodnicy miasta Lubień Kujawski– **zadanie nr 11**

ZADANIA O ZNACZENIU WOJEWÓDZKIM

Środowisko przyrodnicze i kulturowe

- Opracowanie programu ochrony środowiska wraz z planem gospodarki odpadami dla obszaru województwa kujawsko- pomorskiego - **zadanie nr 39**,
- Realizacja programu zwiększenia lesistości i zadrzewień województwa kujawsko-pomorskiego w latach 2001-2020 - **zadanie nr 40**,
- Rekultywacja zdegradowanych jezior z należyтым rozpoznaniem uwarunkowań i celowości takich zabiegów w tym jeziora Lubieńskiego– **zadanie nr 52**
- Modernizacja wadliwie funkcjonujących systemów melioracyjnych, w szczególności na Pojezierzu Chełmińsko-Dobrzyńskim i Kujawach- **zadanie nr 48**,
- rewolaryzacja historycznych układów urbanistycznych (miasta Lubien Kujawski)

Infrastruktura techniczna:

- **budowa gazociągu wysokiego ciśnienia relacji Kowal – Chodecz Dn 150 mm – zadanie nr 180.**

3. KIERUNKI ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

Ogólne zasady polityki przestrzennej

Rozwój przestrzenny gminy jest zdeterminowany warunkami naturalnymi oraz istniejącym zainwestowaniem. Istotne znaczenie ma również zainwestowanie poza granicami administracyjnymi, na obszarze gmin przyległych.

Rozwój gminy polegać będzie z jednej strony na przekształceniach funkcjonalnych i przestrzennych oraz wypełnieniu istniejących struktur w ramach terenów już zurbanizowanych, z zachowaniem walorów środowiska przyrodniczego i kulturowego, z drugiej strony na przygotowaniu technicznym i planistycznym nowych terenów do inwestowania zarówno przez mieszkańców gminy jak i inwestorów z zewnątrz.

3.1. Strefy przestrzenne

Tabela. 15. Strefy przestrzenne

Strefy polityki przestrzennej (S)		Charakterystyczne tereny polityki przestrzennej w obrębie stref	
nr	oznaczenie	nazwa strefy	przyjęta nazwa i cechy terenu
1.	W	Strefa wielofunkcyjna	Tereny rezerw : zabudowy mieszkaniowej niskiej i średniej intensywności, zabudowy mieszkaniowo-usługowej niskiej i średniej intensywności, działalność produkcyjno – usługowo i składowej oraz innych usług w tym handlu, urządzeń technicznych.
2.	MNU	Strefa zabudowy mieszkaniowo - usługowej	Tereny istniejące oraz rezerw zabudowy mieszkaniowo- usługowej niskiej i średniej intensywności
3.	PU, PG/PU	Strefa techniczna (produkcyjno – usługowa, produkcyjno – usługowa – górnicza)	PU- Tereny istniejące oraz predysponowane pod działalność produkcyjno – usługową i składową oraz innych usług komercyjnych PG/PU- Tereny pod planowaną kopalnię soli wraz z wszelkimi obiektami i infrastrukturą towarzyszącymi - tereny wydobywczo - produkcyjno – magazynowe (pole wydobywcze ,zakład ługowniczy, magazyn)
4.	S	Strefa śródmiejska	Strefa najbardziej zainwestowana. Tereny istniejące i predysponowane pod działalność mieszkaniowo – usługową
5.	R	Rola	Tereny rolniczej przestrzeni produkcyjnej
6.	TMW	Strefa turystyczno – mieszkaniowo - wypoczynkowa	Tereny proponowane pod zabudowę mieszkaniową „willową”, zabudowę rekreacyjną
7.	E	Strefa ekologiczna	Tereny sportu i rekreacji Tereny zalesione Tereny proponowane do zalesień i zadrzewień tereny zalewowe Ciągi ekologiczne

3.2. Kierunki zmian w strukturze przestrzennej gminy oraz w przeznaczeniu terenów w tym wynikające z audytu krajobrazowego.

Strefy funkcjonalne – to dające się wyróżnić w strukturze funkcjonalno-przestrzennej gminy obszary, będące elementami tej struktury, w określeniu do których przyjęta być musi odpowiednia do stanu zagospodarowania i predyspozycji terenów, polityka przestrzenna. W strefach tych mogą być realizowane funkcje podstawowe lub uzupełniające. Mogą też wystąpić wykluczenia określonych funkcji.

Łącznie wyróżniono 7 różnych stref polityki przestrzennej.

Należy podkreślić, że w opracowaniu wskazano jedynie predyspozycje przestrzenne, Strefowe określenie zasad rozwoju przestrzennego gminy jest formułą otwartą, elastyczną i dającą władzy samorządowej szeroki margines swobody w kreowaniu polityki przestrzennej kreowanej w niniejszym „Studium...”.

Gmina nie posiada **audytu krajobrazowego**.

3.2.1.Sposoby oddziaływania na zagospodarowanie

Strefa S – śródmiejska

Strefa obejmuje tereny zainwestowane, przede wszystkim mieszkaniowe jedno i wielorodzinne oraz usługowe. Utrzymuje się istniejące zagospodarowanie strefy

z założeniem podniesienia standardu warunków życia mieszkańców, z uwzględnieniem podwyższenia jakości ładu przestrzennego poprzez wyeksponowanie zachowanych walorów kulturowych śródmieścia.

Należy utrzymać istniejące rozplanowanie z zachowaniem historycznych kwartałów zabudowy, podziałów geodezyjnych, przebiegu i szerokości ulic, placów, linii zabudowy, historycznych podziałów, historycznych dominant przestrzennych.

Należy opracować szczegółowe kryteria wprowadzania nowej zabudowy oraz dopuszczalnej lub wskazanej przebudowy zabudowy istniejącej w zakresie gabarytów, geometrii i pokrycia połaci dachowych, dopuszczalnych do stosowania materiałów budowlanych, kolorystyki, linii zabudowy itp. W opracowaniu niniejszych kryteriów należy dążyć do przywrócenia harmonijnej zabudowy miasta z historycznymi dominantami przestrzennymi, z uwzględnieniem przekształceń w obrębie negatywnie oddziałującej w krajobrazie współczesnej zabudowy mieszkaniowej i gospodarczej, przede wszystkim zlokalizowanej w miejscach szczególnie eksponowanych.

Utrzymuje się dotychczasowe funkcje terenu: mieszkaniowe i usługowe związane z obsługą mieszkańców (administracja, oświata, kultura, zdrowie itp.). Dopuszcza się lokalizację w strefie nowych usług nieuciążliwych dla środowiska oraz możliwość zmiany istniejących funkcji, realizację zabudowy usługowej w ramach zabudowy mieszkaniowej i odwrotnie.

Strefa śródmiejska jest obszarem miasta najbardziej zurbanizowanym, skupiającym najwięcej czynników powodujących zagrożenie dla środowiska jednocześnie o niskim udziale terenów zagospodarowanych zielenią.

Dla poprawy warunków ochrony środowiska przyrodniczego w strefie ustala się: likwidację wszystkich źródeł zanieczyszczeń gleby, wód powierzchniowych i podziemnych; likwidację źródeł emisji zanieczyszczeń pochodzących z palenisk domowych poprzez zmianę czynnika grzewczego z tradycyjnego na paliwa ekologiczne o niskim stopniu emisji zanieczyszczeń; objęcie szczególną ochroną zadrzewień ulicznych oraz zieleni towarzyszącej obiektom usługowym, przemysłowym i innym, z równoczesnymi wskazaniem do wprowadzania nasadzeń nowych i odtwarzania zniszczonych.

Utrzymuje się istniejący układ dróg publicznych zakładając ich przebudowę do właściwych parametrów technicznych i użytkowych przypisanych klasom dróg co nie zawsze jest możliwe z uwagi na barierę spowodowaną przebiegiem dróg przez obszar staromiejski objęty ochroną konserwatorską poprzez wpis do rejestru zabytków.

Wraz ze wzrostem motoryzacji na coraz większego znaczenia nabiera konieczność zapewnienia odpowiedniej ilości miejsc parkingowych, szczególnie w przedmiotowej strefie, na terenie której znajduje się szereg usług związanych z obsługą mieszkańców (administracja, oświata, kultura, zdrowie itp.). Należy rozważyć możliwość budowy nowych parkingów (również podziemnych).

W miarę rozbudowy poszczególnych obiektów oraz budowy nowych – już na etapie sporządzania projektu – należy każdorazowo dokonywać analizy potrzebnej ilości miejsc parkingowych i rezerwować odpowiedniej wielkości tereny.

Wszystkie istniejące w strefie niewielkie obszary użytków rolnych przeznacza się pod zabudowę lub zieleń urządzoną.

Strefa TMW – strefa turystyczno – mieszkaniowo - wypoczynkowa

przezeń o walorach rekreacyjno – mieszkaniowych. W strefie tej zlokalizowane są ośrodki z zabudową letniskową o charakterze pobytowym i weekendowym. Zakłada się rozwój usług o charakterze bazy gastronomicznej, placów zabaw czy terenów sportowych. Pilnym zadaniem jest poprawa stanu czystości wody w jeziorze.

W strefie TMW dopuszcza się zabudowę rekreacyjną, zagospodarowanie terenu o charakterze sportowym, rekreacyjnym, dopuszcza się zabudowę mieszkaniową jednorodziną na działkach o dużych powierzchniach, możliwe maksymalne ograniczenie stosowania nawozów sztucznych i środków ochrony roślin na terenach użytkowanych rolniczo, ochrona gruntów leśnych.

Polityka przestrzenna

Zagospodarowanie terenów o charakterze rekreacyjnym. Co najmniej 60 % powierzchni poszczególnych działek powinna stanowić powierzchnię biologicznie czynną. Zaleca się wprowadzenia obowiązku zagospodarowywania działek ozdobnymi gatunkami o wyszukanej, indywidualnej formie architektonicznej

Mieszkalnictwo jednorodzinne o charakterze willowym i rekreacyjnym z wykluczeniem funkcji uciążliwych Zalecana zabudowa o wysokości do 2 kondygnacji Optymalna wielkość działek 1000 - 1500 m² dla zabudowy rezydencjalnej, od 600 - 1000m² dla zabudowy rekreacyjnej. Dla zabudowy willowej dopuszcza się czasowe rozwiązania indywidualnej gospodarki ściekowej.

Budowa niezbędnej infrastruktury technicznej

Wspieranie inicjatyw zmierzających do rozwoju inwestycyjne z zakresu sportu rekreacji oraz bazy turystycznej.

Strefa W – wielofunkcyjna

Przeznaczenie terenu:

Jest to obszar o potencjalnie najbardziej zróżnicowanej strukturze funkcjonalnej. Przestrzeń zabudowana w różnym stopniu intensywności różnymi formami i funkcjami zabudowy.

W obrębie tej strefy ustala się realizację zabudowy mieszkaniowo – usługowej oraz przemysłowo – produkcyjno – usługowej o uciążliwości nie wykraczającej poza granice własności z preferencją dla usług o charakterze publicznym.

Polityka zagospodarowania

W obrębie tej strefy ustala się realizację zabudowy mieszkaniowo – usługowej oraz przemysłowo – produkcyjno – usługowej :

- tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej średniej i niskiej intensywności oraz tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej niskiej intensywności,
- tereny usług - w przewadze o charakterze publicznym,
- tereny handlu,
- tereny przemysłowo – produkcyjno – usługowe,
- sieci i urządzenia infrastruktury technicznej, komunalnej o znaczeniu lokalnym
- trasy i urządzenia komunikacji lokalnej.

- Strefa MNU – strefa mieszkaniowo-usługowa

Przeznaczenie terenów:

Realizacja głównie zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej średniej i niskiej intensywności, usług – wolnostojących i wbudowanych w budynki mieszkalne,

Realizacja zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej niskiej intensywności, usług – głównie wbudowanych w budynki mieszkalne wielorodzinne

Polityka zagospodarowania

Wszystkie nowo wyznaczone tereny inwestycyjne wymagają rozwiązań projektowych w zakresie podziałów geodezyjnych, wydzielenia ulic dla obsługi komunikacyjnej i uzbrojenia terenu.

W strefie tej dopuszcza się :

- różne formy mieszkalnictwa,
- realizację obiektów w zakresie usług: w tym między innymi handlu, gastronomii, oświaty, kultury, zdrowia,
- inne usługi i produkcja w obiektach wbudowanych i wolnostojących nie powodująca uciążliwości dla środowiska, wykraczających poza granice działki, na której są zlokalizowane,
- usługi sportu, turystyki i rekreacji w obiektach wbudowanych i wolnostojących,
- zieleń parkowa, leśna,
- sieci i urządzenia infrastruktury technicznej, komunalnej o znaczeniu lokalnym
- trasy i urządzenia komunikacji lokalnej.

- Strefa PU, PU/PG- Strefa techniczna (produkcyjno – usługowa, produkcyjno – usługowa –górnicza)

PU Obejmuje tereny proponowane do rozwoju funkcji produkcyjno - składowej i innych usług komercyjnych, np: zakładów produkcyjnych, baz magazynowych, składów, skupu, przetwórstwa, uciążliwego rzemiosła oraz tereny ośrodków produkcyjnych rolnictwa. W obrębie których nastąpi realizacja zabudowy produkcyjnej i usługowej z dopuszczeniem zabudowy, pod warunkiem nie naruszania funkcji stref otaczających.

W strefie PG/PU proponowane do rozwoju funkcji produkcyjno - składowej i innych usług, np: zakładów produkcyjnych, baz magazynowych, składów, planuje się dodatkowo lokalizację kopalni soli.

Przeznaczenie terenów:

- realizacja zakładów (usług) o zwiększonej uciążliwości, w tym przetwórstwa spożywczego,
- realizacja kopalni soli,
- realizacja baz, składów, hurtowni, magazynów,
- realizacja działalności o charakterze rzemieślniczym,
- realizacja urządzeń obsługi rolnictwa i leśnictwa oraz innych,
- realizacja urządzeń komunikacji i infrastruktury technicznej,
- realizacja zieleni izolacyjnej.

Polityka zagospodarowania:

Wszystkie nowo wyznaczone tereny inwestycyjne wymagają rozwiązań projektowych w zakresie podziałów geodezyjnych, wydzielenia ulic dla obsługi komunikacyjnej i uzbrojenia terenu poprzez sukcesywne sporządzanie planów miejscowych w obrębie strefy, wg przyjętego harmonogramu lub występujących potrzeb, które wielobranżowo ustaliłyby zasady:

- obsługi komunikacyjnej obszaru,
- obsługi w zakresie infrastruktury technicznej,
- geodezyjnego podziału terenu dla działalności komercyjnej,
- zabudowy terenów przemysłowo - składowych,
- ochrony środowiska.,
- egzekwowanie estetycznych, nowoczesnych form zabudowy zespołów przemysłowych,
- współdziałanie z inwestorami na rzecz powstania nowych miejsc pracy w sferze produkcyjno-gospodarczych i usługowych,
- pozyskiwanie na rzecz miasta terenów wskazanych do rozwoju w tym szczególnie terenów od drogi i infrastrukturę techniczną,

Uciążliwość obiektów winna mieścić się w granicy własności działki.

Planowana inwestycja zlokalizowana będzie w okolicy wsi Wola Olszowa i Wola Olszowa Parcele.

Planowana Kopalnia soli (pole ługowniczo-magazynowe, zakład ługowniczy, COMG)

Planowana kopalnia zlokalizowana będzie na terenie złoża soli Lubień o zasobach udokumentowanych w 1978 r. Kopalnia spowoduje zajęcie ok. 105,5 ha, z czego ok. 70 ha przeznaczonych zostanie na pod pole ługowniczo - magazynowe, ok. 10 ha – pod zakład ługowniczy, COMG – ok. 25 ha.

Na terenie Centrum Operacyjnym Magazynu Gazu przewiduje się lokalizację: tłoczni gazu oraz pozostałych obiektów technologicznych magazynu (w budynkach i wolnostojących), budynku administracyjno-socjalnego z centralną sterownią, placów, dróg, ogrodzenia i oświetlenia.

Oba obszary zostaną połączone pasem sieci infrastruktury technicznej i technologicznej oraz nową drogą. Cały teren zostanie ogrodzony.

Planowana działalność polegać będzie na eksploatacji naturalnych złóż soli metodą ługowania (rozpuszczania soli z wykorzystaniem wody) prowadzona za pomocą otworów wiertniczych na terenie złoża Lubien.

W ramach przedsięwzięcia planowana jest budowa otworowej kopalni soli, składającej się z: zakładu ługowni czego wraz z infrastrukturą powierzchniową oraz pola górniczego, na którym wywierconych zostanie 20 (maksymalnie 22) otworów eksploatacyjnych. Zakres inwestycji obejmuje także budowę i montaż infrastruktury przesyłowej – systemu wody technologicznej i solanki.

Woda potrzebna do procesu ługowania będzie pobierana z Wisły z istniejącego ujęcia wody w zakładzie ANWIL S.A. we Włocławku. Stamtąd woda będzie transportowana rurociągiem początkowo dwóch, potem trzech otwartych zbiorników naziemnych na terenie kopalni. Z terenu zakładu ługowniczego woda będzie zatłaczana na pole górnicze za pomocą pomp i rurociągów polowych.

Powstającą w procesie technologicznym półsolanka a następnie solanka będzie tłoczona do zbiorników a następnie jako produkt przemysłowy transportowana rurociągiem przesyłowym do zbiorników solanki w kopalni Góra.

Podstawowe funkcje inwestycji:

1. Wydobywczą- związana z polem górniczym
2. Obróbki technologicznej – prowadzona na terenie zakładu ługowni czego,
3. Przesyłowa – obejmująca transport solanki rurociągiem do kopalni Góra, a stamtąd do odbiorców przemysłowych

Zakład ługowniczy

Teren zakładu ługowni czego rozdzielony będzie przez rów melioracyjny na dwie części – magazynową i przesyłową. Część magazynowa na południe od rowu melioracyjnego obejmie park zbiorników oraz pompownie technologiczną wody i półsolanki, część przesyłowa – obejmie obszar punktu połączenia instalacji technologicznej z siecią zewnętrzną.

Na terenie zakładu ługowniczego planuje się wybudowanie następujących obiektów:

- zbiornik solanki,
- zbiornik półsolanki,
- zbiornik wody technologicznej i przeciwpożarowej,
- zbiornik oleju ekranizującego,
- pompownia oleju ekranizującego,
- budynek administracyjny,
- budynek magazynowo – warsztatowy,
- pompownia wycieków,
- pompownia technologiczna wody, solanki, półsolanki,
- stacja elektryczna,
- wiata,
- kontenerowy budynek rdzeniowni.

Pole górnicze

Na polu górniczym planuje się wykonanie około 20 (maksymalnie 22) otworów eksploatacyjnych, w których prowadzony będzie proces ługowania.

Wykonanie otworów eksploatacyjnych będzie zrealizowane w dwóch etapach: w początkowej fazie eksploatacji kopalni (do ok. 5 lat) zostanie uruchomionych 9 – 10 otworów znajdujących się w sąsiedztwie zakładu ługowniczego. W kolejnym etapie eksploatacji (o k. 5 – 50 lat)- zostanie zrealizowanych 10 – 11 kolejnych otworów eksploatacyjnych położonych dalej od zakładu.

Centrum Operacyjnym Magazynu Gazu - Na terenie **COMG** przewiduje się lokalizację: tłoczni gazu oraz pozostałych obiektów technologicznych magazynu (w budynkach i wolnostojących), budynku administracyjno-socjalnego z centralną sterownią, placów, dróg, ogrodzenia i oświetlenia.

Podstawowe zasady polityki przestrzennej dla planowanej kopalni soli:

1. Podejmując roboty ziemne na terenach będących w zasięgu głównych zbiorników wód podziemnych, dokładnie rozpoznać warunki gruntowo – wodne oraz stosować się do wytycznych ochrony udokumentowanych zbiorników
2. Zajęcie terenu oraz wszelkie prace ziemne ograniczyć do niezbędnego minimum. Wycinkę drzew i krzewów przeprowadzić wyłącznie w niezbędnym zakresie, poza okresem lęgowym ptaków, tj. w terminie od 15 sierpnia do 15 marca lub w tym terminie po stwierdzeniu przez specjalistę ornitologa braku aktywnych lęgów ornitofauny w zasięgu oddziaływania inwestycji.
3. W przypadku konieczności usuwania drzew (w szczególności dziuplastych zlokalizowanych w dolinie rzeki Lubieńki i w obrębie zwartych drzewostanów leśnych) oraz wyburzeń istniejącej zabudowy, będących potencjalnym siedliskiem bytowania nietoperzy (zimowania i rozrodu), prace przeprowadzić w okresie migracji chiropterofauny, przypadającym od 16 września do 31 października oraz od 1 kwietnia do 15 maja.
4. W ramach rekompensaty za utracony drzewostan wykonać nasadzenia zastępcze na powierzchni co najmniej odpowiadającej skali przeprowadzonej wycinki, dążąc do odtworzenia zbiorowisk o podobnych walorach i funkcjach.
5. Zaplanować skład gatunkowy wprowadzanego pod działanie rekompensujące drzewostanu, zgodny z siedliskiem wyznaczonych powierzchni.
6. W celu zachowania jak najdogodniejszych warunków drożności migracji zwierząt na terenie kopalni, niezbędne wygradzenia terenu górniczego ograniczyć do wprowadzenia ogrodzeń wokół poszczególnych placów wydobywczych, zachowując wolną od przeszkód przestrzeń wzdłuż koryta rzeki Lubieńki.
7. Na terenie kopalni zapewnić wodę do celów socjalno – bytowych z wodociągu gminnego.
8. Zapewnić właściwe (zgodne z obowiązującymi przepisami szczegółowymi), gospodarowanie odpadami, w tym wydobywczymi i innymi niż niebezpieczne oraz niebezpiecznymi, wytwarzanymi w czasie robót, poprzez minimalizowanie ich ilości, gromadzenie selektywne w wydzielonych i przystosowanych do tego celu miejscach, w warunkach zabezpieczających przed przedostaniem się do środowiska substancji szkodliwych oraz zapewnienie ich regularnego odbioru przez uprawnione podmioty.

- Strefa R - rola

Przeznaczenie terenów

Strefa produkcji rolnej z dopuszczeniem do rozwoju innych działań gospodarczych. W pierwszej kolejności należy zabudować wszystkie niezabudowane jeszcze działki na terenach gleb słabych. W ten sposób pozostałe tereny rolne podlegać będą, jak można najdłużej, ochronie.

Polityka zagospodarowania

Strefa R obejmuje grunty rolne z rozproszoną zabudową zagrodową w sołectwach. W obszarze tym dominuje udział gleb bardzo dobrych i dobrych, a wiodącą funkcją jest rolnictwo. Na terenie strefy znajdują się usługi służące zaspokojeniu potrzeb własnych mieszkańców oraz obsługi rolnictwa.

Utrzymuje się dotychczasową funkcję rolniczo – osadniczą obszaru.

W zakresie gospodarowania rolniczą przestrzenią produkcyjną ustala się ochronę gruntów rolnych o wysokich klasach bonitacyjnych wraz z urządzeniami melioracji podstawowych i szczegółowych przed wyłączeniem z produkcji rolnej.

Utrzymuje się istniejące rozplanowanie w zakresie podziałów geodezyjnych związanych z funkcjami mieszkalnymi, zabudową zagrodową oraz komunikacją.

Dopuszcza się wprowadzanie nowej zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej z obsługą komunikacyjną. Wyznacza się minimalną wielkość nowo wydzielonej działki budowlanej 1500 m² oraz maksymalną wysokość zabudowy – 2 kondygnacje.

Należy opracować szczegółowe kryteria wprowadzania nowej zabudowy w zakresie gabarytów, geometrii i pokrycia połaci dachowych, dopuszczalnych do stosowania materiałów budowlanych, kolorystyki itp.

Dopuszcza się lokalizację usług nieuciążliwych dla środowiska, związanych z istniejącą i planowaną zabudową mieszkaniową jednorodziną i zagrodową.

Zaleca się zalesianie i zadrzewianie gruntów niskich klas bonitacyjnych.

Dopuszcza się lokalizację w obszarze strefy odnawialnych źródeł energii (z wyłączeniem elektrowni wiatrowych) z zaleceniem lokalizacji na gruntach niskich klas bonitacyjnych V-VI.

W obrębie strefy rolnej ustala się następujące rodzaje działalności:

- wysokotowarowe rolnictwo z promocją produkcji rolnej przyjaznej środowisku,
- rolnictwo ekologiczne,
- zabudowa zagrodowa
- zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna na wydzielonych działkach,
- usługi podstawowe – głównie dla obsługi mieszkańców, oraz związane z kompleksową obsługą rolnictwa,
- składy, magazyny i obiekty przechowalnicze,
- rozwój przemysłu rolno – spożywczego,
- prowadzenie działalności gospodarczej w ramach gospodarstw rolnych i zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej,
- dopuszczenie przeznaczenia terenów do produkcji energii elektrycznej z niekonwencjonalnych źródeł energii (z wyłączeniem elektrowni wiatrowych)
- komunikacja i infrastruktura techniczna,
- ochrona środowiska przyrodniczego.

Strefa E - ekologiczna

Strefa o wysokim reżymie ochrony o szczególnych walorach ekologicznych, wielorakich funkcjach w środowisku, korytarz ekologiczny wzdłuż dolin rzek, obejmuje takie zasoby genowe i typy środowisk jak: lasy, torfowiska, oczka wodne, itp.

Przeznaczenie terenu:

Celem ochrony jest zabezpieczenie układów przyrodniczych dla zachowania ciągłości przestrzennej systemu ekologicznego, utrzymania dostatecznych funkcji wentylacyjnych: korytarz ekologiczny wzdłuż doliny Lubieńki i jeziora Lubińskiego zachowanie zasobów genowych i typów środowisk jak: torfowiska, oczka wodne, zespoły leśne itp.

Przestrzeń otwarta o dominujących walorach przyrodniczych, zalesiona. Tereny ostoi zwierząt i ptactwa. Tereny generalnie wole od zabudowy, chronione przed nową zabudową, o ważnym znaczeniu dla zachowania naturalnej równowagi w przyrodzie.

Polityka przestrzenna

- ograniczenie działań inwestycyjnych poza niezbędnymi dla obsługi gospodarki leśnej pozysku grubizny zgodnie z planami urządzeniowymi zarówno w lasach państwowych jak i innych własności,

- przebudowa struktury drzewostanów sosnowych z dostosowaniem do warunków siedliskowych.
- zalecenie realizacji nasadzeń zieleni ozdobnej, alei, realizacja ścieżek spacerowych ścieżek rowerowych i „zdrowia”.
- ograniczenie rozwoju funkcji osadniczych z zasadą adaptacji istniejącej zabudowy oraz z dopuszczeniem plombowych uzupełnień na wyznaczonych obszarach.
- adaptacja istniejących tras i urządzeń komunikacji i infrastruktury technicznej, ich uzupełnianie.
- ograniczenia w wydobywaniu torfów,
- zakaz odprowadzania ścieków zanieczyszczających wody,
- zakaz przegradzania przeszkodami tworzącymi bariery w obrębie dna dolin (zwarta zabudowa kubaturowa, zwarta zieleń wysoka)
- zakaz lokalizacji obiektów degradujących środowisko.
- likwidacja istniejących zagrożeń i uciążliwości dla środowiska

Tabela. 16. Wskaźniki dotyczące zagospodarowania oraz użytkowania terenów

Rodzaj terenu	Wskaźniki zagospodarowania oraz użytkowania terenów	Zasady kształtowania ładu przestrzennego	Zasady kształtowania środowiska przyrodniczego
<p>Tereny zabudowy jednorodzinnej: mieszkaniowej, mieszkaniowo usługowej.</p>	<p>Wskaźniki zagospodarowania terenu</p> <p>Maksymalny wskaźnik intensywności zabudowy : - 0,5 dla zabudowy wielorodzinnej niskiej - 0,4 dla zabudowy jednorodzinnej - 0,3 dla zabudowy rezydencjonalnej - 0,5 dla zabudowy mieszkaniowo - usługowej</p> <p>Minimalna powierzchnia terenów czynnych biologicznie : - 40% terenu działki budowlanej dla zabudowy jednorodzinnej i mieszkaniowo usługowej - 60% terenu działki budowlanej dla zabudowy rezydencjonalnej i rekreacyjnej - 50% dla zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej (niskiej - 4 do 5 kondygnacji)</p>	<p>Maksymalna wysokość zabudowy : Budynki jednorodzinne i zagrodowe 10,5 m Budynki rezydencjalne 12,5 m</p> <p>Powierzchnia całkowita lokalu usługowego wbudowanego w budynek jednorodzinny nie może przekraczać 30% powierzchni całkowitej budynku</p> <p>Maksymalna wysokość zabudowy usługowej 10,0 m</p> <p>Każdy teren przeznaczony do zabudowy musi mieć zapewniony dostęp do drogi publicznej</p> <p>minimalne wymagania (wskaźniki) co do ilości miejsc postojowych (parkingowych) dla samochodów osobowych w przypadku nowej zabudowy:</p> <p>budynki mieszkalne wielorodzinne – 1 miejsce/na każdy lokal mieszkalny, budynki mieszkalne jednorodzinne – 1 miejsce/jedno mieszkanie, budynki usługowe, handel detaliczny – 2-3 stanowiska postojowe na każde 100 m² powierzchnie użytkowej, lecz nie mniej niż 2 stanowiska, szerokości pasów drogowych pod drogi wewnętrzne prowadzące do więcej niż jednej nieruchomości w przypadku nowej zabudowy mieszkaniowej – co najmniej 10,0 m,</p>	<p>Minimalna odległość zabudowy od : 12 m od granic kompleksów leśnych, Konieczność takiego zagospodarowania terenu, która zapewni zgodność z obowiązującymi normami w zakresie dopuszczalnego poziomu hałasu</p> <p>Konieczność dostosowania zagospodarowania terenu do obowiązujących przepisów dotyczących ochrony zespółów i obiektów o wartościach przyrodniczych i kulturowych</p> <p>Zakaz odzysku i unieszkodliwiania odpadów a także zakaz gromadzenia i składowania odpadów toksycznych poza miejscami do tego celu wyznaczonymi</p> <p>Zakaz odprowadzania do gruntu nieoczyszczonych ścieków bytowych i komunalnych</p>
<p>Tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej (niskiej - 4 do 5 kondygnacji).</p>	<p>Minimalna powierzchnia działek budowlanych : - dla zabudowy jednorodzinnej : wolnostojącej 700 m² szeregowej 500 m² bliźniaczej 350 m² - od 1000- 1500 m² dla zabudowy rezydencjonalnej - od 600-1000 dla zabudowy rekreacyjnej - 1500 m² dla zabudowy zagrodowej - 1000 - 1500m² dla zabudowy mieszkaniowo - usługowej</p>	<p>Maksymalna wysokość obiektów 15 m z dopuszczeniem obiektów wyższych jeśli wymaga tego technologia prowadzonej działalności gospodarczej</p> <p>Każdy teren przeznaczony do zabudowy musi mieć zapewniony dostęp do drogi publicznej</p> <p>Minimalne wymagania (wskaźniki) co do ilości miejsc postojowych (parkingowych) dla samochodów osobowych w przypadku nowej zabudowy:</p>	<p>Prowadzona działalność nie może powodować przekroczenia standardów jakości środowiska poza terenem, do którego prowadzący działalność posiada tytuł prawny - emisja substancji, energii i hałasu nie może przekraczać standardów emisyjnych określonych w przepisach odrębnych</p> <p>Zakaz odprowadzania do gruntu nieoczyszczonych ścieków bytowych i komunalnych</p>
<p>Tereny zabudowy produkcyjnej</p>	<p>Maksymalny wskaźnik intensywności zabudowy 1,2</p> <p>Minimalna powierzchnia terenów czynnych biologicznie 20%</p>	<p>Każdy teren przeznaczony do zabudowy musi mieć zapewniony dostęp do drogi publicznej</p>	<p>Prowadzona działalność nie może powodować przekroczenia standardów jakości środowiska poza terenem, do którego prowadzący działalność posiada tytuł prawny - emisja substancji, energii i hałasu nie może przekraczać standardów emisyjnych określonych w przepisach odrębnych</p> <p>Zakaz odprowadzania do gruntu nieoczyszczonych ścieków bytowych i komunalnych</p>

<p>Tereny usługowej zabudowy</p>	<p>Maksymalny wskaźnik intensywności zabudowy : - 0,5 Minimalna powierzchnia terenów czynnych biologicznie : - 20% Minimalna powierzchnia działki - 1500 - m²</p>	<p>- 2-3 stanowiska postojowe na każde 100 m² powierzchni użytkowej, lecz nie mniej niż 2 stanowiska, Maksymalna wysokość zabudowy : 14 m z dopuszczeniem dominant przestrzennych Każdy teren przeznaczony do zabudowy musi mieć zapewniony dostęp do drogi publicznej minimalne wymagania (wskaźniki) co do ilości miejsc postojowych (parkingowych) dla samochodów osobowych w przypadku nowej zabudowy, budynki usługowe, handel detaliczny – 2-3 stanowiska postojowe na każde 100 m² powierzchni użytkowej, lecz nie mniej niż 2 stanowiska,</p>	<p>Prowadzona działalność nie może powodować przekroczenia standardów jakości środowiska poza terenem, do którego prowadzący działalność posiada tytuł prawny - emisja substancji, energii i hałasu nie może przekraczać standardów emisyjnych określonych w przepisach odrębnych Konieczność dostosowania zagospodarowania terenu do obowiązujących przepisów dotyczących ochrony zespołów i obiektów o wartościach przyrodniczych i kulturowych Zakaz odzysku i unieszkodliwiania odpadów a także zakaz gromadzenia i składowania odpadów toksycznych poza miejscami do tego celu wyznaczonymi Zakaz odprowadzania do gruntu nieoczyszczonych ścieków bytowych i komunalnych</p>
---	--	---	--

Źródło : opracowanie własne

Podstawowe zasady kształtowania środowiska przyrodniczego:

Prawidłowa polityka przestrzenna realizowana na obszarze gminy, bazująca na zidentyfikowanych problemach ekologicznych oraz imperatywie rozwoju zrównoważonego musi uwzględniać zasady, które powinny :

- zapewnić możliwości stałego wzbogacania zasobów środowiska biotycznego, w tym zwłaszcza powiększania powierzchni terenów biologicznie czynnych (zalesienia, zadrzewienie itp.),
- kształtować przestrzeń w sposób umożliwiający wzbogacenie walorów przyrodniczych oraz estetyczno krajobrazowych
- wykazywać stałą dbałością o zachowanie jakości i czystości wód podziemnych i powierzchniowych,
- dążyć do stałej poprawy higieny powietrza atmosferycznego oraz klimatu akustycznego,
- uwzględnić potrzebę ochrony gruntów ornych przed erozją wodną i eoliczną, uwzględnić potrzebę ochrony przeciwpowodziowej, w tym zwłaszcza wprowadzić zakazy inwestowania i zagospodarowywania terenów narażonych na wylewy.

Podstawowe zasady polityki przestrzennej w odniesieniu do systemów infrastruktury technicznej:

- stworzenie sprawnego gminnego systemu zaopatrzenia w wodę w oparciu o istniejące ujęcia wody wraz z przebudową i rozbudową miejskich i gminnych sieci wodociągowych, gwarantujących nieprzerwane dostawy wody dobrej jakości, rozwiązanie gospodarki ściekowej w oparciu o istniejące mechaniczno – biologiczne, oczyszczalnie ścieków i rozbudowany rozdzielczy system sieci kanalizacyjnych oraz budowę lokalnych oczyszczalni wraz z siecią kanalizacyjną dla zabudowy zwartej i przydomowych oczyszczalni ścieków dla zabudowy rozproszonej,
- stworzenie możliwości dla realizacji lokalnych i indywidualnych źródeł ogrzewania w oparciu o paliwa ekologiczne o niskim stopniu emisji zanieczyszczeń,
- budowę nowych stacji transformatorowych, rozbudowę i modernizację w zależności od potrzeb linii średniego i niskiego napięcia ze szczególnym uwzględnieniem kierunków rozwoju gminy,
- tworzenie korzystnych warunków dla rozwoju mikroenergetyki

3.3. Kierunki i wskaźniki dotyczące zagospodarowania oraz użytkowania terenów, w tym tereny przeznaczone pod zabudowę oraz tereny wyłączone spod zabudowy.

3.3.1. Tereny inwestycyjne

3.3.1.1. Tereny inwestycyjne rozwoju budownictwa mieszkaniowego jednorodzinnego i wielorodzinnego niskiej intensywności z możliwością realizacji usług nieuciążliwych i wielorodzinnego oraz zabudowy mieszkaniowo – usługowej wyznaczono w miejscowościach lub częściach miejscowości (patrz rysunek Studium...”):

Miasto Lubień Kujawski, Kłóbka , Kaliska, Bilno, Bagno.

Tereny inwestycyjne rozwoju zabudowy rekreacyjnej i rezydencjalnej wyznaczono w miejscowościach lub częściach miejscowości (patrz rysunek Studium...”): Kanibród, Bilno, Wiktorowo, Kłóbka.

3.3.1.2. Tereny inwestycyjne – produkcyjno -usługowo techniczne dla rozwoju działalności przemysłowo -produkcyjno – usługowej oraz wydobywczej (zakłady przemysłowe, produkcyjno – usługowe, magazyny, składy, projektowana kopalnia soli (pole górnicze i zakład ługowniczy, magazyn)

PU wyznaczono w miejscowościach lub częściach miejscowości (patrz rysunek Studium...”):

Miasto Lubień Kujawski, Kaliska, Beszyn, Wola Dziańkowska, Dziańkowo
PG/PU-projektowana kopalnia soli (pole górnicze i zakład ługowniczy, magazyn,
wszelka niezbędna infrastruktura towarzysząca) Planowana inwestycja zlokalizowana
 będzie w okolicy wsi Wola Olszowa i Wola Olszowa Parcele.

3.3.2. Wskaźniki dotyczące zagospodarowania oraz użytkowania terenów

Patrz tab. Nr 16

3.3.3. Tereny wyłączone z zabudowy

W skład terenów wyłączonych z zabudowy wchodzi:

tereny lasów dla których nie dokonano zmiany przeznaczenia na cele inne niż leśne (dopuszcza się odstępstwa na podstawie planów miejscowych); obszary gruntów rolnych o wysokiej klasie bonitacyjnej, zadrzewień, torfowisk, tereny łąkowo - bagienne i pastwiska (dopuszcza się odstępstwa na podstawie planów miejscowych); tereny rolne – pozostające w dotychczasowym użytkowaniu (dopuszcza się odstępstwa na podstawie planów miejscowych); tereny znajdujące się w obszarze szczególnego zagrożenia powodzią, dolin rzek, teren korytarza ekologicznego (dopuszcza się odstępstwa na podstawie przepisów odrębnych), obszary ogrodów działkowych (dopuszcza się odstępstwa na podstawie planów miejscowych); kompleksy zieleni parkowej w terenach zainwestowania miasta (dopuszcza się odstępstwa na podstawie planów miejscowych); wody otwarte, rowy, oczka wodne, pas projektowanej autostrady A-1, pasy wyłączenia spod zabudowy dla przebiegu napowietrznych linii elektroenergetycznych WN i SN, pasy drogowe dróg publicznych i wewnętrznych.

3.4. Obszary wymagające przekształceń, rehabilitacji, rekultywacji lub remediacji.

3.4.1. Tereny wymagające przekształceń

Na terenie gminy nie występują tereny, które należy poddać przekształceniom.

3.4.2. Tereny wymagające rehabilitacji

Na terenie gminy nie występują tereny, które należy poddać rehabilitacji.

3.4.3. Tereny przeznaczone do rekultywacji

- 9) *Na terenie gminy nie wyznacza się terenów, które wymagają przeprowadzenia rekultywacji.*

4.3.4. Tereny przeznaczone do remediacji

- 10) *Na terenie gminy nie wyznacza się terenów, które wymagają przeprowadzenia remediacji.*

3.5. Tereny zamknięte i ich strefy ochronne

Tereny zamknięte wyznaczono w Studium na podstawie ustawy z dnia 17 maja 1989r. Prawo geodezyjne i kartograficzne (decyzja nr 62 Ministra Infrastruktury z dnia 26 września 2005r. w sprawie ustalenia terenów, przez które przebiegają linie kolejowe, jako terenów zamkniętych). W/w akt obejmuje poszczególne działki objęte klauzulą „tereny zamknięte” bez określenia stref ochronnych dla tych terenów.

W Lubieniu Kujawskim teren zamknięty stanowi trasa kolei normalnotorowej, dwutorowej, relacji Kutno –Piła:

Tab.17. Wykaz terenów zamkniętych w Gminie Lubień Kujawski.

Obręb	Nr działki	Pow (ha)
Kaliska	48/14	0,2800
Kaliska Kujawskie	38	18,4300
Kobyła Łąka	1	9,4200
Kobyła Łąka	198	2,2200
Rutkowice	27	17,8300
Rzeżewo Morzyce	139	5,8000
Rzeżewo Morzyce	141/2	17,4427
Wiktorowo	70	13,3500

Tereny podległe Ministrowi Infrastruktury to tereny kolejowe, na których usytuowane są linie kolejowe znaczenia państwowego, ważne ze względu na obronność i bezpieczeństwo państwa.

Na terenach zamkniętych mogą być planowane inwestycje związane z infrastrukturą specyficzną dla terenów kolejowych lub niezwiązane z nimi, np. rozwiązania komunikacyjne. W przypadku realizacji inwestycji należy uwzględnić konieczność prowadzenia postępowania administracyjnego przewidzianego dla terenów zamkniętych.

Na terenie gminy Lubień Kujawski uwzględnia się w/w tereny zamknięte, dla których nie określa się stref ochronnych.

3.6. Obszary szczególnego zagrożenia powodzią oraz osuwania się mas ziemnych

3.6.1. Obszary narażone na niebezpieczeństwo powodzi

W studium wykazano obszary zagrożeń naturalnych, narażone na niebezpieczeństwo powodzi.

Na terenie gminy Lubień Kujawski występują obszary szczególnego zagrożenia powodzią ze strony rzeki Lubieńka i rzeki Ochnia. Zasięg ww. obszarów przedstawiono na załączniku graficznym uwarunkowań oraz kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Lubień Kujawski.

Granice zasięgów obszarów szczególnego zagrożenia powodzią zostały zaczerpnięte ze „Studium dla potrzeb planów ochrony przeciwpowodziowej – Etap II - rz. Lubieńka” oraz Studium dla potrzeb planów ochrony przeciwpowodziowej – Etap I- rz. Ochnia”, sporządzonych przez Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Warszawie. Opracowania te zachowują ważność do dnia sporządzenia mapy zagrożenia powodziowego.

Na mapie uwarunkowań oraz kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Lubień Kujawski. naniesiono zasięg obszaru szczególnego zagrożenia powodzią, o prawdopodobieństwie występowania raz na 100 lat ($p=1\%$).

Na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią obowiązują przepisy ustawy z dnia 18 lipca 2001r. Prawo wodne, które określają zakazy i zasadnicze ograniczenia w zagospodarowywaniu tych terenów.

3.6.2 Obszary osuwania mas ziemnych

Na terenie gminy nie występują obszary erozyjne narażone na osuwanie mas ziemnych z przyczyn geologicznych, związanych z budową geologiczną i rzeźbą terenu (duże spadki i krawędzie) bądź położonych na terenach przybrzeżnych polegające na ograniczeniu zabiegów agrotechnicznych.

3.7. Obiekty lub obszary, dla których wyznacza się w złożu kopaliny filar ochronny

Na obszarze gminy Lubień Kujawski nie wyznacza się obiektów i obszarów, dla których wyznacza się w złożu filar ochronny.

3.8. Obszary, dla których sporządzenie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego jest obowiązkowe na podstawie przepisów odrębnych w tym obszary wymagające przeprowadzenia scaleń i podziału nieruchomości, a także obszary przestrzeni publicznej

W studium nie wyznacza się obszarów, dla których ustala się obowiązek sporządzenia miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego (na podstawie ustawy z dnia 27 marca 2001r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym – Dz. U. z 2016r., poz.778.):

Tereny wymagające przeprowadzenia scaień i podziałów nieruchomości

Nie wyznacza się terenów przewidzianych do scaień i podziałów w rozumieniu art. 102 ust. 1 i 2 ustawy o gospodarce nieruchomościami.

Obszary rozmieszczenia obiektów handlowych o powierzchni sprzedaży powyżej 2000m²

Na terenie gminy Lubien Kujawski nie wyznacza się terenów pod lokalizację obiektów handlowych o powierzchni sprzedaży powyżej 2000 m².

Obszary przestrzeni publicznej

Obszar przestrzeni publicznej to obszar o szczególnym znaczeniu dla zaspokojenia potrzeb mieszkańców, poprawy jakości ich życia i sprzyjający nawiązywaniu kontaktów społecznych ze względu na jego położenie oraz cechy funkcjonalno – przestrzenne, określony w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego – definicja zawarta w Ustawie z dnia 27 marca 2003 roku o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2015r., poz. 199 z póź. zm.).

Do obszarów przestrzeni publicznej należą: lasy komunalne, skwery i tereny zieleni – stanowią urządzone enklawy zieleni towarzyszące istniejącym terenom zurbanizowanym, cmentarze - stanowią duży procent zieleni i są wliczane do terenów zieleni, drzewostan jest w pełni wykształcony i spełnia funkcje ochronne, tereny sportu i rekreacji, drogi publiczne - sieć dróg publicznych na terenie miasta i gminy stanowią drogi krajowe, wojewódzkie, powiatowe oraz gminne, ciągi piesze – zlokalizowane przeważnie razem z drogami dla pojazdów w pasie drogowym oraz ścieżki rowerowe.

Do obszarów przestrzeni publicznych należą również tereny lokalizacji obiektów użyteczności publicznej:

- obiekty zdrowia – przychodnie rejonowe, prywatne gabinety lekarskie,
- obiekty kultu religijnego – kościoły, kaplice, domy parafialne, itp.,
- obiekty sportowe,
- obiekty kultury,
- obiekty administracji lokalnej,
- obiekty przedszkoli, szkół.

Za obszary przestrzeni publicznej uznaje się obszary silnie identyfikowane przez mieszkańców jako miejsca kształtujące tożsamość gminy, sprzyjające nawiązywaniu kontaktów społecznych ze względu na swoje położenie, charakter i świadomość mieszkańców

Przestrzenie publiczne kreują wizerunek gminy, stanowią charakterystyczne i łatwo rozpoznawalne tło dla organizowanych imprez masowych, ich jakość zależy od wyposażenia w elementy zagospodarowania wyróżniające je spośród innych.

Należy dążyć do rehabilitacji zdegradowanej zabudowy towarzyszącej przestrzeniom publicznym, eliminować zagrożenia bezpieczeństwa publicznego i patologie społeczne.

Na terenie gminy nie przewiduje się konieczności sporządzenia miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego dla w/w obszarów.

3.9. Obszary, dla których gmina zamierza sporządzić mpzp, w tym obszary wymagające zmiany przeznaczenia gruntów rolnych i leśnych na cele nierolnicze i nie leśne

Obszary, dla których wskazane jest opracowanie planów miejscowych. Są to obszary dotyczące:

- Obszar projektowanej kopalni soli w miejscowości wsie Wola Olszowa Parcele, Wola Olszowa Parcele , Czaple i Nowa Wieś,
- uporządkowania istniejącego zainwestowania,

- rozwoju zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej i mieszkaniowo - usługowej w obrębie istniejących osiedli,
- realizację nowych zespołów mieszkaniowych, z dopuszczeniem usług lokalnych,
- kształtowania aktywności gospodarczej (zakłady przemysłowe, obiekty produkcyjne, usługowe, magazyny, składy, kopalnia soli),
- kształtowania obszarów aktywności rekreacyjno – sportowej.

3.10. Obszary wymagające zmiany przeznaczenia gruntów rolnych i leśnych na cele nierolnicze i nieleśne

Zmiany przeznaczenia gruntów rolnych i leśnych na cele nierolnicze i nieleśne wymagają wszystkie tereny wyznaczone do zmiany sposobu użytkowania z produkcji rolniczej pod funkcje zabudowy mieszkaniowej jedno i wielorodzinnej, mieszkaniowo –usługowej, usługowej, produkcyjno – usługowej i przemysłowej nie posiadające zgody na wyłączenie gruntów rolnych z produkcji rolniczej. Zmiana przeznaczenia gruntów rolnych i leśnych na cele nierolnicze i nie leśne może nastąpić na etapie sporządzania planu miejscowego.

3.11. Obszary pomników zagłady i ich stref ochronnych oraz obowiązujące na nich ograniczenia

W granicach administracyjnych gminy nie występują pomniki zagłady i ich strefy ochronne, w rozumieniu ustawy z dnia 7 maja 1999r. o ochronie terenów byłych hitlerowskich obozów zagłady (Dz. U. Nr 41, poz. 412 z późn. zm.).

3.12. Obszary zdegradowane

W granicach administracyjnych gminy nie występują obszary zdegradowane

3.13. Obszary funkcjonalne o znaczeniu lokalnym, w zależności od uwarunkowań i potrzeb zagospodarowania występujących w gminie.

W granicach administracyjnych gminy nie wyznacza się

3.14 Obszary, na których rozmieszczone będą inwestycje celu publicznego o znaczeniu lokalnym

Dopuszcza się na całym obszarze gminy realizację inwestycji liniowych z zakresu infrastruktury technicznej. Dopuszcza się na całym obszarze gminy realizację usług publicznych, bez względu na funkcję pełnioną przez ten obszar.

3.15. Obszary inwestycji celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym – zgodnie z ustaleniami planu zagospodarowania przestrzennego województwa

Do obszarów inwestycji celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym wskazanych w planie zagospodarowania przestrzennego województwa kujawsko – pomorskiego w tabeli zadań ponadlokalnych realizujących cele publiczne należą:

- **ZADANIA O ZNACZENIU KRAJOWYM - rozumiane jako wnioski do koncepcji zagospodarowania przestrzennego kraju**

Środowisko przyrodnicze i kulturowe

1. Ochrona gruntów o wysokiej przydatności dla rolnictwa przed zmianą użytkowania na cele nierolnicze

2. Utworzenie sieci rezerwatów i parków kulturowych. Samorządy lokalne we współpracy z Służbami Konserwatorskimi

Komunikacja

Modernizacja linii kolejowej nr 18 – **zadanie nr 21**

Autostrada- zadanie nr 7 - oddana do użytku

Przebudowa drogi krajowej Nr 1 (obecnie Nr 91) wraz z budową obwodnicy miasta Lubień Kujawski– **zadanie nr 11**

ZADANIA O ZNACZENIU WOJEWÓDZKIM

Środowisko przyrodnicze i kulturowe

- Opracowanie programu ochrony środowiska wraz z planem gospodarki odpadami dla obszaru województwa kujawsko- pomorskiego - **zadanie nr 39**,
- Realizacja programu zwiększenia lesistości i zadrzewień województwa kujawsko- pomorskiego w latach 2001-2020 - **zadanie nr 40**,
- Rekultywacja zdegradowanych jezior z należyтым rozpoznaniem uwarunkowań i celowości takich zabiegów w tym jeziora Lubieńskiego– **zadanie nr 52**
- Modernizacja wadliwie funkcjonujących systemów melioracyjnych, w szczególności na Pojezierzu Chełmińsko-Dobrzyńskim i Kujawach- **zadanie nr 48**,
- **rewolaryzacja historycznych układów urbanistycznych (miasta Lubień Kujawski) zadanie nr 53**

Infrastruktura techniczna:

- **budowa gazociągu wysokiego ciśnienia relacji Kowal – Chodecz Dn 150 mm – zadanie nr 180.**

4. OBSZARY I ZASADY OCHRONY ŚRODOWISKA I JEGO ZASOBÓW, OCHRONY PRZYRODY, KRAJOBRAZU W TYM KRAJOBRAZU KULTUROWEGO I UZDROWISK

4.1. Przyrodnicze kierunki rozwoju gminy

Osiągnięcie założonych celów rozwoju gminy oraz ochrony i kształtowania jej zasobów przyrodniczych wiązać się będzie z następującymi działaniami kierunkowymi, które umożliwią:

- łagodzenie bądź eliminację sąsiedztwa funkcji przeciwstawnych
- wydzielenie, w miarę potrzeby terenów stanowiących strefy buforowe, oddzielające funkcje przeciwstawne,
- niedopuszczenie do przeinwestowania terenów ,
- ograniczenie, a w miarę możliwości wyeliminowania> emisji szkodliwych substancji do powietrza atmosferycznego, gleby i wód,
- zachowanie właściwych proporcji pomiędzy terenami zainwestowanymi i biologicznie czynnymi na obszarach zurbanizowanych,
- otoczenie bezwzględną ochroną wszystkich obiektów stanowiących wartość przyrodniczą i kulturową. Dotyczy to parków podworskich, cmentarzy oraz zespołów zielni towarzyszącej,
- rozwiązać problem gospodarowania odpadami komunalnymi, w tym głównie ograniczyć niekontrolowane pozbywanie się wszelkich odpadów,
- zapewnić trwałość funkcjonowania istniejącego systemu ekologicznego gminy opartego o ciągi ekologiczne rzeki Lubieński i jeziora Lubieńskiego,
- zapewnić niezbędną ochronę dla gleb wysokich klas bonitacyjnych oraz gleb pochodzenia organicznego.

4.2. Kierunki rozwoju turystyki, rekreacji i wypoczynku

Środkowa część gminy charakteryzuje się wysokimi walorami przyrodniczo-krajobrazowymi i kulturowymi, tworzącymi warunki do rozwoju różnych form wypoczynku i turystyki. Malowniczy krajobraz tworzy tutaj dolina jeziora Lubieńskiego i rzeki Lubieński. Tereny te stanowią rejon koncentracji zabudowy letniskowej o charakterze pobytowym oraz rekreacyjno-wypoczynkowym typu świąteczno-wekendowego.

Powyższe założenia winny być realizowane poprzez następujące ogólne kierunki rozwoju uwzględniające:

- kształtowanie gminnego systemu przyrodniczego w formach zapewniających ciągłość przestrzenno-funkcjonalną obszarów naturalnych i zieleni tj. m.in. poprzez realizację ciągów zieleni (korytarzy ekologicznych);
- zachowanie i ochronę wartości krajobrazowych terenów otwartych i dolin rzek oraz - utrzymanie istniejących zasobów sportowo-rekreacyjno-wypoczynkowych,

- utrzymanie istniejących i wytyczenie oraz realizacja nowych ścieżek pieszo rowerowych łączących tereny rekreacyjno-wypoczynkowe gminy w jeden system wraz z gminami sąsiednimi,
- rozwój agroturystyki jednej z coraz popularniejszych form turystyki, która zdobywa znaczący rzeszę zwolenników. Jednocześnie jest ona formą przedsiębiorczości mieszkańców wsi prowadzących działalność agroturystyczną,

4.3. Obszary, obiekty i zasady ochrony krajobrazu kulturowego.

W granicach administracyjnych gminy nie występują obszary, obiekty ochrony krajobrazu kulturowego.

4.4. Obszary obiekty i zasady ochrony uzdrowisk.

W granicach administracyjnych gminy nie występują obszary, obiekty ochrony uzdrowisk.

5. OBSZARY I ZASADY OCHRONY DZIEDZICTWA KULTUROWEGO I ZABYTKÓW ORAZ DÓBR KULTURY WSPÓŁCZESNEJ

5.1. Kierunki kształtowania polityki przestrzennej w zakresie dziedzictwa kulturowego

5.1.1. Strefa kulturowa polityki ponadlokalnej

Za główne kierunki kształtowania ponadlokalnej polityki przestrzennej w zakresie dziedzictwa kulturowego przyjęto ścisłą ochronę konserwatorską obiektów wpisanych do rejestru zabytków zamieszczonych w uwarunkowaniach: – Obiekty wpisane do rejestru zabytków na terenie miasta i gminy Lubien Kujawski .

Wobec w/w obiektów i zespołów obiektów należy przestrzegać nadzorów i uzgodnień z Wojewódzkim Urzędem Ochrony Zabytków w Toruniu, delegatura we Włocławku przy realizacji następujących działań:

- prowadzenie prac konserwatorskich, restauratorskich lub robót budowlanych,
- wykonywanie robót budowlanych w otoczeniu zabytku,
- prowadzenie badań konserwatorskich,
- prowadzenie badań architektonicznych,
- dokonywanie podziału zabytku,
- zmiana przeznaczenia lub sposobu korzystania z zabytku,

5.1.2. Strefa kulturowa polityki wewnętrznej

Ogólne kierunki ochrony:

- podjęcie wszelkich możliwych działań dla powstania miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego,
- zachowanie historycznego przebiegu i parametrów ulic i placów,
- zachowanie możliwości pełnej, nie zmienionej ekspozycji miasteczka od strony jeziora,
- wprowadzenie nowej zabudowy głównie jako uzupełnienie zabudowy istniejącej, w gabarytach i formach architektonicznych zharmonizowanych właścicieli obiektów zabytkowych do dbałości o stan posiadanych zabytków,
- objęcie szczególną ochroną obszaru sąsiadującego z zespołem dworsko- parkowym poprzez dołożenie szczególnej dbałości w kształtowaniu lokalizacji i form zagospodarowania terenu,
- nie dopuszczenie do wprowadzania w obszar objęty ochroną obiektów współczesnych zakłócających historyczną strukturę i klimat zabudowy,
- dbałość o walory ekspozycyjne miasta,
- nie dopuszczenie do wprowadzenia obiektów wysokich (maszty telefonii cyfrowej, wiatraki) na teren miasta lub otoczenia jeziora.

Za główne kierunki kształtowania wewnętrznej polityki przestrzennej w zakresie dziedzictwa kulturowego przyjęto:

- Ochronę konserwatorską obiektów, uznanych za dobra kultury, znajdujących się w ewidencji Urzędu.
- Ochronę zabytków wyszczególnionych w uwarunkowaniach

Wobec w/w obiektów wszelkie prace podlegające zgłoszeniu, pozwoleniu na budowę lub rozbiórkę należy uzgodnić z Wojewódzkim Urzędem Ochrony Zabytków w Toruniu, delegatura we Włocławku.

Ponadto przewiduje się ochronę stanowisk archeologicznych wymienionych w uwarunkowaniach.

Wykaz stanowisk archeologicznych na obszarze gminy Lubień Kujawski zlokalizowanych w trakcie badań powierzchniowych w ramach Archeologicznego Zdjęcia Polski (AZP) wraz z poszerzoną strefą „AR” ochrony archeologicznej - przedstawiono na mapie studium. W obrębie tych stanowisk w przypadku działalności inwestycyjnej muszą być ustalone warunki ochrony konserwatorskiej, a wszelkie prace ziemne prowadzone mogą być jedynie po nadzorem archeologicznym. W razie stwierdzenia reliktyw kultury materialnej teren powinien być udostępniony do badań archeologicznych.

5.2. Obszary, obiekty i zasady ochrony dóbr kultury współczesnej.

Kierunki kształtowania polityki przestrzennej w zakresie dziedzictwa kulturowego

Zasady ochrony i utrzymania zewidencjonowanych zabytków architektury i budownictwa o lokalnych walorach zabytkowych oraz obiekty figurujące w gminnej ewidencji zabytków i wojewódzkiej ewidencji zabytków:

- utrzymania historycznej formy architektonicznej obiektu (gabaryty, forma dachu i rodzaj pokrycia, kompozycja i wystrój elewacji, forma stolarki okiennej i drzwiowej),
- zapewnienia zachowania walorów funkcjonalnych i użytkowych obiektu,
- zagospodarowania na nowe funkcje przy utrzymaniu walorów zabytkowych,
- opracowania dokumentacji konserwatorskiej obiektu w przypadku jego rozbiórki,
- współpracy z wojewódzkim konserwatorem zabytków zgodnie z odpowiednimi przepisami szczególnymi dot. ochrony zabytków.

Zasady ochrony stanowisk archeologicznych – strefa ochrony konserwatorskiej zewidencjonowanych stanowisk archeologicznych wymagają:

- w przypadku prowadzenia inwestycji w obrębie stanowisk archeologicznych istnieje konieczność zapewnienia inwestorskiego nadzoru archeologicznego lub wyprzedzających badań wykopaliskowych, zgodnie z odpowiednimi przepisami szczególnymi dot. ochrony zabytków,
- ww. nadzór i badania wymagają uprzedniego uzyskania pozwolenia wojewódzkiego konserwatora zabytków w formie decyzji administracyjnej, zgodnie z odpowiednimi przepisami szczególnymi dot. ochrony zabytków,
- w przypadku odkrycia na terenie objętym sporządzeniem niniejszego planu, w trakcie prac ziemnych nieujawnionych reliktyw kultury materialnej, należy wstrzymać prace, a teren winien być udostępniony do inwestorskich badań archeologicznych, zgodnie z odpowiednimi przepisami szczególnymi dot. ochrony zabytków.

6. ZASADY KSZTAŁTOWANIA ROLNICZEJ I LEŚNEJ PRZESTRZENI PRODUKCYJNEJ

6.1. Kierunki rozwoju i zasady kształtowania leśnej przestrzeni produkcyjnej

Uwzględniając aspekty ekologiczne i ekonomiczne grunty rolne słabych klas bonitacji głównie V i VI należy zaprzestać użytkować rolniczo i przeznaczyć je pod inne funkcje, zwłaszcza pod dolesienia i zadrzewienie, dolesienia (składem gatunkowym powinny nawiązywać do warunków siedliskowych danego obszaru).

Podstawowe kierunki kształtowania leśnej przestrzeni produkcyjnej dotyczą ochrony i zachowania istniejących powierzchni lasów przed wyłączeniami ich z produkcji leśnej.

W stosunku do powierzchni leśnych lasów komunalnych i państwowych jako kierunek kształtowania przestrzeni leśnej należy przyjąć szerokie ich otwarcie na zwiększenie wykorzystania dla celów rekreacji.

Wymienione ogólne kierunki działań winny być realizowane przez:

- prowadzenie gospodarki leśnej zgodnie z zasadami określonymi w planach urzędzenia lasów (zarówno państwowych jak i komunalnych);
- racjonalne i zasadne przeznaczanie obszarów leśnych na cele nieleśne;
- zachowanie i ochronę istniejących leśnych użytków ekologicznych,
- przebudowę drzewostanów zmienionych lub silnie uszkodzonych przez zanieczyszczenia;
- podniesienie walorów krajobrazowo-estetycznych lasów dla celów szeroko rozumianej rekreacji, sportu i wypoczynku;

6.2. Kierunki rozwoju i zasady kształtowania rolniczej przestrzeni produkcyjnej

Utrzymanie tradycyjnego krajobrazu rolniczego oraz prawidłowe gospodarowanie rolniczą przestrzenią produkcyjną, prowadzić będą do wzrostu aktywności gospodarczej, konkurencyjności produkcji ekologicznego dostosowaniu do wymogów obowiązujących w UE. Kierunki produkcji rolnej realizowane będą poprzez:

- rozwój instytucji obsługi rolnictwa głównie ekologicznego zakresie doradztwa i informacji, ekologicznego w tym szczególnie dotyczących przepisów i wymogów unijnych obrotu produktami rolnymi,
- tworzenie warunków dla przekształceń wielkościowych struktury agrarnej w kierunku tworzenia gospodarstw powyżej 20 ha,
- tworzenie warunków dla rozwoju rolnictwa niekonwencjonalnego, w tym przetwórstwa surowców pochodzących ekologicznego gospodarstw ekologicznych,
- ograniczenie produkcji rolnej na gruntach rolnych niskiej wartości rolniczej ze wskazaniem sposobu użytkowania,
- ograniczenie wprowadzania nowej zabudowy na terenach rolnych wysokiej wartości rolnej, głównie klasy bonitacyjnej III a i III b oraz na gruntach pochodzenia organicznego.

Z ekologicznego punktu widzenia, w prawidłowym gospodarowaniu ziemią, należy dążyć do kształtowania zróżnicowanego krajobrazu rolniczego, stosując ochronę istniejących lub wprowadzanie nowych zadrzewień, zakrzewień i zadarnień śródpolnych.

Szczególną ochroną należy objąć śródpolne zbiorniki wodne i podmokłości, a strukturę użytkowania ziemi dostosować do warunków glebowych, klimatycznych i morfologicznych.

Przedstawione powyżej warunki, określają pewne ograniczenia w rozszerzaniu gatunków uprawianych roślin. Ziemia, stanowiąca rolniczą przestrzeń produkcyjną na obszarze gminy wykorzystywana jest głównie do uprawy roślin podstawowych, tj. zbóż (żyta), ziemniaków i roślin pastewnych. Dlatego też w produkcji roślinnej nadal dominować winien przedstawiony kierunek produkcji roślinnej.

Należy wspierać gospodarstwa zamierzające specjalizować się produkcji ekologicznej, owoców i warzyw, ziół oraz roślin energetycznych. Korzystne byłoby również, gdyby producenci warzyw i owoców lub ich grupy producenckie były udziałowcami zakładów przetwórczych i przechowalni.

W produkcji zwierzęcej zdecydowanie powinien rozwijać się kierunek chowu bydła, przy uzupełniającym chowie trzody chlewnej. Kierunki te mają zapewniony zbyt swoich produktów. Docelową wielkość produkcji zwierzęcej jest trudno ustalić. Zależy ona będzie od jej opłacalności, sposobu organizacji zbytu i promocji. Rozwój produkcji zwierzęcej nie dokona się, bez zewnętrznej pomocy dla rolników. Powinno się przede wszystkim dążyć do wypracowania właściwych modeli gospodarstwa rolno – hodowlanego mającego na celu nie tylko produkt końcowy, ale także towarzyszące jego powstawaniu produkty i zjawiska uboczne.

Do czasu ustabilizowania rynku płodów rolnych należy sugerować rolnikom prowadzenie co najmniej dwóch kierunków produkcji rolniczej. W takim przypadku skutki gwałtownego załamania jednego z nich (np. tzw. „świński dotek”) byłyby łagodzone przez kierunek drugi, w danym momencie stabilny.

Mając powyższe na uwadze, w gminie Lubień Kujawski rozwój gospodarstw rolniczych to:

- rozwój gospodarstw rolniczych ekonomicznie silnych z typową produkcją rolniczą,
- rozwój gospodarstw rolniczych ze specjalistyczną produkcją,

- przekształcenie gospodarstw rolnych położonych na glebach słabych, w gospodarstwa leśne i leśno – turystyczne,

- różnicowanie źródeł dochodów gospodarstw niepełno etatowych.

Wymienione czynniki rozwoju gospodarstw rolniczych przyczynią się do zaktywizowania obszarów wiejskich dla wielofunkcyjnego rozwoju wsi.

Rozwój wielofunkcyjny spowoduje przebudowę terenów wiejskich i przyczyni się do odchodzenia od mono – funkcyjności na rzecz wielofunkcyjności, polegającej na umiejętnym wkomponowaniu w wiejską przestrzeń nowych funkcji poza rolniczych.

Wielofunkcyjny rozwój wsi polegać powinien na:

- tworzeniu nowych miejsc pracy, łagodząc przez to jawne i ukryte bezrobocie,
- rozwoju edukacji, dostosowując profil nauczania do potrzeb gminy i regionu,
- konkurencyjności pierwotnej produkcji rolnej,
- rozwoju różnych form turystyki i agroturystyki,
- promowaniu walorów gminy na zewnątrz, celem przyciągnięcia inwestorów zewnętrznych (krajowych i zagranicznych),
- rozwoju infrastruktury technicznej.

W wielofunkcyjnym rozwoju wsi, produkcja rolnicza to nie tylko procesy techniczne, lecz przede wszystkim biologiczne. Takie podejście do rolnictwa zdecydowało o tworzeniu gospodarstw rolniczych wykorzystujących nowe metody produkcji, zwane ogólnie biologicznymi lub ekologicznymi. Są to naturalne formy gospodarowania polegające na stwarzaniu warunków do lepszego wykorzystania przez rośliny i zwierzęta swego potencjału biologicznego oraz wprowadzaniu zamiast technicznych metod uprawy, metod biologicznych w celu poprawy zdrowotności gleb.

Gospodarka rolnicza (zwana też biodynamiczną ,biologiczną lub organiczną) zgodna z ekologiczną i społeczną funkcją rolnictwa powinna polegać na:

- powiązaniu produkcji roślinnej ze zwierzęcą w wyniku czego stworzy się, obieg zamknięty materii i energii, warunkujący swoistą równowagę ekologiczną,
- rezygnacji z nawozów sztucznych, a oparcie się na nawozach organicznych,
- stosowaniu odpowiedniego płodozmianu,
- rezygnacji z forsowania tzw. gospodarki intensywnej i wąskiej specjalizacji.

Przy produkcji ekologicznej główny nacisk położony jest na jakość produktów, ich wpływ na zdrowie konsumenta, a także na stan środowiska przyrodniczego, w którym dany produkt powstał. Uzyskuje się przez to mniejszą masę towarową, więc ceny na produkty pochodzące z rolnictwa naturalnego muszą być wyższe. Jest to przeciwieństwo rolnictwa towarowego, gdzie gospodarstwa rolne dążą do zapewnienia sobie opłacalności przy maksymalizacji produkcji.

W gminie występują również korzystne warunki do produkcji metodami ekologicznymi, ze względu na dopuszczalne skażenie środowiska naturalnego, szczególnie dla gospodarstw małych, chcących zmienić profil swojego gospodarstwa. W czasach kiedy społeczeństwo coraz większą uwagę zwraca na jakość produktów, wzrasta zapotrzebowanie na produkty zdrowsze od tych wyprodukowanych metodami konwencjonalnymi.

Rozwój rolnictwa ekologicznego jest ważnym czynnikiem wpływającym na wzrost zatrudnienia na obszarach wiejskich, ponieważ dostarcza nowych miejsc pracy i zapewnia dodatkowe źródło dochodów dla rolnictwa. Obecnie jest najlepszy czas na przejście na rolnictwo ekologiczne, gdyż decydujący się na przestawienie na taki sposób gospodarowania może liczyć na wyższe dotacje Unii Europejskiej.

Walory przyrodniczo – krajobrazowe gminy, umożliwiać powinny również rozwój agroturystyki, jako kolejnej formy rozwoju wielofunkcyjnego wsi w gminie. Agroturystyka jest ściśle związana z propagowaniem gospodarstw prowadzących gospodarkę biodynamiczną, polegającą na zrównoważonym rozwoju w symbiozie ze środowiskiem przyrodniczym.

7. KIERUNKI ROZWOJU SYSTEMÓW KOMUNIKACJI

Zakłada się, że istniejący system obsługi komunikacyjnej gminy Lubień Kujawski na który składają się:

1. komunikacja drogowa,

2. kolej,

Poza wprowadzeniem do układu drogowego autostrady A-1 nie ulegnie w najbliższej przyszłości diametralnej zmianie wzbogacającej system o nowe rodzaje transportu.

7.1. Komunikacja drogowa

Przyjmuje się następujące ustalenia:

Drogi publiczne na terenie gminy Lubień Kujawski ze względu na funkcje w sieci drogowej dzielą się na następujące kategorie:

- droga krajowe ,
- drogi powiatowe,
- drogi gminne.

Ulice leżące w ciągu dróg publicznych należą do tej samej kategorii co te drogi.

Zarządcą dróg publicznych na terenie gminy Lubien Kujawski jest:

- drogi powiatowe – Powiatowy Zarząd Dróg we Włocławku z/s w Jarantowicach,
- drogi gminne – Urząd Miejski w Lubieniu Kujawskim .

W celu określenia wymagań technicznych i użytkowych wprowadza się następujące klasy dróg i ulic na terenie miasta i gminy Lubień Kujawski:

- główne, oznaczone symbolem **G**,
- zbiorcze, oznaczone symbolem **Z**,
- lokalne, oznaczone symbolem **L**,
- dojazdowe, oznaczone symbolem **D**.

Szerokość dróg w liniach rozgraniczających powinna wynosić co najmniej:

dla drogi klasy **G**:

- o przekroju jednojezdniowym - 25 m
- o przekroju dwujezdniowym - 35 m

dla drogi klasy **Z**:

- o przekroju jednojezdniowym - 20 m
- o przekroju dwujezdniowym - 30 m

dla drogi klasy **L** - 15 m

dla drogi klasy **D** - 15 m

Szerokość ulic w liniach rozgraniczających powinna wynosić co najmniej:

ulice klasy **G**:

- o przekroju jednojezdniowym - 25 m
- o przekroju dwujezdniowym - 35 m

ulice klasy **Z**:

- o przekroju jednojezdniowym - 20 m
- o przekroju dwujezdniowym - 30 m

ulice klasy **L** - 12 m

ulice klasy **D** - 10 m

7.2. Elementy układu komunikacji drogowej wymagające rozbudowy i przebudowy oraz usprawnienia

Na terenie gminy oprócz tranzytowego odcinka Autostrady A 1 nie planuje się budowy innych obiektów autostradowych.

Przewiduje się natomiast:

- przebudowę dróg powiatowych w zakresie dostosowania parametrów technicznych i użytkowych przypisanych do klasy dróg,
- przebudowę i rozbudowę układu dróg gminnych, w tym utwardzenie nawierzchni wszystkich dróg – do wymagań technicznych i użytkowych przypisanych klasom tych dróg,
- utwardzenie istniejących ulic lokalnych **L** i dojazdowych **D**, które aktualnie posiadają nawierzchnię gruntową, urządzenie ulic (budowa chodników, zatok postojowych, systemu odwodnienia i oświetlenia),
- realizację – w miarę potrzeb – nowych ulic obsługujących tereny rozwojowe gminy z zachowaniem odpowiednich parametrów przekroju poprzecznego umożliwiających

lokalizację pasów zieleni oddzielających chodniki od jezdni, a tym samym ograniczających negatywny wpływ ruchu pojazdów na tereny otaczające.

Zakłada się sukcesywną realizację spójnej sieci ścieżek rowerowych; dotyczy to zarówno szlaków turystycznych jak i dojazdów do szkół, obiektów usługowych, miejsc pracy. Istniejące zagospodarowanie przestrzenne w wielu miejscach uniemożliwia wydzielenie niezależnych dróg rowerowych, dlatego w celu stworzenia układu rowerowego niezbędna będzie elastyczność w wykorzystaniu wszystkich możliwości:

- rower może być traktowany jako wolny pojazd i wtedy urządzenia drogowe i organizacja ruchu na drogach i ulicach muszą być odpowiednio przystosowane – np. wydzielenie pasów rowerowych do przyjęcia tego ruchu,
- ruch rowerowy może być traktowany jako zbliżony do ruchu pieszego i wtedy układ tras pieszych i rowerowych musi ulec dostosowaniu do wspólnych wymagań ruchu,
- ruch rowerowy może być traktowany jako niezależny i wtedy należy go wydzielić w formie niezależnych dróg rowerowych, prowadzonych równoległe lub z dala od istniejących dróg i ulic.

Wyznaczone na terenie gminy trasy powinny stanowić przedłużenie szlaków turystycznych wyznaczonych w terenach sąsiednich.

Wraz ze wzrostem motoryzacji na terenie gminy Lubień Kujawski potrzeby zapewnienia odpowiedniej ilości miejsc parkingowych będą nabierały znaczenia.

W miarę rozbudowy poszczególnych obiektów oraz budowy nowych – już na etapie sporządzania projektu – należy każdorazowo dokonywać analizy potrzebnej ilości miejsc parkingowych i rezerwować odpowiedniej wielkości tereny.

Niezbędne jest zwracanie uwagi na ochronę środowiska przyrodniczego oraz życia człowieka przed negatywnym oddziaływaniem ruchu ulicznego i drogowego, wprowadzając tam gdzie jest to konieczne ograniczenia bądź odpowiednie zabezpieczenia.

Należy dążyć do stosowania prawidłowych rozwiązań urbanistycznych, zachowując wymagane przepisami szczegółowymi odległości linii zabudowy od elementów układu komunikacyjnego.

Na obszarach położonych w bezpośrednim sąsiedztwie projektowanej autostrady A-1, istnieje możliwość wystąpienia uciążliwości, głównie w zakresie klimatu akustycznego, Zgodnie z § 325 rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia

12 kwietnia 2002r. w sprawie warunków technicznych jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie (Dz. U. Nr 75, poz. 690 z późn. zm.) istnieje konieczność zapewnienia odpowiedniej ochrony akustycznej budynków planowanych do lokalizacji w tych obszarach, która powinna być wymagana w ramach wydawania pozwoleń na budowę.

7.3. Komunikacja kolejowa

Przez teren gminy Lubień Kujawski przebiega trasa linii kolei normalnotorowej Kutno - Toruń - Bydgoszcz - Piła. Jest to linia I-rzędna, dwutorowa, zelektryfikowana. Na trasie linii kolejowej w Kaliskach zlokalizowany jest dworzec kolejowy z poczekalnią dla pasażerów i kasą biletową. Wymaga remontu i dostosowania do warunków bezpieczeństwa. Jest tam również bocznicą umożliwiającą rozładunek oraz załadunek towarów celem dalszej spedycji innymi środkami transportu. W miejscowościach Rutkowice oraz Wiktorowo – zlokalizowane są przystanki kolejowe. Brak obiektów dworcowych oraz urządzeń do przeładunku towarów.

7.4. Komunikacja zbiorowa

Należy z dużym prawdopodobieństwem założyć, że podstawowym środkiem komunikacji zbiorowej na terenie gminy Lubień Kujawski pozostanie nadal autobus.

Zakłada się, że kierunkowym działaniem powinno być objęcie komunikacją zbiorową wszystkich miejscowości w gminie.

8. KIERUNKI ROZWOJU INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ

Podstawowym celem z zakresu infrastruktury technicznej jest dalszy rozwój poszczególnych mediów infrastruktury technicznej jako czynnika powodującego wzrost poziomu życia ludności i rozwoju społeczno-gospodarczego, jak również osiągnięcia odpowiedniej jakości środowiska przyrodniczego. Cel ten można osiągnąć poprzez:

- -zapewnienie wszystkim mieszkańcom gminy dostępu do centralnego zaopatrzenia w wodę poprzez rozbudowę i przebudowę rozdzielczej sieci wodociągowej,
- rozbudowę systemu kanalizacji rozdzielczej w oparciu o istniejące mechaniczno – biologiczne oczyszczalnie ścieków w celu skanalizowania obszaru zwartej zabudowy gminy
- stosowanie do celów grzewczych paliw ekologicznych (np. gaz, energia elektryczna itp.) o niskim stopniu emisji zanieczyszczeń..

8.1. Zaopatrzenie w wodę

Jednym z celów polityki ekologicznej państwa jest zapewnienie mieszkańcom dostępu do wody o jakości odpowiadającej normom wody do spożycia oraz niezbędnej ilości na potrzeby socjalno – bytowe.. Zakłada się 100% zaopatrzenia mieszkańców gminy w wodę z wodociągów. W tym celu konieczna jest realizacja następujących przedsięwzięć:

- dalsza rozbudowa sieci wodociągowej w zależności od potrzeb, umożliwiających bezawaryjną dostawę wody do nowych odbiorców,
- remont starych sieci wodociągowych,
- wymiana sieci wodociągowych z rur azbestowo – cementowych,
- remont i rozbudowa istniejących ujęć wody,

Przebudowa i rozbudowa sieci wodociągowej zagwarantuje nieprzerwaną dostawę wody mieszkańcom gminy, zmniejszy ilość występujących awarii sieci wodociągowych oraz wpłynie na obniżenie kosztów eksploatacji sieci i zapewni poprawę jakości wody.

Dla istniejących ujęć wody wyznaczono strefy ochrony bezpośredniej w obrębie istniejących ogrodzeń ujęć. Zaleca się wykonanie opracowania hydrogeologicznego w celu ustanowienia stref ochronnych pośrednich wewnętrznych i zewnętrznych, bądź odstąpienia od ich określenia.

8.2. Odprowadzenie i unieszkodliwianie ścieków

W zakresie systemu kanalizacji głównym kierunkiem rozwoju jest objęcie systemem kanalizacji sanitarnej całego obszaru gminy o zwartej zabudowie.

zakłada się:

- -utrzymanie i rozbudowę w zależności od potrzeb istniejących mechaniczno – biologicznych oczyszczalni ścieków,
- budowę mechaniczno – biologicznej oczyszczalni ścieków w miejscowości Kłóbka,
- budowę sieci kanalizacji sanitarnej w obszarach jeszcze nie skanalizowanych,
- doprowadzenie sieci kanalizacyjnych do terenów zurbanizowanych (zabudowa zwarta istniejąca) na terenie gminy oraz ustala się nakaz podłączenia planowanych budynków do kanalizacji sanitarnej,
- bieżący remont sieci, w celu zmniejszenia dopływu wód infiltracyjnych i przypadkowych, głównie poprzez likwidację podłączeń kanałów deszczowych do sanitarnych i uszczelnianie sieci,

Dopuszcza się tymczasowo, do czasu pełnego skanalizowania terenów o zwartej zabudowie indywidualny system oczyszczania ścieków. Oczyszczanie i unieszkodliwianie ścieków na terenach o rozproszonej zabudowie odbywać się będzie poprzez indywidualne oczyszczalnie przydomowe lub zbiorniki bezodpływowe z koniecznością wywozu nieczystości do punktu zlewnego przy oczyszczalni,

8.3. Gospodarka energetyczna

8.3.1. Gospodarka gazowa

Istnieje możliwość gazyfikacji gminy z gazociągu wysokoprężnego DN 150 Chocień - Lubień Kujawski. Gazyfikacja gminy uzależniona jest od warunków ekonomicznych i technicznych

uzasadniających rozbudowę systemu, a wynikających z tempa wielofunkcyjnego rozwoju gminy. Występujący na rynku brak stabilności cen gazu skutkuje spadkiem zainteresowania wykorzystaniem go jako ekologicznego źródła energii.

8.3.2. Gospodarka ciepła

W zakresie ciepłownictwa zakłada się:

- sukcesywną przebudowę urządzeń grzewczych w celu zastosowania paliw o niskim stopniu emisji zanieczyszczeń do środowiska oraz instalowaniu sprawnych urządzeń zmniejszających emisję szkodliwych substancji do atmosfery,
- opracowanie i sukcesywne wdrażanie programu restrukturyzacji gospodarki ciepłej, szczególnie na terenie miasta Lubień Kujawski (likwidacja indywidualnego ogrzewania piecami węglowymi),

8.3.3. Gospodarka elektroenergetyczna

Jednostką zaopatrującą miasto w energię elektryczną jest Koncern Energetyczny ENERGA S.A. Oddział Zakład Energetyczny Toruń.

W zakresie rozwoju elektroenergetyki :

- dopuszcza się odbudowę, rozbudowę, przebudowę i nadbudowę istniejących linii oraz linii, które zostaną ewentualnie wybudowane na ich miejscu,
- dla istniejących jak i dla nowych linii elektroenergetycznych musi być zapewniony dostęp w celu wykonania prac eksploatacyjnych.

W zakresie zadań lokalnych elektroenergetyki zakłada się:

- -przebudowę starych linii energetycznych w celu zwiększenia pewności i jakości zasilania jak również sukcesywne wprowadzanie sieci kablowych w obszarach zabudowanych,
- rozbudowę sieci rozdzielczej 15 kV związanej z rozwojem gminy,
- realizację stacji transformatorowych na terenach zainwestowanych, bądź przewidzianych pod zainwestowanie ze względu na zwiększone zapotrzebowanie mocy.

Dla linii napowietrznych wynikają konsekwencje przestrzenne w postaci zajęcia terenu:

- 40 m (po 20 m od osi linii w obu kierunkach) dla linii 110 kV
  - 70,0 m (po 35,0 m od osi linii w obu kierunkach) dla linii 220 kV
  - 13 m (po 6,50 m od osi linii w obu kierunkach) dla linii napowietrznych SN 15kV
- Wszelka działalność inwestycyjna oraz nasadzenia zieleni wysokiej na terenie pasa technicznego podlega uzgodnieniu z gestorem sieci.

Przy opracowywaniu miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego obejmujących w/w urządzenia energetyczne, należy uwzględniać tereny pod budowę i rozbudowę tych obiektów.

Korzystne z punktu widzenia systemu energetycznego jest działanie w kierunku istotnego zwiększenia skojarzonej produkcji energii elektrycznej i ciepłej (opartej na odnawialnych nośnikach energii). O ogromne znaczenie dla realizacji tego celu będzie miał rozwój bezemisyjnych technologii wytwarzania energii.

Mimo, że **najdynamiczniej rozwijającą się branżą energetyczną jest energetyka wiatrowa w Studium nie przewiduje się wyznaczenia obszarów przeznaczonych pod lokalizację urządzeń wykorzystujących energię wiatru o mocy przekraczającej 100 kW, a także ich stref ochronnych powodujących ograniczenia w zabudowie oraz zagospodarowaniu i użytkowaniu terenu.**

W stosunku do już istniejących obiektów energetyki wiatrowej przyjęto 1000 m strefę wykluczającą lokalizację nowej zabudowy przeznaczonej na stały pobyt ludzi.

8.4. Telekomunikacja

Rozwijająca się sieć telekomunikacyjna, poza wykorzystaniem przyłączy do prowadzenia rozmów, musi również umożliwiać korzystanie z wachlarza nowoczesnych usług telekomunikacyjnych. Do nich należą sieci ISDN, które zaspakajają potrzeby użytkowników telefonów i jednocześnie komputerów. Pozwala to na szybkie przesyłanie danych komputerowych oraz gwarantuje szybki dostęp do internetu. W zakresie telekomunikacji zakłada się :

- rozbudowanie lub wybudowanie infrastruktury telefonicznej w rejonach, gdzie występują potencjalne potrzeby na te usługi,
  - docelową wymianę napowietrznych linii telekomunikacyjnych na rzecz kanalizacji kablowej (nie zakłada się budowy nowych napowietrznych linii telefonicznych),
  - zaopatrzenie odbiorców w łącza telefoniczne z istniejącej i projektowanej sieci telekomunikacyjnej zgodnie z warunkami technicznymi od właściwego gestora sieci na etapie projektu danego zamierzenia inwestycyjnego,
  - budowę nowych stacji bazowych telefonii komórkowej, w miarę możliwości na działkach wydzielonych lub na obiektach, zgodnie z obowiązującymi przepisami szczególnymi,
- Przy opracowywaniu projektów budowlanych należy uwzględnić istniejącą infrastrukturę telekomunikacyjną podziemną i nadziemną od której należy zachować normatywne odległości,
- wszystkie występujące kolizje z istniejącą siecią telekomunikacyjną przebudować poza pas planowanej zabudowy lub dostosować, przestrzegając obowiązujących norm, do nowych warunków zabudowy na koszt inwestora,
  - należy przewidzieć wykonanie instalacji telekomunikacyjnych wewnątrz projektowanych budynków ze sprowadzeniem ich do wspólnego punktu, do którego doprowadzone zostanie przyłącze telekomunikacyjne,
  - o terminie realizacji przedsięwzięcia powiadomić TP S.A w celu określenia warunków technicznych dla wykonania i ujęcia go w planach inwestycyjnych,

8.5. Gospodarka odpadami

Głównym kierunkiem rozwoju gospodarki odpadami komunalnymi na terenie gminy na najbliższe lata będzie doskonalenie systemu selektywnej zbiórki i segregacji odpadów. Gospodarka odpadami gminy Lubień Kujawski jest przedmiotem „Programu ochrony środowiska z Planem gospodarki odpadami dla gminy Lubień Kujawski.

W obowiązującym Programie ochrony środowiska z planem gospodarki odpadami województwa kujawsko – pomorskiego 2012 -17 z perspektywą na lata 2018-23, *Uchwała Nr XXVI/434/12 Sejmiku Województwa Kujawsko-Pomorskiego z dnia 24 września 2012r.* uznano, iż podstawą gospodarki odpadami komunalnymi w województwie winno być siedem Regionów Gospodarki Odpadami Komunalnymi (RGOK).

Gmina Lubień Kujawski znalazła się w Regionie 4 Kujawskim, w którego skład wchodzi powiaty: aleksandrowski, radziejowski, włocławski.

Instalacja w Machnaczu gm. Brześć Kujawski jest instalacją istniejącą, opartą o sortownię i pryzmę energetyczną”. Planuje się budowę instalacji do przetwarzania odpadów biodegradowalnych, która przejmie funkcję pryzmy energetycznej. Brak rozporządzenia wykonawczego ogranicza decyzję o wyborze instalacji do przetwarzania odpadów biodegradowalnych. Instalacja będzie, po rozbudowie, spełniała kryteria RIPOK w zakresie mechaniczno-biologicznego przetwarzania zmieszanych odpadów komunalnych, przetwarzania odpadów zielonych oraz składowiska odpadów.

8.6. Planowane rurociągi

Rurociągi przesyłowe

Na terenie Gminy projektowane są magistralne rurociągi wody i solanki, które stanowią integralną część przedsięwzięcia planowanej Kopalni Soli.

Na terenie kopalni będą działały jednocześnie dwa obiegi technologiczne. Obydwa obiegi połączone będą ze sobą wspólnymi obiektami przemysłowymi : budynkiem pompowni technologicznej, wody , solanki i półsolanki, zbiornikami wody przemysłowej i zbiornikami buforowymi solanki i półsolanki oraz otworami eksploatacyjnymi.

Na terenie zakładu ługowniczego w rejonie parku zbiorników i pompowni technologicznej nad powierzchnią terenu na podporach zostaną poprowadzone kolektory wody, pół solanki, solanki. Kolektory nie będą izolowane ani ogrzewane. Ułożone zostaną ze spodkiem w kierunku pompowni umożliwiając w czasie remontu spust medium do instalacji wycieków technologicznych.

Rurociągi wyposażone będą w systemy zabezpieczeń. W miejscach, gdzie będzie to konieczne np. przy przejściach pod drogami, na rurociągi przewodowe zastosowane będą rury osłonowe wraz z systemem ochronnym. Na trasach kolektory zabezpieczone będą przed wzrostem ciśnienia zaworami bezpieczeństwa. Zrzut medium z zaworów będzie odprowadzany do instalacji wycieków technologicznych lub do zbiornika pólsolejki.

Przewodniczący Rady

Marek Małachowski

